

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη.....	4
Abstract.....	4
Λέξεις κλειδιά:	4
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....</u>	5
<u>ΜΕΡΟΣ Ι.....</u>	8
<u>Ξένες άμεσες και έμμεσες επενδύσεις.....</u>	8
<u>Τα προβλήματα προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων.....</u>	9
Ο Πολιτικός Κίνδυνος και οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις.....	11
Κλασσικοί παράγοντες.....	16
Κίνδυνος σύρραξης.....	16
Σύγχρονοι – Εξωκυβερνητικοί Παράγοντες.....	17
Τρομοκρατία / Απαγωγές / Βία κατά ζωής.....	17
Περιβαλλοντικός Ακτιβισμός.....	18
Εργατικές Διαφορές.....	19
Έλλειψη Ασφαλείας.....	20
Θρησκεία και Κουλτούρα.....	20
Σύγχρονοι – Κυβερνητικοί Παράγοντες.....	21
Γραφειοκρατία - Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση.....	21
Αλλαγές κυβερνητικών πολιτικών (νομοθεσία και φορολογία).....	29
Διακυβερνητικές σχέσεις.....	30
Υποτίμηση.....	30
Άλλα προβλήματα στην προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων.....	31
Ελλείψεις στις υποδομές συγκοινωνιών.....	31
Ελλείψεις στις υποδομές πληροφορικής & επικοινωνιών.....	31
Η υψηλή φορολογία.....	32
Περιορισμένη εσωτερική αγορά και Μειωμένη εξαγωγική δραστηριότητα.....	33
Γεωγραφική θέση και διαμόρφωση.....	35
Έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού.....	36
Γλώσσα.....	37
Ανταγωνιστικότητα.....	38
<u>ΜΕΡΟΣ ΙΙ.....</u>	41
<u>1987-1997 - Μια Δεκαετία Αλλαγών για την Ιρλανδία.....</u>	41
ΑΕΠ και ΑΕΘΠ.....	42
Ευρωπαϊκά κεφάλαια.....	42
Μικρότερη φορολογία, περισσότερα έσοδα.....	46
Η ανατροφοδοτούμενη επιτυχία.....	47
<u>Ελλάδα και Ιρλανδία.....</u>	50
Γενικά στοιχεία.....	51
ΙΡΛΑΝΔΙΑ.....	52
ΕΛΛΑΔΑ.....	53
Ξένες Άμεσες Επενδύσεις.....	54
ΙΡΛΑΝΔΙΑ.....	54
ΕΛΛΑΔΑ.....	62
Εμπορική Πολιτική.....	67
ΙΡΛΑΝΔΙΑ.....	67
ΕΛΛΑΔΑ.....	67
Διμερείς συμφωνίες.....	67

ΙΡΛΑΝΔΙΑ	67
ΕΛΛΑΔΑ.....	68
Φορολογικές Επιβαρύνσεις	68
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	68
ΕΛΛΑΔΑ.....	68
Παρεμβατικότητα του Κράτους	69
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	69
ΕΛΛΑΔΑ.....	69
Τραπεζικές και Χρηματοπιστωτικές Δραστηριότητες	69
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	69
ΕΛΛΑΔΑ.....	70
Κεφαλαιαγορές και Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου	71
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	71
ΕΛΛΑΔΑ.....	72
Μισθοί και Τιμές	73
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	73
ΕΛΛΑΔΑ.....	73
Εργασιακό Καθεστώς.....	73
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	74
ΕΛΛΑΔΑ.....	76
Προστασία Ιδιοκτησίας	77
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	77
ΕΛΛΑΔΑ.....	78
Νομοθεσία	80
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	80
ΕΛΛΑΔΑ.....	81
Δικαίωμα Εγκατάστασης.....	82
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	82
ΕΛΛΑΔΑ.....	83
Ζώνες Ελευθέρου Εμπορίου.....	83
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	83
ΕΛΛΑΔΑ.....	84
Επίλυση Διαφορών	84
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	84
ΕΛΛΑΔΑ.....	85
Πολιτική Βία.....	86
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	86
ΕΛΛΑΔΑ.....	87
Διαφθορά	87
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	87
ΕΛΛΑΔΑ.....	88
Μαύρη Αγορά.....	88
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	88
ΕΛΛΑΔΑ.....	88
<u>Οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ελλάδα και την Ιρλανδία .....</u>	<u>89</u>
<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....</u>	<u>94</u>
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ .....</u>	<u>96</u>
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι .....</u>	<u>100</u>

Συμφωνίες για την αμοιβαία προστασία και προώθηση των επενδύσεων.....	100
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	103
Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ελλάδα μέσω του ΕΛΚΕ	103
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	106
Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ιρλανδία μέσω της IDA Ireland	106

Περίληψη

Η παρούσα εργασία αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο μέρος εξετάζει τα προβλήματα προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων και το δεύτερο παρουσιάζει μια ιστορική ανάλυση της μεθόδου προσέλκυσης των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων που χρησιμοποιήθηκε από την Ιρλανδία και στη συνέχεια μια συγκριτική ανάλυση των πολιτικών και των προβλημάτων προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην Ελλάδα και την Ιρλανδία. Τα ποσοτικά δεδομένα προέρχονται από εκδόσεις της UNCTAD.

Καθώς η Ιρλανδία αντιμετωπίζει τις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις με ολοκληρωτικό τρόπο και έχει αφιερώσει όλες της τις δυνάμεις σε αυτό το σκοπό έχει μεγάλες επιτυχίες σε αυτό τον τομέα και κατ'επέκταση και στην οικονομία της, ενώ στην Ελλάδα έχει δοθεί βαρύτητα σε άλλα ζητήματα της οικονομίας με αποτέλεσμα οι επιδόσεις μας στην προσέλκυση Ξ.Α.Ε. να είναι κάτω του μετρίου σε σχέση με τις λοιπές χώρες της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ.

Abstract

This paper consists of two parts. The first part examines the problems of Foreign Direct Investment attraction and the second part presents a historical analysis of the method of FDI attraction used by Ireland and a comparative analysis of the FDI attraction policies and problems in Greece and in Ireland. The quantitative data originate from UNCTAD publications.

Since Ireland manages FDI in an integrated way and has dedicated all its powers to that end, they have achieved great success in that sector and consequently in their economy, whilst Greece has focused on other economic matters and therefore our performance in FDI attraction is below average in comparison with the other EU and OECD countries.

Λέξεις κλειδιά:

UNCTAD, γραφειοκρατία, διαφθορά, ΕΛΚΕ, Ιρλανδία, Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Λίγες φράσεις έχουν χρησιμοποιηθεί με τόση μεγάλη συχνότητα τα τελευταία δέκα χρόνια όσο η «παγκόσμια οικονομία». Θα μπορούσαμε να τη χαρακτηρίσουμε δεύτερη σε εμφάνιση μετά την «παγκοσμιοποίηση». Εμφανίστηκε σε ειλαϊκευμένες εκδόσεις, σε ακαδημαϊκές εργασίες, σε λόγους πολιτικών, σε λόγους υποψήφιων πολιτικών, αποτέλεσε τον αποδιοπομπαίο τράγο για καταρρεύσεις ιδεολογιών και το λάβαρο στη μετάβαση από την πολιτική στην οικονομική σκέψη. Δυσανάλογα λίγοι, όμως, έχουν μπει στον κόπο, ως σήμερα, να προσδιορίσουν τι ακριβώς σημαίνει η παγκόσμια οικονομία – πολύ δε περισσότερο να καθορίσουν σαφώς τις συνέπειες της παγκοσμιοποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων. Ουσιαστικά σημαίνει τον «θάνατο» της εθνικής οικονομίας – όχι με την έννοια της κρατικής / κυβερνητικής οικονομίας, αλλά με την έννοια της οικονομίας που περιορίζεται μέσα στο έθνος – και συνεπώς την κατάρρευση των συνόρων της. Οι αγορές οι οποίες παλαιότερα περιορίζονταν στα εθνικά τους σύνορα τώρα πια, εθελούσια ή με τη βία, ενοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο με δύο μεθόδους:

- το διεθνές εμπόριο, και
- τη διεθνή εξάπλωση των δραστηριοτήτων των πολυεθνικών εταιρειών.

Η δεύτερη αυτή μέθοδος αποτελείται ουσιαστικά από τις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις (Ξ.Α.Ε.).

Οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, κατά την έξοδο της παγκόσμιας οικονομίας από την ύφεση και κοντά στο τέλος της διάλυσης της αβεβαιότητας και του φόβου που προκάλεσαν οι τρομοκρατικές ενέργειες της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001 στο World Trade Center της Νέας Υόρκης, μπορούν ίσως να παίξουν σημαντικότερο ρόλο και να κινηθούν σε νέες διαστάσεις πέρα από τον καθαρά αναπτυξιακό και οικονομικό ορίζοντα που είχαν παλαιότερα. Καθώς στις τελευταίες Διυπουργικές Συνδιασκέψεις του Π.Ο.Ε. παρατηρήθηκε η βούληση να συμπεριληφθεί στην ατζέντα των συνομιλιών η συμμετοχή στη διεθνή σκηνή των φτωχότερων χωρών του πλανήτη - όχι βέβαια χωρίς προβλήματα και διαφωνίες - οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις θα ήταν ένα από τα ιδανικά εργαλεία ώστε να προωθηθεί η ανάπτυξη στις χώρες αυτές.

Αρχικά και κύρια, οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις είναι μοχλός ανάπτυξης και ως τέτοιος θα αντιμετωπιστεί εδώ κυρίως επειδή οι περισσότερες χώρες που προβαίνουν σε αναρίθμητες προσπάθειες με σκοπό την προσέλκυσή τους, τις αντιμετωπίζουν ως την

κινητήριο και καταλυτική δύναμη προς την επίτευξη της ανάπτυξης και συνεπώς την ενσωμάτωσή τους σε αυτό που ονομάσαμε στην αρχή παγκόσμια οικονομία. Δυστυχώς πολλές χώρες είτε λόγω των περιορισμένων πόρων τους, είτε λόγω της περιορισμένης αντίληψης των αρμοδίων αρχών τους, είτε λόγω της χαμηλής ικανότητας προσέλκυσης Ξ.Α.Ε. δεν έχουν καταφέρει να επωφεληθούν από την παγκόσμια διόγκωση στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, και καθυστέρησαν είτε στην εκπόνηση των σχετικών πολιτικών είτε στη δημιουργία και εκμετάλλευση των κατάλληλων θεσμών που θα οδηγούσαν στην ενσωμάτωση των χωρών αυτών στην παγκόσμια οικονομία.

Στην παρούσα εργασία επέλεξα να παρουσιάσω τις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις από την προοπτική των δύο άκρων της Ευρωζώνης, της Ελλάδος και της Ιρλανδίας. Η δραματική διαφορά που παρουσίασαν στην αύξηση της προσέλκυσης των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων από το 1985 ως το 2000 ήταν κάτι που δεν θα έπρεπε να μείνει ασχολίαστο. Σύμφωνα με τα στοιχεία της UNCTAD, η Ελλάδα παρουσίασε από τον μέσο όρο της δεκαετίας 1985-1995 ως το 2000, μία αύξηση σε εισροές Ξ.Α.Ε. της τάξης του 22,2%, ενώ η Ιρλανδία για την ίδια περίοδο, μία αύξηση της τάξης του 2228,6%, δηλαδή περίπου 100 φορές υψηλότερη. Όμως, στη δεκαετία 1985-1995 ο μέσος όρος εισροών Ξ.Α.Ε. της Ελλάδος (US\$ 0,9 δισ) ήταν υψηλότερος της Ιρλανδίας (US\$ 0,7 δισ).

Επίσης, το 1999, πάλι σύμφωνα με την UNCTAD, οι εισροές Ξ.Α.Ε. κατά κεφαλήν της Ιρλανδίας ήταν US\$ 4.029,4 σε σύγκριση με US\$ 52,7 της Ελλάδος, από US\$ 10,8 και US\$ 5,7 αντίστοιχα το 1970. Σήμερα το ΑΕΠ της Ιρλανδίας βρίσκεται στο 122,64% του μέσου όρου της Ε.Ε. ενώ της Ελλάδας στο 70,04%. Αυτή, λοιπόν η αλματώδης πρόοδος της Ιρλανδίας σε όλα τα επίπεδα και η αντίστοιχα πολύ πιο μετριοπαθής πορεία της Ελλάδος ήταν η αφορμή για την παρούσα εργασία.

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος έγινε μια γενική επισκόπηση των προβλημάτων που επηρεάζουν την προσέλκυση Ξ.Α.Ε. σε μια χώρα, με μια κατηγοριοποίηση των προβλημάτων αυτών σε προβλήματα πολιτικού κινδύνου (προβλήματα δηλαδή που έχουν να κάνουν με την επιβίωση μιας επένδυσης) και σε προβλήματα που εκφράζονται ως (υψηλός ή χαμηλός) βαθμός προστιθέμενης αξίας στην προσέλκυση επενδύσεων. Όταν τα προβλήματα των δύο κατηγοριών αφορούν στην ελληνική πραγματικότητα υπάρχει η σχετική αναφορά.

Το δεύτερο μέρος ξεκινά με μια ιστορική ανάλυση της Ιρλανδίας για τη δεκαετία 1987-97 η οποία υπήρξε καθοριστική στην ανάπτυξή της και μία συνοπτική παρουσίαση

των λόγων που την οδήγησαν σε αυτή την πορεία. Κατόπιν, επιχειρήθηκε να γίνει μια ευθεία σύγκριση των πολιτικών, των μηχανισμών, και των προβλημάτων και των λύσεων όσον αφορά στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις και στο επενδυτικό κλίμα της Ελλάδος και της Ιρλανδίας και στο τέλος του μέρους αυτού παρασχέθηκαν όλα τα ποσοτικά στοιχεία που επιδεικνύουν τη διαφορά που υπάρχει μεταξύ των δύο χωρών και πώς αυτή διευρύνθηκε με την πάροδο του χρόνου. Ακολουθούν τα συμπεράσματα, η βιβλιογραφία και τα παραρτήματα.

Στην παρούσα εργασία, έγιναν συνειδητές προσπάθειες να μην υπάρξουν αναφορές στη φορτισμένη, όσον αφορά στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, επικαιρότητα αλλά επίσης συνειδητά δεν αποφεύχθηκαν κάποιες αναφορές σε τρέχοντα κοινωνικοοικονομικά ζητήματα της Ελλάδος όπως το ασφαλιστικό και το φορολογικό.

ΜΕΡΟΣ Ι

Ξένες άμεσες και έμμεσες επενδύσεις

Πριν ξεκινήσουμε, καλό θα ήταν να αναφερθούμε επί τροχάδην στη διττή μορφή που μπορούν να λάβουν τα κεφάλαια όταν κινούνται διασυνοριακά. Έχουμε λοιπόν τις

- ◆ **έμμεσες επενδύσεις**, όπως συνήθως νοείται η τοποθέτηση κεφαλαίων σε αξιόγραφα ξένων κεφαλαιαγορών, και τις
- ◆ **άμεσες επενδύσεις**, με τη μορφή της
  - εξαγοράς μιας ξένης εταιρείας,
  - δημιουργίας μιας νέας ‘greenfield’ επιχείρησης σε μια ξένη χώρα,
  - δημιουργίας μιας θυγατρικής σε μια ξένη χώρα,
  - ή όταν
    - η επενδύτρια εταιρεία έχει σημαντικό έλεγχο επί της ξένης επιχείρησης, ή
    - η επενδύτρια εταιρεία επηρεάζει διοικητικές αποφάσεις στην ξένη επιχείρηση.

Δεν υφίσταται βέβαια σύγκριση στη σπουδαιότητα για τη χώρα υποδοχής αλλά και για τον επενδυτή μεταξύ των επενδύσεων που γίνονται απευθείας, άμεσα, σε εγκαταστάσεις ή σε εξαγορές και στη λειτουργία επιχειρηματικών μονάδων και στις έμμεσες επενδύσεις που τοποθετούνται σε μετοχές. Η πτητικότητα των δευτέρων είναι εκτός από αυτονόητη και επίπονη, όπως απέδειξε η έντονη διακύμανση που παρατηρήθηκε στις εταιρείες της Νέας Οικονομίας του NASDAQ ή και στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών την τελευταία πενταετία. Η «παγιότερη» φύση των άμεσων επενδύσεων είναι σαφέστερα πολύ πιο επιθυμητή, καθώς από τη στιγμή που η «ξένη άμεση επένδυση» (Ξ.Α.Ε.) θα εγκατασταθεί ή θα παγιωθεί με οποιονδήποτε άλλον τρόπο, είναι πολύ δυσκολότερο - αλλά όχι βέβαια αδύνατο όπως μας έχει δείξει η πρότερη εμπειρία - να μετακινηθεί.

Η παρουσία των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων προσφέρει ορισμένα σημαντικά οφέλη στη χώρα εγκατάστασης. Συγκεκριμένα, οι Ξ.Α.Ε. δημιουργούν:

1. θέσεις εργασίας, συνήθως μακροπρόθεσμου χαρακτήρα, συμβάλλοντας αποτελεσματικά στην μείωση της ανεργίας,
2. εισοδήματα και κέρδη για τους επενδυτές και τους τοπικούς συνεργάτες τους, και κατά συνέπεια

3. φορολογικά έσοδα για το κράτος,
4. εξαγωγές, καθώς οι τυχόν πλεονάζουσες για την τοπική αγορά παραχθείσες ποσότητες διοχετεύονται σε άλλες αγορές του εξωτερικού,
5. νέες επενδύσεις, καθώς οι αρχικές Ξ.Α.Ε. μπορούν να λειτουργήσουν ως υποδομή αλλά και ως παράδειγμα για άλλες εταιρείες που θα είχαν ενδιαφέρον να επενδύσουν στη χώρα εγκατάστασης, αλλά και επενδύσεις που θα καλύψουν κάποια κενά στην παραγωγή της αρχικής Ξ.Α.Ε.,
6. μεταφορά υψηλότερης τεχνογνωσίας η οποία και οδηγεί στην αύξηση της παραγωγικότητας σε ολόκληρη την οικονομία,
7. εισροή σύγχρονης τεχνολογίας η οποία είναι ενσωματωμένη στο κεφάλαιο.

Από την άλλη πλευρά, μια εταιρεία θα προβεί σε Ξένες Άμεσες Επενδύσεις σε μια ξένη αγορά για τρεις κύριους λόγους, ήτοι προκειμένου:

- ✓ να εκμεταλλευθεί τους φυσικούς πόρους της χώρας εγκατάστασης,
- ✓ να διεισδύσει στην εσωτερική αγορά της χώρας αυτής, όταν άλλοι τρόποι, δηλ. εισαγωγές ή/και τεχνολογική συνεργασία (licensing) είναι αναποτελεσματικοί, και
- ✓ να χρησιμοποιήσει τη χώρα εγκατάστασης ως βάση για εξαγωγές, εφόσον βέβαια αυτή κατέχει κάποια συγκριτικά πλεονεκτήματα (είτε πρόκειται για εξωτερικά προς την επιχείρηση πλεονεκτήματα, είτε πρόκειται για πλεονεκτήματα συνδεδεμένα με την επιχείρηση)¹.

Τα προβλήματα προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων

Η διαφοροποίηση που παρατηρείται μεταξύ των χωρών που επιδιώκουν ενεργητικά να προσελκύσουν Ξένες Άμεσες Επενδύσεις έγκειται σε τόσους πολλούς παράγοντες και εξαρτάται από τόσες διαφορετικές συνιστώσες, ώστε η μελέτη τους δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί παρά μόνο με μια ελαφρά γενίκευση ώστε να υπάρξει η δυνατότητα να ενταχθούν πολλές διαφορετικές όψεις ενός προβλήματος σε μεγαλύτερα πεδία μελέτης.

Αυτό συμβαίνει καθώς απαιτείται μια σχετική ανοχή εκ μέρους ενός ερευνητή / αναλυτή μιας χώρας όταν π.χ. θα συμπεριλάβει μιαν εξέγερση η οποία είναι προϊόν

---

¹ Λιαργκόβας, Π. – Η Νέα Διεθνής Πολιτική Οικονομία από «Σύγχρονα Προβλήματα Διεθνών Σχέσεων» – Σιδέρης 2000

απελευθερωτικού αγώνα και ένα εκ του εξωτερικού υποκινούμενο πραξικόπημα υπό τον γενικό τίτλο του «πολιτικού κινδύνου λόγω αναταραχών». Είναι σαφής η διαφορά σε πολιτικό επίπεδο, η οποία, σε ορισμένες περιπτώσεις, παίζει ρόλο στη διασάφηση του πολιτικού κινδύνου per se ως ανασταλτικού παράγοντα για τις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις. Ή είναι ακόμα δυσκολότερο να συμπεριλάβει κάποιος, υπό την έννοια της έλλειψης ειδικευμένου προσωπικού, μια χώρα στην οποία δεν υπάρχει ειδικευμένο προσωπικό λόγω της εξάντλησης της προσφοράς στην αγορά εργασίας λόγω των υψηλών επενδύσεων που έφεραν την εξαντλητική ζήτηση σε ένα συγκεκριμένο τομέα, με μια χώρα στην οποία ουδέποτε υπήρξε ειδικευμένο προσωπικό τα τελευταία τριάντα χρόνια επειδή αυτή η χώρα δεν φρόντισε με σωστό επαγγελματικό προσανατολισμό, ή λόγω έλλειψης πόρων, να δημιουργήσει το ειδικευμένο προσωπικό που θα χρειαζόταν στο μέλλον. Είναι εξίσου δύσκολο να κατατάξεις στο ίδιο επίπεδο διαφθοράς στη γραφειοκρατία μια χώρα στην οποία το «μπαχτσίς²» θεωρείται ως επίσημος τρόπος λειτουργίας των γραφειοκρατικών, αν όχι των γενικότερων κοινωνικών, διαδικασιών και η οποία χώρα βρίσκεται στις φτωχές χώρες του πλανήτη, με μία χώρα στην οποία βρίσκεται στις πνήγντα πιο αναπτυγμένες χώρες του πλανήτη.

Φυσικό και επόμενο είναι βέβαια ότι υπάρχουν οι διαβαθμίσεις, οι βαθμολογίες από διάφορους διεθνείς θεσμούς και οργανισμούς οι οποίοι προσπαθούν να φέρουν τα πράγματα στη σωστή προοπτική. Και πάλι όμως οι ενδογενείς ποιοτικές διαφορές δεν εξετάζονται, δεν μπορούν να ταξινομηθούν και συνεπώς ούτε να βαθμολογηθούν.

Τα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίσει μια χώρα στην προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων εκτείνονται από τους πολύ εγγενείς κοινωνικούς παράγοντες της κοινωνικής ζωής ως τα καθαρά ποσοτικά στοιχεία τα οποία συνυπολογίζονται από τις πολυεθνικές εταιρείες στη λήψη της απόφασης τους για επενδύσεις σε μια χώρα. Συνήθως, η πρώτη απόφαση που παίρνεται εντάσσεται σε αυτό που οι Αμερικάνοι εκφράζουν ως «go / no-go decision³». Δηλαδή γίνεται μια γενική επισκόπηση του αν θα πρέπει να εξεταστεί ή να απορριφθεί το ενδεχόμενο της εγκατάστασης μιας επένδυσης σε μια συγκεκριμένη χώρα ή σε μία ομάδα από χώρες. Αυτή η απόφαση συνήθως κρίνεται σε σχέση με τον πολιτικό

---

2 (τουρκ. bahsis) φιλοδώρημα, αμοιβή για κάποια εξυπηρέτηση

3 Ορολογία της NASA / το σημείο κατά την αντίστροφη μέτρηση όταν λαμβανόταν η απόφαση για το αν θα γινόταν η ανάφλεξη του καυσίμου και συνεπώς η εκτόξευση του πυραύλου.

(μεταξύ άλλων) κίνδυνο της χώρας. Συνεπώς, το πρώτο κριτήριο για τον προσανατολισμό μιας επένδυσης προς μια χώρα ξεκινά από τους παράγοντες οι οποίοι μπορεί να ακυρώσουν την επένδυση πριν ακόμα συμβεί ή ενδεχόμενες πράξεις ή αποφάσεις οι οποίες μπορούν να καταστούν επιζήμιες ή καταστροφικές για την επένδυση μετά την εγκατάστασή της. Έτσι δημιουργείται μια πρώτη ομάδα χωρών οι οποίες πληρούν μια σειρά προϋποθέσεων.

Κατόπιν, εφόσον διασφαλιστεί ότι η επένδυση ή τα ενδεχόμενα κέρδη δεν θα τεθούν σε κίνδυνο, λαμβάνεται η δεύτερη απόφαση, όχι πλέον με κριτήρια επιβιωσιμότητας αλλά με κριτήρια προστιθέμενης αξίας. Δηλαδή, εξετάζεται αν η χώρα η οποία έχει επιλεγεί ως πιθανή χώρα υποδοχής των επενδύσεων προσφέρει πλεονεκτήματα ή έχει λιγότερα προβλήματα από τις συνυποψήφιές της για την επένδυση χώρες και συνεπώς ακόμα περισσότερες πιθανότητες κερδών ή ωφελειών προς την πολυεθνική που επιθυμεί να προβεί σε επενδύσεις.

Στην παρούσα εργασία, λοιπόν, θα επιδιωχθεί ο διαχωρισμός των προβλημάτων προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων σε αυτά που εντάσσονται στον πολιτικό κίνδυνο της χώρας και σε αυτά που εκφράζονται ως (υψηλός ή χαμηλός) βαθμός προστιθέμενης αξίας στην προσέλκυση επενδύσεων. Πέρα από οποιαδήποτε εισαγωγική ανάλυση, τα προβλήματα που θα εξετασθούν περαιτέρω θα είναι κυρίως τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα στην προσέλκυση των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων.

Ο Πολιτικός Κίνδυνος και οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις

Μετά το «τέλος της ιστορίας⁴», μετά το τέλος των πολιτικών ιδεολογιών, η πολιτική έχοντας χάσει το πεδίο εφαρμογής της τείνει να αγγίζει όλο και πιο πολύ τα σύνορα της οικονομίας. Πλέον ένα υποσύνολο του «κινδύνου χώρας», ο «πολιτικός κίνδυνος», ταυτίζεται όλο και περισσότερο με τον πρώτο, καθώς οι πολιτικές αποφάσεις είναι όλο και περισσότερο οικονομικού περιεχομένου και κατά συνέπεια αν και προέρχονται από πολιτικούς δεν μπορούν να σταθούν ως αμιγώς πολιτικές.

Τον προηγούμενο αιώνα, μελετητές⁵ υποστήριζαν ότι δεν υπάρχει ένας γενικός ορισμός ο οποίος να καλύπτει ολόκληρο το εύρος του όρου «πολιτικός κίνδυνος». Θα

---

4 Francis Fukuyama, "The End of History?", 1989, The National Interest (το άρθρο που προηγήθηκε του βιβλίου)

5 Fatehi - Sedeh και Safizadeh, 1989 - Formica, 1996 - Sethi and Luther, 1986

μπορούσαμε όμως να πούμε ότι γενικά ο πολιτικός κίνδυνος γίνεται αντιληπτός ως η εμπλοκή – ως το σημείο της παρέμβασης - της κυβέρνησης του κράτους υποδοχής σε επιχειρηματικές εργασίες⁶. Πιο απλά ο «πολιτικός κίνδυνος» είναι η πιθανότητα οι πολιτικές αποφάσεις ή τα γεγονότα σε μια χώρα να επηρεάσουν το επιχειρηματικό κλίμα με τρόπο ώστε οι επενδυτές να χάσουν χρήματα ή να μην κερδίσουν όσα χρήματα θα περίμεναν από την επένδυση στην οποία προέβησαν. Οι πολιτικές αποφάσεις ή τα γεγονότα, όπως αναφέρονται παραπάνω, δεν πρέπει όμως να ειλαμβάνονται με τρόπο που να υπονοεί περιορισμένο χρονικό διάστημα, όπως π.χ. μια επανάσταση ή μια δολοφονία, αλλά μπορεί να έχουν μια βαθιά, μακρόχρονη αλλά σημαντική επιρροή στο επιχειρηματικό κλίμα, όπως π.χ. η απόφαση μιας κυβέρνησης για μέτρα με τα οποία θα γίνονται διακρίσεις υπέρ ή κατά ορισμένων επιχειρηματιών, κλάδων κτλ.

Οι υπάρχοντες ορισμοί του πολιτικού κινδύνου επικεντρώνονται στην έννοια του πολιτικού κινδύνου από δύο διαφορετικές προσεγγίσεις⁷. Η μία ομάδα ορίζει τον πολιτικό κίνδυνο ως κυβερνητικές πράξεις, δηλ. ανεπιθύμητα αποτελέσματα πολιτικών δραστηριοτήτων της κυβέρνησης της χώρας υποδοχής όσον αφορά σε ιδιωτικές επιχειρήσεις. Η δεύτερη ομάδα καθορίζει τον πολιτικό κίνδυνο ως οποιαδήποτε πολιτικά γεγονότα τα οποία επηρεάζουν μια επιχείρηση.

Κατά μία άποψη⁸, η οποία δεν αποτελεί πάγια αντίληψη, ο πολιτικός κίνδυνος θα πρέπει να διαχωριστεί από την πολιτική αστάθεια, καθώς η αστάθεια είναι χαρακτηριστικό του γενικού περιβάλλοντος ενώ ο κίνδυνος (risk) είναι μια πιο στενή έννοια. Αυτή η άποψη υποστηρίζεται από το παράδειγμα ότι η πολιτική αστάθεια π.χ. από μια ξαφνική αλλαγή κυβέρνησης, μπορεί να μην περιλαμβάνει πολιτικό κίνδυνο για τις διεθνείς επιχειρήσεις. Επίσης, ο Lewis⁹ έχει ισχυριστεί ότι η πολιτική σταθερότητα δεν είναι απαραίτητη εγγύηση για οποιονδήποτε κλάδο παραγωγής αν δεν υπάρχουν ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες.

Σύμφωνα με τον Schmidt¹⁰ ο πολιτικός κίνδυνος είναι «η εφαρμογή πολιτικών από την κυβέρνηση της χώρας υποδοχής που περιορίζουν τις επιχειρηματικές εργασίες μιας

---

6 Carbon, 1979

7 Carbon, 1979

8 Carbon 1979, 1980

9 Lewis 1979

10 Schmidt 1986

ξένης επένδυσης» και χωρίζει τον κίνδυνο σε τρεις κύριες κατηγορίες: τον «κίνδυνο μεταφοράς κεφαλαίων», τον «επιχειρησιακό κίνδυνο» και τον «κίνδυνο ελέγχου της ιδιοκτησίας». Από μια άλλη άποψη, ο Kennedy¹¹ ορίζει τον πολιτικό κίνδυνο ως στρατηγική απώλεια, χρηματοοικονομική απώλεια ή απώλεια σε προσωπικό για μια εταιρεία από λόγους που δεν εντάσσονται στην αγορά όπως η μακροοικονομική θέση της χώρας υποδοχής ή οι κοινωνικές πολιτικές (δημοσιονομικές, νομισματικές, εμπορικές, επενδυτικές, βιομηχανικές, εισοδηματικές, εργασιακές και αναπτυξιακές), ή γεγονότα που σχετίζονται με την πολιτική σταθερότητα ή αστάθεια (τρομοκρατία, εξεγέρσεις, πραξικοπήματα, εμφύλιος πόλεμος και επανάσταση). Αυτοί οι δύο τύποι παραγόντων εκτός αγοράς μπορούν να ενταχθούν σε δύο κατηγορίες: νομικό-κυβερνητικοί κίνδυνοι και εξω-νομικοί κίνδυνοι.

Το περιοδικό Economist σε ένα άρθρο του, το «Economist – Countries in Trouble» το 1986 πήγε ακόμα μακρύτερα και θέσπισε εναλλακτικούς δείκτες πολιτικού κινδύνου, οι οποίοι δεν ήταν άμεσα συνδεδεμένοι με συγκεκριμένα γεγονότα ή πράξεις, αλλά λάμβαναν υπόψη τους και καταστάσεις που είτε εμφανίστηκαν τυχαία είτε προέκυψαν με παθητικό τρόπο, δηλαδή κυρίως λόγω έλλειψης δράσεων οι οποίες κάποια ορισμένη στιγμή ήταν αναγκαίες. Οι νέοι εναλλακτικοί δείκτες ήταν οι εξής:

- ▲ Εγγύτητα της χώρας υποδοχής σε ταραχές ή σε υπερδύναμη
- ▲ Έκταση αυταρχισμού στη διοίκηση της χώρας υποδοχής
- ▲ Βαθμός νομιμοποίησης της κυβέρνησης
- ▲ Παλαιότητα του καθεστώτος
- ▲ Εμπλοκή του στρατού στη διακυβέρνηση
- ▲ Επέταση τρέχοντος πολέμου ή αναταραχών
- ▲ Ταχεία και συγκεντρωμένη αστικοποίηση
- ▲ Έκταση διαφθοράς
- ▲ Βαθμός Ισλαμικού φονταμενταλισμού
- ▲ Επίπεδο εθνοτικής έντασης

Η μεγάλη δέσμευση πόρων στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις από αυξανόμενο αριθμό πολυεθνικών εταιρειών έχει προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην αξιολόγηση της σχέσης μεταξύ των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων και των παραγόντων που επηρεάζουν τις

---

11 Kennedy 1988

επενδυτικές αποφάσεις. Μεταξύ αυτών των τομέων οι πολιτικές συνθήκες, υπό την ευρεία έννοια, έχουν δείξει ότι είναι ένας από τους κύριους παράγοντες στην αξιολόγηση μιας ξένης άμεσης επένδυσης¹². Συνεντεύξεις στελεχών πολυεθνικών εταιρειών έδειξαν ότι τα πολιτικά γεγονότα είναι ένας από τους παράγοντες με τη μεγαλύτερη βαρύτητα στη λήψη αποφάσεων όσον αφορά στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις¹³. Ειδικότερα, τα στελέχη επιχειρήσεων αναφέρουν τη σταθερότητα στη χώρα υποδοχής και τη στάση της κυβέρνησης της προς τις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις ως τα πιο σημαντικά ζητήματα στη λήψη της απόφασης όσον αφορά στην τοποθέτηση της επένδυσης.

Η αρνητική σχέση μεταξύ πολιτικής αστάθειας και Ξένων Άμεσων Επενδύσεων έχει ήδη επισημανθεί¹⁴. Υπάρχει ένας αριθμός πολιτικών γεγονότων και περιορισμών οι οποίοι τελικά θα προκαλέσουν απώλειες ή ζημιές σε μια επιχείρηση η οποία λειτουργεί σε ένα ξένο περιβάλλον. Παλαιότερα η εθνικοποίηση και η απαλλοτρίωση ήταν ο μεγαλύτερος φόβος για ξένες εταιρείες σε αναπτυσσόμενες χώρες. Η πολιτική πάντα επηρέαζε αρνητικά τις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις. Η μη αναμενόμενη πολιτική δραστηριότητα από αντάρτες ή παραστρατιωτικές ομάδες είναι ένα άλλο είδος πολιτικού κινδύνου. Φορολογικές πολιτικές που δημιουργούν διακρίσεις, έλλειψη προστασίας ευρεσιτεχνιών, τεχνολογίας ή άλλων βιομηχανικών απορρήτων και περιορισμοί στην αγορά εργασίας έχουν παίξει επίσης σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη διεθνών επιχειρήσεων σε ξένες χώρες.

Η πιο πρόσφατη κατάταξη στους παράγοντες πολιτικού κινδύνου είναι η εξής:

Κλασικοί παράγοντες¹⁵

- ο Κίνδυνος στον επαναπατρισμό κερδών
- ο Συναλλαγματικός κίνδυνος
- ο Απαλλοτρίωση / Εθνικοποίηση
- ο Εγχώριες / Εμφύλιες συγκρούσεις
- ο Πόλεμος
- ο Καταγγελίες συμβάσεων

Σύγχρονοι – Εξωκυβερνητικοί Παράγοντες

---

12 Erol, 1985, Kobrin, 1979

13 Aharoni, 1966; Basi, 1963; Bass et al., 1977; Schollhammer, 1974

14 Kobrin 1978

15 που υπακούουν στις παραδοσιακές διακρίσεις και θεωρίες περί πολιτικού κινδύνου

- ο Τρομοκρατία / Απαγωγές / Βία κατά ζωής
- ο Περιβαλλοντικός ακτιβισμός
- ο Εργατικές διαφορές
- ο Έλλειψη ασφάλειας
- ο Θρησκεία και κουλτούρα

Σύγχρονοι – Κυβερνητικοί Παράγοντες

- ο Γραφειοκρατία - Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση
- ο Αλλαγές κυβερνητικών πολιτικών (νομοθεσία και φορολογία)
- ο Υποτίμηση
- ο Διακυβερνητικές σχέσεις

Μέσα από περιπλοκές διαδικασίες σύγκρισης, σταθμισμένων μέσων όρων και συσχετίσεων αποτελεσμάτων παραγόντων κινδύνου, δημιουργούνται ορισμένοι δείκτες κινδύνου, κυρίως προς χρήση από τις πολυεθνικές εταιρείες. Ο International Country Risk Guide του Political Risk Services (PRS) Group, είναι ένας από αυτούς τους δείκτες που κατατάσσει τις χώρες σύμφωνα με την πιθανότητα κινδύνου που έχουν. Για την περίοδο 1998-1999, το PRS Group, έδωσε την Ελλάδα στην 44^η θέση μεταξύ χωρών όπως η Ιορδανία, η Λιθουανία, το Ομάν, η Κίνα και η Αργεντινή. Αντίθετα, ο «κελτικός τίγρης», η Ιρλανδία, η οποία είναι η πρωταθλήτρια χώρα στην προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην Ευρώπη, σε ποσοστιαία αύξηση αλλά και κατά κεφαλήν, την τελευταία δεκαετία, βρίσκεται μόλις στην 5^η θέση, ανάμεσα σε χώρες όπως η Νορβηγία, η Ελβετία, η Φινλανδία και η Ολλανδία, και η γειτονική Τουρκία στην 122^η θέση μεταξύ του Αζερμπαϊτζάν, του Λιβάνου, του Πακιστάν και της Ζιμπάμπουε.

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΧΩΡΑΣ					
ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΘΕΤΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ					
Σύγκριση Ιουλίου 1999 έναντι Ιουλίου 1998					
Κατάταξη	Χώρα	Σύνθετη Κατάταξη Κινδύνου	Σύνθετη Κατάταξη Κινδύνου	Σύγκριση 06/99 - 07/98	Κατάταξη
06/99		06/99	07/98		07/98
1	Λουξεμβούργο	89,7	92,0	-2,3	2
2	Σιγκαπούρη	88,0	89,5	-1,5	3
3	Νορβηγία	87,2	92,8	-5,6	1
4	Ελβετία	86,9	87,3	-0,4	7
5	Ιρλανδία	86,6	87,3	-0,7	7
6	Φινλανδία	86,5	88,8	-2,2	4

Όσον αφορά στους σύγχρονους εξωκυβερνητικούς παράγοντες κινδύνου, η βία κατά ζωής έχει ασυγκρίτως τη μεγαλύτερη βαρύτητα. Η τρομοκρατία και οι απαγωγές, δηλαδή η βία κατά ατόμων, αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα στην αρνητική εικόνα μιας χώρας στην προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων. Η ασφάλεια θεωρείται ένα πολύτιμο αγαθό για τους επενδυτές, κάτι που αναζητούν επίμονα, εκτός και αν ο κίνδυνος στον οποίο μπορεί να εκτεθούν οι επενδύσεις αντισταθμίζεται από την παραγωγικότητα της επένδυσης. Σε γενικές γραμμές όμως, όσο λιγότερο ασφαλής είναι μία χώρα τόσο λιγότερες επενδύσεις είναι πιθανόν να προσελκύσει.

Η Ελλάδα δυστυχώς έχει ατυχήσει τα τελευταία 25 χρόνια να έχει 23 θύματα από τρομοκρατικές επιθέσεις. Στις 23 Δεκεμβρίου 1975, ο αρχηγός του κλιμακίου της CIA στην Ελλάδα, Richard Welch, δολοφονήθηκε έξω από το σπίτι του. Έκτοτε, 22 ακόμα άτομα, μεταξύ των οποίων Αμερικάνοι και Τούρκοι διπλωμάτες και Έλληνες επιχειρηματίες, δολοφονήθηκαν. Το τελευταίο θύμα ήταν ο Ταξίαρχος Stephen Saunders, στρατιωτικός ακόλουθος της Πρεσβείας της Μεγάλης Βρετανίας. Σύμφωνα με τον Γ. Κασσιμέρη¹⁶, το πρόβλημα της «17 Νοέμβρη» δεν έχει αντιμετωπιστεί επειδή αποτελεί μια πολύ μικρή και στενά συνδεδεμένη οργάνωση, αντίθετα με άλλες τρομοκρατικές οργανώσεις όπως π.χ. τις Ερυθρές Ταξιαρχίες της Ιταλίας. Το οξύμωρο όμως είναι ότι όσον αφορά σε άλλους τομείς εγκληματικότητας, η Ελλάδα βρίσκεται σε χαμηλότερες θέσεις, καθώς είναι μια ασφαλέστατη χώρα. Όμως, η επιλογή των στόχων της 17 Νοέμβρη βρίσκει μεγάλο πολιτικό πεδίο εκμετάλλευσης και συνεπώς αρνητικής δημοσιότητας για την Ελλάδα. Οι ανταγωνιστές της Ελλάδος, σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο φροντίζουν με ποικίλους τρόπους να κρατούν το θέμα στη δημοσιότητα σπιλώνοντας το πρόσωπο της χώρας μας στο εξωτερικό. Και σε αυτό το σημείο, η αντίληψη του προβλήματος από τους επενδυτές παίζει σημαντικό ρόλο. Το πρόβλημα π.χ. της ΕΤΑ στην Ισπανία, δεν φαίνεται να έχει δημιουργήσει τόσο σημαντικά προβλήματα στην προσέλκυση επενδύσεων εκεί.

Περιβαλλοντικός Ακτιβισμός

Ο περιβαλλοντικός ακτιβισμός δεν έχει σε καμία περίπτωση την ίδια βαρύτητα με τη βία κατά ζωής. Σε πολλές χώρες έχει όμως φτάσει να διακόψει λειτουργίες εργοστασίων, να

---

16 Kassimeris G., Europe's Last Red Terrorists: The Revolutionary Organization 17 November

καταστρέφει εγκαταστάσεις και γενικώς να αποτελεί έναν σοβαρό κίνδυνο για την ομαλή ροή μιας επένδυσης.

Στη χώρα μας ο περιβαλλοντικός ακτιβισμός δεν έχει γνωρίσει ιδιαίτερη ανάπτυξη. Ορισμένες δραστηριότητες της Greenpeace τα τελευταία χρόνια είχαν περισσότερο τη μορφή της διαμαρτυρίας και σχεδόν σε καμία περίπτωση δεν είχαν σοβαρές επιπτώσεις στη λειτουργία επενδύσεων.

Εργατικές Διαφορές

Καθώς ακόμα και σε κλάδους εντάσεως τεχνολογίας ο ανθρώπινος παράγοντας είναι πάντα πολύ σημαντικός, οι εργατικές διαφορές μπορούν να αποτελέσουν σημαντική τροχοπέδη στην ανάπτυξη μιας επένδυσης. Απεργίες, κινητοποιήσεις, στάσεις εργασίας μπορούν να οδηγήσουν μια επένδυση σε πολύ δύσκολη θέση, ιδίως όταν ακόμα βρίσκεται στην αρχή της και δεν έχει παγιωθεί σε μια αγορά. Η εργασιακή ειρήνη, είτε βρίσκεται σε κρατικό επίπεδο είτε βρίσκεται στο επίπεδο της επιχείρησης, είναι ένας σημαντικότερος παράγοντας για τη θεμελίωση και την ανάπτυξη μιας επένδυσης.

Μέχρι το 1990, στην Ελλάδα, το σύστημα υποχρεωτικής διαιτησίας που ίσχυε ήταν ιδιαίτερα αναποτελεσματικό καθώς οδηγούσε σε υπερβολικές απαιτήσεις και έδινε δύναμη σε σωματεία που δεν είχαν πραγματική ισχύ¹⁷. Οι σχέσεις εργοδοσίας – εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα είναι σήμερα γενικά σε καλό επίπεδο. Το ελληνικό εργατικό δυναμικό όμως έχει δείξει σε πολλές περιπτώσεις την ισχύ του προχωρώντας σε ενέργειες που δημιούργησαν προβλήματα σε Ξένες Άμεσες Επενδύσεις και ίσως αποτρέποντας άλλες Ξ.Α.Ε. να έρθουν στη χώρα μας. Η απόφαση της Pirelli να αποχωρήσει από την Ελληνική αγορά το 1991 «βάζοντας λουκέτο» στην Pirelli Hellas στην Πάτρα, σε μια από τις πιο περιεργές και επίμονες απεργίες που έχουν γίνει στη χώρα, ήταν ένα ισχυρό πλήγμα για τις Ξ.Α.Ε. στη χώρα μας. Εξίσου αν όχι περισσότερο όμως στοίχισε στην Ελλάδα το κλείσιμο του τελευταίου εργοστασίου παραγωγής ελαστικών στη χώρα μας και η αποχώρηση της τελευταίας εταιρείας του κλάδου, της Goodyear Hellas, και πάλι λόγω εργατικών διαφορών (ανανέωση της συλλογικής σύμβασης εργασίας και όροι που είχαν να κάνουν με την καθιέρωση της τέταρτης βάρδιας). Το κλείσιμο της Goodyear Hellas το 1996, έγινε παρά την παρουσία της εταιρείας στην Ελλάδα από το

---

17 Burtless, Gary – The Greek Labour Market

1967 και την επένδυση των 900 εκατ. δρχ. στην οποία είχε προβεί η εταιρεία σε νέο μηχανολογικό εξοπλισμό. Το κόστος για την Ελλάδα υπολογίστηκε (σε τιμές του 1996) ότι θα έφτανε στα εξής επίπεδα: 50 δις δραχμές ετησίως (140 εκατ. ημερησίως) σε συνάλλαγμα κοστίζουν οι εισαγωγές ελαστικών, καθώς η Goodyear Hellas κάλυπτε από μόνη της το 50% των αναγκών της εγχώριας αγοράς (μαζί με την Pirelli κάλυπταν το 75%), και πραγματοποιούσε εξαγωγές αξίας 5 δις Δραχμών.

Το ζήτημα του ασφαλιστικού και οι αλλαγές στο σχετικό θεσμικό πλαίσιο έχουν ήδη αρχίσει να δημιουργούν αναταραχή στον εργατικό κόσμο ο οποίος εξεδήλωσε τις προθέσεις του με μαζικές απεργίες, και είναι πολύ πιθανόν η επίλυση του ασφαλιστικού προβλήματος να δημιουργήσει ακόμα μεγαλύτερες κινητοποιήσεις.

Επίσης, η συζητούμενη απελευθέρωση της αγοράς εργασίας με κύριο σημείο της την μερική απασχόληση έχει ήδη απασχολήσει τις συνδικαλιστικές οργανώσεις οι οποίες έχουν αντιδράσει στο ενδεχόμενο γενικευμένης εφαρμογής της.

Έλλειψη Ασφαλείας

Όπως συζητήθηκε παραπάνω η έλλειψη ασφαλείας αποτελεί ένα από τα πολύ σημαντικά αντικίνητρα για την εγκατάσταση Ξ.Α.Ε. σε μία χώρα. Είτε σε επίπεδο δολιοφθορών, είτε σε επίπεδο μη-βίαιων εγκλημάτων, η οικονομική ασφάλεια της επένδυσης και η προσωπική ασφάλεια των ξένων επενδυτών, στελεχών και λοιπού προσωπικού αποτελεί υψηλή προτεραιότητα. Η Ελλάδα, παρά τη σταδιακή επιδείνωση των τελευταίων ετών στα μη-βίαια εγκλήματα, θεωρείται μια ιδιαίτερα ασφαλής χώρα. Το μόνο πρόβλημα που πραγματικά υπάρχει όσον αφορά στον τομέα αυτό στην Ελλάδα, είναι η αδυναμία του κράτους να προωθήσει αυτό το σημείο και να το καταστήσει ως ένα σημαντικό επιχείρημα στην προσέλκυση επενδύσεων ίσως σαν μερικό αντιστάθμισμα στο επιχείρημα της τρομοκρατίας.

Θρησκεία και Κουλτούρα

Ο κίνδυνος που μπορεί να πηγάζει από τη θρησκεία και την κουλτούρα έχει να κάνει κυρίως με μουσουλμανικά κράτη και ιδίως εκείνα τα οποία έχουν φονταμενταλιστικές συσπειρώσεις κοντά στην εξουσία και μπορούν να δημιουργήσουν πρόβλημα στις Ξ.Α.Ε. είτε υφαρπάζοντας την εξουσία (βλ. Ιράν, Αφγανιστάν), είτε δραστηριοποιούμενες σε

τρομοκρατικές οργανώσεις (βλ. Αίγυπτο), είτε ενεργώντας με διάφορες μεθόδους αποσταθεροποίησης. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει υφίσταται κανένας τέτοιος κίνδυνος.

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ – □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Γραφειοκρατία - Διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση

Σύμφωνα με τον Paul A. Laudicina συγγραφέα του FDI Confidence Index «Η γραφειοκρατία είναι στην κορυφή του καταλόγου προβλημάτων για τους επενδυτές...» και «...μακροπρόθεσμα η υπερβολική γραφειοκρατία μπορεί να λειτουργήσει ως το μεγαλύτερο εμπόδιο στην αύξηση των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων...».

Παρά τις προσπάθειες που γίνονται σε κάθε χώρα για την προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων σε ορισμένες περιπτώσεις η ανταπόκριση από τους επενδυτές είναι απογοητευτική. Ακόμα και σε χώρες που έχουν λύσει πολλά προβλήματα στις Ξ.Α.Ε., παραμένουν ορισμένοι σημαντικοί ανασταλτικοί παράγοντες ο κυριότερος ίσως από τους οποίους είναι η γραφειοκρατία. Ειδικότερα, σε χώρες με μακρά ιστορία στις κυβερνητικές και διοικητικές παρεμβάσεις σε οικονομικής φύσεως θέματα, συνηθίζεται να υπάρχουν περίπλοκες και επικαλυπτόμενες διαδικασίες ελέγχων. Παραδείγματος χάρη, η διατήρηση ιδιαίτερα περίπλοκων διαδικασιών ίδρυσης εταιρειών και έναρξης επιχειρήσεων έχει συχνά ως αποτέλεσμα μια κατάσταση όπου οι απλές, αλλού, διαδικαστικές εργασίες καθίστανται μείζονα εμπόδια στις επενδύσεις. Αυτές οι δυσκολίες συχνά δημιουργούν μεγάλες καθυστερήσεις ή επιλύονται μόνο με χρηματισμό, μειώνοντας την εισροή επενδύσεων ή αυξάνοντας την απόσυρση επενδυτών οι οποίοι αρχικά μπορεί να είχαν αποφασίσει να επενδύσουν στο κράτος. Οι περισσότερες χώρες επιδιώκουν να ιδρύσουν "one-stop-shops" ώστε να εκσυγχρονίσουν τις διαδικασίες επενδύσεων αλλά συχνά αυτή η λύση δεν λύνει το πρόβλημα, καθώς σε επίπεδο εκτέλεσης, οι κυβερνητικοί αξιωματούχοι δεν εμπιστεύονται τους επιχειρηματίες ή τους θεωρούν απλώς μια πηγή εισοδήματος για τη χώρα. Αυτό μπορεί να έχει ακυρωτικές συνέπειες στη δημιουργία και τη λειτουργία επιχειρήσεων, και συχνά φτάνει σε επίπεδο εχθρότητας κατά των επενδύσεων.

Σε πολλές περιπτώσεις οι πεπαλαιωμένες αντιλήψεις των γραφειοκρατών που διεκδικούν εξουσία μέσω έμμεσων ελέγχων ή που αρνούνται να αναλάβουν ευθύνες που άπτονται πλήρως της θέσης τους αποτελούν διοικητική «παρενόχληση».

Αν και συνήθως οι μεγάλες μεταρρυθμίσεις επιδιώκουν να διορθώσουν το

πρόβλημα, μετά την ολοκλήρωση τους απλώς το πρόβλημα μετατίθεται ένα βήμα πιο πέρα. Άρα, η γραφειοκρατία μπορεί να αποτελέσει έναν ιδιαίτερα ισχυρό αποτρεπτικό παράγοντα για τους ξένους επενδυτές που είτε δεν έχουν τις απαραίτητες πολιτικές διασυνδέσεις, είτε λειτουργούν με πολύ συγκεκριμένες εσωτερικές εταιρικές οδηγίες είτε δεν έχουν τους εγγώριους εταίρους οι οποίοι θα μπορούσαν να ρυθμίσουν το μεγάλο εύρος των διαδικαστικών εμποδίων που υπάρχουν.

Το κόστος, είτε πραγματικό είτε κόστος ευκαιρίας, των γραφειοκρατικών εμποδίων διαφέρει από χώρα σε χώρα και από διαδικασία σε διαδικασία. Το πιο σημαντικό γραφειοκρατικό εμπόδιο φαίνεται να είναι οι καθυστερήσεις στις εγκρίσεις και τις αδειοδοτήσεις οικοδομών που σε ορισμένες χώρες μπορεί να φτάσουν και μέχρι τα 2 έτη. Ο χρόνος είναι χρήμα για τους επενδυτές – είτε αυτοί είναι ξένοι είτε εγχώριοι - και χώρες που έχουν είτε υψηλό κόστος στις διοικητικές τους διαδικασίες είτε απαιτούν μεγάλη χρονική διάρκεια για τη διεκπεραίωση τους θα δουν τους επενδυτές τους να χάνουν χρήματα και να αποφασίζουν να μετακινηθούν ή να μην πραγματοποιούν καν τις επενδύσεις τους.

Συχνά, ο χρηματισμός και η δωροδοκία αποτελούν τη λύση κατά του προβλήματος της διαφθοράς. Σε πολλές περιπτώσεις, οι ξένοι επιχειρηματίες προτιμούν να αναλάβουν το κόστος του χρηματισμού παρά το ευκαιριακό κόστος των καθυστερήσεων. Ορισμένοι μάλιστα επιδιώκουν να λειτουργούν μέσα από τα κανάλια της διαφθοράς καθώς μπορούν να λειτουργήσουν γρηγορότερα ή μπορούν να καταφέρουν να προβούν σε εργασίες που είτε δεν προβλέπονται είτε δεν είναι νόμιμες.

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τους ξένους επενδυτές αλλά και τους έλληνες επιχειρηματίες, η γραφειοκρατία και η παρεπόμενη διαφθορά αποτελεί ίσως το μεγαλύτερο εμπόδιο για την εισροή Ξένων Άμεσων Επενδύσεων. Στην Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Σ.Ε.Β. Οδ. Κυριακόπουλος δήλωσε: «Αιτία (για την απουσία ξένων επενδυτών) είναι η πολυπλοκότητα των νόμων και η μεγάλη διαφθορά σε πάρα πολλούς χώρους όπως στις πολεοδομίες, στις άδειες, στις βιομηχανικές περιοχές και σε όλα αυτά τα πράγματα, τα οποία αναμφισβήτητα ένας ξένος μελετά πριν κάνει μια επένδυση» και συνέχισε λέγοντας ότι «οι έλληνες επενδυτές έχουν εξοικειωθεί, έχουν βρει τους μηχανισμούς και τις λύσεις στο πρόβλημα αυτό και κάπου το λαμβάνουν υπόψη τους μέσα στο κόστος λειτουργίας. Πιστεύω όμως ότι οι ξένοι επενδυτές δεν μπορούν να συμβιβαστούν με αυτό το καθεστώς και αν δεν

αλλάζουμε ριζικά νοοτροπίες και μηχανισμούς δεν θα δούμε ξένες επενδύσεις στη χώρα μας!»

Η γραφειοκρατία στην Ελλάδα, τουλάχιστον όσον αφορά στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, έχει πολλές διαστάσεις:

α. Υπάρχει πολυδιάσπαση των κέντρων αποφάσεων, ελέγχου και εποπτείας: Ο αριθμός υπογραφών και πιστοποιητικών που πρέπει να συγκεντρώσουν οι επενδυτές είναι τουλάχιστον αποθαρρυντικός και η διαδικασία πολύ χρονοβόρα, διότι

β. Δεν τηρούνται οι νομοθετικά θεσμοθετημένες χρονικές δεσμεύσεις για την εξυπηρέτηση των πελατών της δημοσίας διοίκησης, λόγω, εν μέρει, απουσίας της αποτελεσματικής διαχείρισης των εγγράφων. Πολλές φορές παρατηρούνται μεγάλες διαφορές στην αδειοδότηση μεταξύ εταιρειών δημιουργώντας στρέβλωση ανταγωνισμού, π.χ. για έκδοση οικοδομικής άδειας, εταιρείες που εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα χρειάστηκαν κατά μέσο όρο 9 μήνες, ενώ υπάρχουν περιπτώσεις που απαιτήθηκαν 36! Για άδεια εγκατάστασης, οι εγκρίσεις χρειάστηκαν από 1-10 μήνες ενώ το προβλεπόμενο όριο είναι μόλις 2.

γ. Οι δημόσιοι λειτουργοί πάσχουν από τυπολατρία / ευθυνοφοβία ή δεν είναι ενήμεροι περί της σχετικής νομοθεσίας με αποτέλεσμα να επιμηδύνουν ακόμα περισσότερο το χρόνο που απαιτείται για μια απλή διαδικασία.

δ. Δεν υπάρχει, παρά την πολυδιάσπαση, σαφής διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων της κάθε υπηρεσίας.

ε. Υπάρχει πλήθος νόμων και πολυπλοκότητα διατάξεων στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, για το οποίο όμως πολλές φορές οι δημόσιοι υπάλληλοι τελούν εν αγνοία.

στ. Δεν υπάρχει επαρκής ενημέρωση των επενδυτών με αποτέλεσμα να ακυρώνονται νέα κίνητρα.

ζ. Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα έχει δύο όψεις (βλ. παρακάτω - Η διπρόσωπη γραφειοκρατία στην Ελλάδα).

η. Δεν υπάρχει διαφάνεια στις διαδικασίες, με αποτέλεσμα να ανθεί η διαφθορά με χρηματισμούς, δωροληψίες κτλ. (βλ. παρακάτω - Διαφθορά)

Η διπρόσωπη γραφειοκρατία στην Ελλάδα

Αν και το πρόβλημα της γραφειοκρατίας είναι από μόνο του μεγάλο και δυσεπίλυτο στην Ελλάδα, ένας παράγοντας που δημιουργεί ακόμα δυσμενέστερες εντυπώσεις στον ξένο

επιχειρηματία που θα επιδιώξει να προβεί σε μια επένδυση στην Ελλάδα είναι ο ακαθόριστος βαθμός της γραφειοκρατίας που επικρατεί.

Συνήθως, η γραφειοκρατία οφείλεται σε πολύ συγκεκριμένους παράγοντες, οι οποίοι συνδέονται κυρίως με οικονομικές (έλλειψη πόρων, χαμηλοί μισθοί και άρα χαμηλά κίνητρα προς αποτελεσματικότητα κ.ο.κ.) και κοινωνικοπολιτικές (πελατειακές σχέσεις, ευθυνοφοβία, ατιμωρησία κ.ο.κ.) συνθήκες. Επίσης, συνήθως, η γραφειοκρατία αν και παρουσιάζει διακυμάνσεις στην αναποτελεσματικότητά της, είναι σχεδόν ομοιόμορφη σε όλους τους τομείς της δημόσιας διοίκησης.

Στην Ελλάδα, όμως, η γραφειοκρατία παρουσιάζει διακυμάνσεις με μεγάλο εύρος:

↳ από τις πολεοδομίες – όπου, σύμφωνα με καταγγελίες της ίδιας της ηγεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κυριαρχεί το «γρηγορόσημο», δηλαδή η καταβολή «μαύρων» ποσών για την επίτευξη των διαδικασιών εκδόσεως αδειών–,

↳ στις εφορίες όπου επετεύχθη ένα μεγάλο έργο όπως η μηχανογράφηση όλων των ΔΟΥ, αλλά με αδυναμίες στο δίκτυο Τaxis όταν χρειαστεί να «σηκώσει» μεγάλο φόρτο εργασιών, όπως έγινε το πρώτο εξάμηνο του 2002, όταν το δίκτυο δεν κατάφερε να ανταποκριθεί στον υψηλό αριθμό των ηλεκτρονικών δηλώσεων φόρου εισοδήματος που θέλησαν να καταθέσουν οι φορολογούμενοι, ως

↳ τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών τα οποία προσφέρουν άμεσες λύσεις οι οποίες παραμερίζουν τη γραφειοκρατία σε μεγάλο βαθμό.

Η γραφειοκρατία ποτέ δεν ήταν επακριβώς μετρήσιμο πρόβλημα. Συνήθως, είναι όμως ένα λίγο ως πολύ συγκεκριμένο πρόβλημα. Δυστυχώς, στην Ελλάδα ο αλλοδαπός επενδυτής δεν ξέρει τι να περιμένει. Η ποιότητα των υπηρεσιών που μπορεί να του παρασχεθούν εκτείνεται από πολύ χαμηλή ως πολύ υψηλή. Και αν έχει γίνει πρώτα αποδέκτης των υπηρεσιών χαμηλής ποιότητας, θα θεωρήσει ως ευχάριστη έκπληξη τις υπηρεσίες υψηλής ποιότητας οι οποίες μπορεί να του παρασχεθούν αργότερα ως ότου κατανοήσει τον «άστατο» χαρακτήρα των υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης στην Ελλάδα. Η έκπληξη βέβαια δε θα είναι πολύ ευχάριστη αν πρώτα γνωρίσει τις υπηρεσίες υψηλού επιπέδου και κατόπιν αναγκαστεί να εμπλακεί σε ζητήματα με τις υπηρεσίες χαμηλού επιπέδου.

Διαφθορά

Το ζήτημα της διαφθοράς έχει φτάσει να αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα σημεία ανησυχίας των διεθνών οργανισμών και των εθνικών κυβερνήσεων. Η Σύμβαση του Ο.Ο.Σ.Α. για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές, η οποία υπεγράφη το 1997 και τέθηκε σε ισχύ το Φεβρουάριο του 1999 θεωρεί τη δωροδοκία αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών από εταιρείες των χωρών που είναι μέλη της σύμβασης ως ποινικό αδίκημα.

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, κ. Κώστα Σκανδαλίδη, η κακοδιοίκηση και η διαφθορά δεν είναι δυστυχώς σπάνια φαινόμενα στην ελληνική δημόσια διοίκηση, μέσα στις οποίες υπάγονται η αυθαιρεσία των υπαλλήλων ή η απουσία ελέγχων για την εξασφάλιση της νομιμότητας, σύμφωνα και με την ετήσια έκθεση πεπραγμένων του Σώματος Ελεγκτών - Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης. Το 2001 έγιναν 82 σημαντικοί έλεγχοι σε ευαίσθητους τομείς της δημόσιας διοίκησης. Επτά περιπτώσεις διαβιβάστηκαν στον εισαγγελέα, πειθαρχικές διώξεις ασκήθηκαν σε 12 περιπτώσεις, εννέα παραπέμφθηκαν σε ΕΔΕ και για επτά διενεργήθηκε διαχειριστικός έλεγχος. Η συντριπτική πλειονότητα των παραπάνω περιπτώσεων αφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

(Στο Κύπελλο Διαφθοράς Ανατολικής Αφρικής) Η Κένυα προσπαθεί να εξαγοράσει την 1^η θέση από την Τανζανία.

Από τον έλεγχο που έγινε σε 2.500 δηλώσεις «πόθεν έσχες» δημοσίων υπαλλήλων ποσοστό 9% κρίθηκε ελλιπές, ενώ ζητήθηκε πειθαρχικός έλεγχος για εκείνους που δεν υπέβαλαν καν δήλωση, ή δήλωσαν διαφορετικά στοιχεία από τα προβλεπόμενα. Πληθώρα

παραλείψεων και λαθών στις πολεοδομίες, παραβάσεις στην

εφαρμογή Κοινοτικών προγραμμάτων, παράνομες οικοδομικές άδειες, καθώς και παρανομίες στις αναθέσεις έργων και στην προμήθεια υλικών είναι μερικές από τις περιπτώσεις διαφθοράς. Ο Υπουργός Εσωτερικών τόνισε ότι το ποσοστό των παραπεμπομένων επί της ουσίας υποθέσεων σε σχέση με τον αριθμό των ελέγχων είναι

αρκιτά μικρό. Υπογράμμισε ότι τα προβλήματα της διαφθοράς μακροπρόθεσμα δεν αντιμετωπίζονται μόνο με κατασταλτικές μεθόδους και ότι το πιο βασικό είναι η πρόληψη: «Η πρόληψη είναι να αλλάξει η δομή και η λειτουργία της δημόσιας διοίκησης. Θα περιορίσει πάρα πολύ τα θέματα της διαφθοράς στο να μπορεί ένας πολίτης στον τόπο του να κάνει οποιεσδήποτε πράξεις με το Δημόσιο»

Σε παγκόσμιο επίπεδο, δείκτες οργανώσεων όπως η Transparency International δείχνουν ότι η διαφθορά είναι ακόμα ένα ευρέως εξαπλωμένο φαινόμενο. Αν και υπάρχουν ενδείξεις που δείχνουν ότι η διαφθορά έχει αρνητικό αντίκτυπο στο μέγεθος των εισερχόμενων Ξένων Άμεσων Επενδύσεων¹⁸, λίγα γνωρίζουμε για τον τρόπο με τον οποίο η διαφθορά επηρεάζει τη σύνθεση αυτών των ροών.

Η διαφθορά καθιστά τη γραφειοκρατία λιγότερο διαφανή και αυξάνει την αξία χρήσης ενός τοπικού εταιρίου με σκοπό την υπέρβαση του γραφειοκρατικού λαβυρίνθου. Από την άλλη πλευρά η διαφθορά μειώνει την αποτελεσματική προστασία των άυλων πάγιων στοιχείων του ενεργητικού και την πιθανότητα δίκαιης δικαστικής απόφασης σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ του τοπικού και του ξένου εταιρίου, κάτι που μειώνει την αξία της συνεργασίας με έναν τοπικό εταιρο. Η σημασία της προστασίας των άυλων παγιών στοιχείων αυξάνεται με το μέγεθος της τεχνολογίας που ενσωματώνει ο ξένος εταιρος και κάνει τους ξένους επενδυτές να αποφεύγουν τις κοινοπραξίες σε διεφθαρμένες χώρες.

Ακολουθεί ο Πίνακας Αντίληψης περί Διαφθοράς για το 2001 (The 2001 Corruption Perceptions Index) της Transparency International. Θα άξιζε να εξετάσουμε λίγο τα αποτελέσματα αυτά όσον αφορά στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες της Ευρώπης και κυρίως την Ιρλανδία, στα πλαίσια του πίνακα. Κατ αρχήν σύμφωνα με τη βαθμολογία των δύο χωρών όπως αναφέρθηκε παραπάνω και όπως φαίνεται παρακάτω, η κατάταξη των δύο χωρών είναι ως εξής: η Ιρλανδία βρίσκεται στην 19^η θέση και η Ελλάδα (23 θέσεις παρακάτω) στην 42^η θέση. Επιπλέον, η Ιρλανδία βρίσκεται μια θέση πιο χαμηλά από χώρες όπως το Ισραήλ και οι Η.Π.Α. και πάνω από χώρες όπως η Γερμανία, η Ιαπωνία, η Ισπανία, η Γαλλία και το Βέλγιο, όλες αναπτυγμένες οικονομικά χώρες οι περισσότερες μέλη της Ε.Ε., της Ο.Ν.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α.. Αντίθετα, πάνω από την Ελλάδα βρίσκονται χώρες όπως η Λιθουανία, μια χώρα που προσπαθεί να ξεφύγει από τα δεσμά του παρελθόντος της με την Ε.Σ.Σ.Δ., η Νότια Αφρική με μεγάλα προβλήματα

---

¹⁸ Hines, 1995

εγκληματικότητας και αστάθειας, και η Κόστα Ρίκα, η οποία πρόσφατα έκανε την υπέρβαση στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις με την εγκατάσταση της Intel στην επικράτεια της, ενώ την ακολουθούν σε απόσταση αναπνοής χώρες όπως η Νότια Κορέα, το Περού, η Πολωνία, η Βραζιλία και η Βουλγαρία.

Κατάταξη	Χώρα	Βαθμολογία ¹⁹ 2001	Δημοσκοπήσεις ²⁰	Τυπική ²¹ Απόκλιση	Κύμανση ²² Μεγίστων - Ελαχίστων
1	Φινλανδία	9,9	7	0,6	9,2 - 10,6
2	Δανία	9,5	7	0,7	8,8 - 10,6
3	Νέα Ζηλανδία	9,4	7	0,6	8,6 - 10,2
4	Ισλανδία	9,2	6	1,1	7,4 - 10,1
	Σιγκαπούρη	9,2	12	0,5	8,5 - 9,9
6	Σουηδία	9,0	8	0,5	8,2 - 9,7
7	Καναδάς	8,9	8	0,5	8,2 - 9,7
8	Ολλανδία	8,8	7	0,3	8,4 - 9,2
9	Λουξεμβούργο	8,7	6	0,5	8,1 - 9,5
10	Νορβηγία	8,6	7	0,8	7,4 - 9,6
...	...	...	...	...	...
16	Ισραήλ	7,6	8	0,3	7,3 - 8,1
	Η.Π.Α.	7,6	11	0,7	6,1 - 9,0
18	Χιλή	7,5	9	0,6	6,5 - 8,5
	Ιρλανδία	7,5	7	0,3	6,8 - 7,9
20	Γερμανία	7,4	8	0,8	5,8 - 8,6
21	Ιαπωνία	7,1	11	0,9	5,6 - 8,4
22	Ισπανία	7,0	8	0,7	5,8 - 8,1
...	...	...	...	...	...
37	Ιορδανία	4,9	4	0,8	3,8 - 5,7
38	Λιθουανία	4,8	5	1,5	3,8 - 7,5
	Νότια Αφρική	4,8	10	0,7	3,8 - 5,6
40	Κόστα Ρίκα	4,5	5	0,7	3,7 - 5,6
	Αγ. Μαυρίκιος	4,5	5	0,7	3,9 - 5,6
42	Ελλάδα	4,2	8	0,6	3,6 - 5,6
	Νότια Κορέα	4,2	11	0,7	3,4 - 5,6
44	Περού	4,1	6	1,1	2,0 - 5,3
	Πολωνία	4,1	10	0,9	2,9 - 5,6
...	...	...	...	...	...
51	Μεξικό	3,7	9	0,6	2,5 - 5,0
	Παναμάς	3,7	3	0,4	3,1 - 4,0
	Σλοβακία	3,7	7	0,9	2,1 - 4,9
54	Αίγυπτος	3,6	7	1,5	1,2 - 6,2
	Ελ Σαλβαδόρ	3,6	5	0,9	2,0 - 4,3
	Τουρκία	3,6	9	0,8	2,0 - 4,5
...	...	...	...	...	...

19 Βαθμολογία 2001 (2001 CPI Score): πρόκειται για τις αντιλήψεις (σχετικά με το μέγεθος της διαφθοράς) που έχουν επιχειρηματίες, ακαδημαϊκοί και αναλυτές επενδυτικών κινδύνων και κυμαίνεται μεταξύ 10 (πολύ καθαρή χώρα) ως 0 (πολύ διεφθαρμένη).

20 Δημοσκοπήσεις: αναφέρεται στον αριθμό των δημοσκοπήσεων που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση των επιδόσεων μιας χώρας. 14 δημοσκοπήσεις χρησιμοποιήθηκαν συνολικά και τουλάχιστον τρεις δημοσκοπήσεις απαιτούνται για κάθε χώρα ώστε να συμπεριληφθεί στον πίνακα.

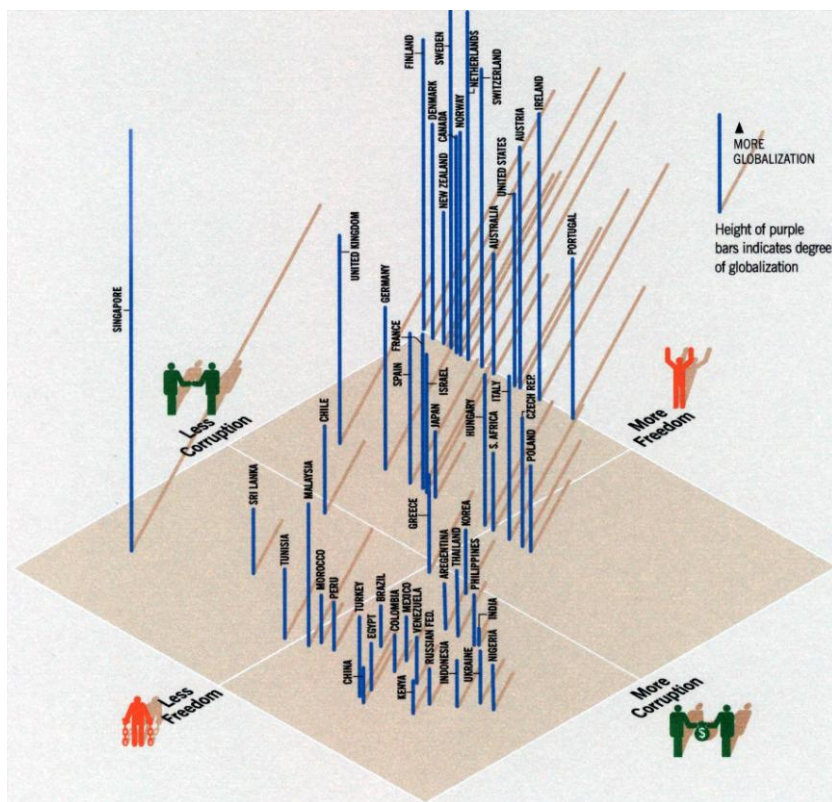
21 Τυπική Απόκλιση: δείχνει τις διαφορές στις τιμές των πηγών: όσο πιο μεγάλη η τυπική απόκλιση, τόσο μεγαλύτερες οι διαφορές στις αντιλήψεις για μια χώρα μεταξύ των πηγών.

22 Κύμανση Μεγίστων – Ελαχίστων: παρέχει την υψηλότερη και τη χαμηλότερη τιμή των πηγών. Καθώς κάθε ιδιαίτερη πηγή έχει τη δική της κλίμακα βαθμολόγησης, οι βαθμολογίες τυποποιούνται γύρω από έναν κοινό μέσο για το υποσύνολο των χωρών που παρουσιάζονται στη συγκεκριμένη δημοσκόπηση. Συνεπώς, είναι πιθανόν σε σπάνιες περιπτώσεις η υψηλότερη τιμή να υπερβαίνει το 10,0 και η χαμηλότερη να είναι μικρότερη του 0,0. Μόνο οι αθροιστικές τελικές βαθμολογίες των χωρών περιορίζονται στο αναφερόμενο εύρος μεταξύ 0 και 10.

Πηγή: Transparency International Corruption Perception Index

Όσον αφορά στην Τυπική Απόκλιση (βλ. υποσημείωση) παρατηρούμε ότι όσον αφορά στην Ιρλανδία, η τυπική απόκλιση είναι μόλις 0,3. Πρόκειται για τη μικρότερη τυπική απόκλιση που παρατηρείται στον πίνακα, που σημαίνει ότι οι διαφορές στις αντιλήψεις μεταξύ των πηγών ήταν πολύ μικρές. Όσον αφορά στην Ελλάδα η τυπική απόκλιση είναι 0,6, πάλι ένας μικρός αριθμός που σημαίνει και πάλι μικρή διαφορά στις αντιλήψεις μεταξύ των πηγών. Αυτό που ουσιαστικά δείχνουν αυτοί οι δύο αριθμοί είναι ότι οι αντιλήψεις σχετικά με τη διαφθορά που επικρατεί στις δύο χώρες είναι παγιωμένες. Ως ένα επιπλέον σημείο σύγκρισης, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί το οικείο παράδειγμα της Τουρκίας η οποία βρίσκεται στην 54^η θέση (12 θέσεις χαμηλότερα από την Ελλάδα) με βαθμολογία 3,6 και τυπική απόκλιση 0,8.

Ένας επίσης χρήσιμος δείκτης, όσον αφορά στη διαφθορά σε σχέση με τις πολιτικές ελευθερίες και την παγκοσμιοποίηση είναι αυτός που συνδυάζει τον Δείκτη Παγκοσμιοποίησης της A.T. KEARNEY και του περιοδικού FOREIGN POLICY, με

στοιχεία από το Freedom House, και τα επίπεδα διαφθοράς που έχει δώσει στη δημοσιότητα η Transparency International. Είναι φανερό ότι οι πιο παγκοσμιοποιημένες χώρες (όπως η Φινλανδία και η Ολλανδία) έχουν μεγαλύτερες πολιτικές ελευθερίες, ενώ οι λιγότερο

παγκοσμιοποιημένες χώρες (π.χ. Κίνα και Κένυα) βρίσκονται σε χαμηλά σχετικά επίπεδα. Εντύπωση προκαλεί η θέση της Σιγκαπούρης, από τις πιο παγκοσμιοποιημένες οικονομίες, η οποία έχει όμως πολύ φτωχά αποτελέσματα στις πολιτικές ελευθερίες σε

σχέση με άλλες χώρες του ίδιου επιπέδου παγκοσμιοποίησης. Τουλάχιστον, όμως οι αξιωματούχοι της Σιγκαπούρης είναι τίμιοι. Ο ισχυρός συσχετισμός μεταξύ του Δείκτη Παγκοσμιοποίησης και των επιπέδων αντίληψης της διαφθοράς δείχνει μια σαφή σχέση μεταξύ της παγκοσμιοποίησης και της τίμιας διακυβέρνησης. Οι επενδυτές αντιλαμβάνονται τους δημόσιους λειτουργούς και τους πολιτικούς ως λιγότερο διεφθαρμένους σε πιο παγκοσμιοποιημένες χώρες όπως η Σιγκαπούρη, η Φινλανδία και η Σουηδία και πιο διεφθαρμένους σε κλειστές χώρες όπως η Ινδονησία και η Νιγηρία. Η Ελλάδα βρίσκεται ακριβώς στο κέντρο του γραφήματος, ουσιαστικά στο μέσο όρο μεταξύ των υπολοίπων χωρών.

Αλλαγές κυβερνητικών πολιτικών (νομοθεσία και φορολογία)

Στους Σύγχρονους – Κυβερνητικούς Παράγοντες κινδύνου υπάγονται και οι αλλαγές κυβερνητικών πολιτικών κυρίως στη νομοθεσία και τη φορολογία. Για τους επενδυτές σε μία χώρα, η σταθερότητα στη νομοθεσία και τη φορολογία σημαίνει τη διαφορά μεταξύ του κέρδους και της ζημίας, συνεπώς και την απόφαση για το αν ο επενδυτής θα επιλέξει μία χώρα για την επένδυσή του. Αν υπάρχει η σταθερότητα, ή τουλάχιστον η ευλόγως προσδοκώμενη σταθερότητα, οι επενδυτές μπορούν να σχεδιάσουν τη μελλοντική εξέλιξη της επένδυσής τους απεριόριστοι. Η «θεσμική μνήμη» είναι ένα από τα εργαλεία πάνω στα οποία θα στηριχτεί ο επενδυτής ώστε να καταφέρει να προϋπολογίσει την πορεία της επένδυσής του και να κινηθεί στο δρόμο που έχει χαράξει.

Στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άρα υπόκειται στο κοινοτικό δίκαιο, κάτι που από μόνο του σημαίνει μια σχετική σταθερότητα στη νομοθεσία, οι αποφάσεις των πολιτικών προσώπων δεν φαίνεται να διέπονται από μια συνέχεια. Είτε πρόκειται για αλλαγές στη νομοθεσία είτε στη φορολογία, οι αποφάσεις πολλές φορές φαίνονται να λαμβάνονται με μικρό ορίζοντα και με βάση το πολιτικό κόστος και χωρίς να συνυπολογίζονται παράγοντες που μπορεί να είναι έμμεσα εμπλεκόμενοι. Για έναν επενδυτή όμως είναι μείζονος σημασίας να γνωρίζει ή τουλάχιστον να μπορεί εύλογα να προβλέψει, πριν προβεί στην επένδυσή του, ποια θα είναι η κρατική πολιτική στον τομέα στον οποίο εμπλέκεται ή ποιος συντελεστής θα ισχύει ανά πάσα περίπτωση για μια συγκεκριμένη περίοδο ώστε να μπορέσει να προβεί στις μελέτες σκοπιμότητας και άλλες σχετικές αναλύσεις και να πάρει μια κατά το δυνατόν σωστή

απόφαση. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι σε πολλούς τομείς στην Ελλάδα, διαδοχικοί αξιωματούχοι που ανήκαν στον ίδιο κομματικό χώρο έχουν προσπαθήσει να ακυρώσουν το έργο των προκατόχων τους και να επιδιώξουν, ο καθένας με τη σειρά του και κατά την προσωπική του αντίληψη, να προβούν σε «βαθείς τομές» στον τομέα τους. Αν λοιπόν αυτό συμβαίνει σε στελέχη που προέρχονται από τον ίδιο κομματικό χώρο είναι φυσικό να συμβαίνει και στην περίπτωση που θα υπάρξει μια μεγαλύτερη αλλαγή σκηνικού, από το επίπεδο της τοπικής αυτοδιοίκησης ως το επίπεδο της κυβέρνησης. Πολλές φορές όμως παρατηρείται ότι αυτό συμβαίνει και χωρίς να υπάρξει αλλαγή προσώπου, κυρίως λόγω κομματικών, εκλογικών ή άλλων λόγων που «αναγκάζουν» τον ενδιαφερόμενο αξιωματούχο να αλλάξει πολιτική επειδή κάποια άλλη πολιτική εξυπηρετεί εκείνη τη στιγμή συγκεκριμένους στόχους. Έτσι η εύλογη συνέχεια που θα περιμένε ένας επενδυτής καταστρατηγείται, και ο ίδιος ο επενδυτής αναγκάζεται να προβεί σε νέες αναλύσεις κόστους-οφέλους και να πράξει τα δέοντα όσον αφορά στην επένδυσή του.

Διακυβερνητικές σχέσεις

Οι διακυβερνητικές σχέσεις μεταξύ μιας χώρας υποδοχής μιας επένδυσης και άλλων χωρών, γειτονικών ή μη, αποτελούν έναν παράγοντα πιθανού κινδύνου ο οποίος θα πρέπει να απασχολήσει έναν επενδυτή πριν προβεί σε μια επένδυση, πολύ δε περισσότερο αν αυτή η επένδυση πρόκειται να έχει άμεση σχέση με τις χώρες αυτές, π.χ. αν πρόκειται να εισάγει πρώτες ύλες από αυτές τις χώρες, ή να τις χρησιμοποιήσει σαν αγορές εξαγωγών. Η επιδείνωση των σχέσεων της χώρας υποδοχής της επένδυσης με τις άλλες χώρες που μπορεί να ενδιαφέρουν τον επενδυτή μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες στη διατήρηση της επένδυσης σε μία χώρα. Ιδίως, σε περιπτώσεις στις οποίες οι επενδύσεις σε μια χώρα γίνονται για την εξυπηρέτηση μίας μόνο άλλης χώρας - π.χ. οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις που έχουν γίνει στο Μεξικό από τις Η.Π.Α. - μια επιδείνωση στις σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών μπορεί να προβεί ιδιαίτερα επιζήμια για τους επενδυτές.

Οι σχέσεις της Ελλάδος με τις γειτονικές χώρες κυμαίνονται από μέτριες ως καλές παρά τις κατά καιρούς εντάσεις, κυρίως με την Τουρκία, αλλά και με την Αλβανία και την Π.Γ.Δ.Μ.

Υποτίμηση

όγκων δεδομένων μεταξύ μητρικής και θυγατρικών εταιρειών σε όλα τα επίπεδα μπορεί να στοιχίσει σε μία χώρα σε εισροές επενδύσεων. Επίσης, το εύρος του πληθυσμού με στοιχειώδη μόρφωση στην τεχνολογία των υπολογιστών, ή αντίθετα ο «πληροφορικός αναλφαριθμητισμός» σε μία χώρα μπορεί επίσης να στοιχίσει σε επενδύσεις τη στιγμή που, πια, σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις στηρίζονται στους Η/Υ.

Στις στατιστικές του Ο.Ο.Σ.Α. και της Ε.Ε. για την Κοινωνία της Πληροφορίας, η Ελλάδα βρίσκεται στην τελευταία θέση σε όλους τους σχετικούς δείκτες. Ως γνωστόν, σύμφωνα και με τα επίσημα στοιχεία του Εθνικού Δικτύου Έρευνας και Τεχνολογίας, η Ελλάδα έχει το μικρότερο ποσοστό χρήσης Η/Υ (20%), καθώς και διείσδυσης Διαδικτύου (12%) σε σχέση με όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ.

Στον τομέα των ευρυζωνικών δικτύων (broadband), η θέση της χώρας είναι εξαιρετικά δυσμενής, δεδομένου ότι η διείσδυση είναι σχεδόν μηδενική. Η διάθεση από τον ΟΤΕ υπηρεσιών ευρυζωνικού δικτύου αποκλειστικά σε εταιρικούς πελάτες ξεκίνησε μόλις στις αρχές του 2002, ενώ η απόφαση για επέκταση των υπηρεσιών στα νοικοκυριά καθυστερεί χωρίς να υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για τις ακριβείς προθέσεις του Οργανισμού. Στο συνέδριο με τίτλο «Broadband & Mobility 2002» που διοργανώθηκε πρόσφατα από την Strategic International, ο Π. Καγιάφας, Δ/ντής Ανταγωνισμού του ΟΤΕ, δήλωσε ότι το όλο θέμα βρίσκεται στο στάδιο της εξέτασης από τη διοίκηση του Οργανισμού. Αξίζει να σημειωθεί ότι αφορμή της δήλωσης αυτής ήταν παρατήρηση του επικεφαλής του Τμήματος Telecommunications & Information Services του Ο.Ο.Σ.Α. και παριστάμενου ομιλητή Δ. Υψηλάντη, ο οποίος επεσήμανε ότι δεν αντιλαμβάνεται το λόγο καθυστέρησης από πλευράς ΟΤΕ όσον αφορά τα ευρυζωνικά δίκτυα.

■ ■■■■■ ■■■■■■■■■■

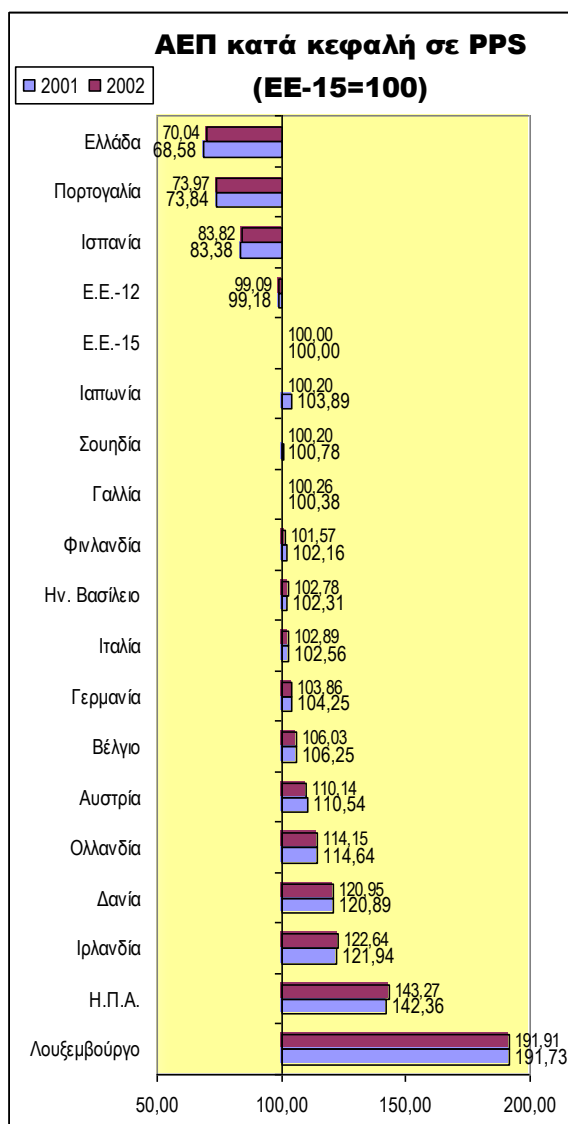
Αν υποθέσουμε το εύλογο, δηλαδή ότι μια επένδυση γίνεται ώστε ο επενδυτής να έχει το υψηλότερο δυνατό κέρδος, είναι φυσικό όταν πρόκειται για Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, ο επενδυτής να συνυπολογίσει σε μεγάλο βαθμό τη φορολογία της χώρας υποδοχής της επένδυσης. Η χαμηλή φορολογία ήταν ένα από τα μεγαλύτερα κίνητρα που προσέλκυσαν την πλημμύρα των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην Ιρλανδία, αυξάνοντας, κατά τη δεκαετία 1990-1999, το πραγματικό εισόδημα των Ιρλανδών από το 74% στο 112% του μέσου ευρωπαϊκού όρου. Σίγουρα, σημαντικό ρόλο έπαιξαν και οι κοινοτικές εισροές,

ΑΕΠ κατά κεφαλή σε PPS (EE-15=100)										
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Βέλγιο	113.57 ε	113.92 ε	112.64	111.42	111.51	110.93	106.51	106.82	106.25 π	106.03 π
Δανία	113.04 ε	116.45 ε	118.1	120.83	119.99	117.97	119.43	120.84	120.89 π	120.95 π
Γερμανία	108.46 ε	110.03 ε	110.02	107.69	107.76	106.07	106.21	105.44	104.25 π	103.86 π
Ελλάδα	64.06 ε	64.87 ε	65.94	66.6	65.85	66.86	68.31	69.12	68.58 π	70.04 π
Ισπανία	79.51 ε	77.65 ε	78.2	79.27	79.88	79.19	82.21	82.54	83.38 π	83.82 π
Γαλλία	106.85 ε	104.62 ε	103.98	101.33	99.12	99	99.9	99.95	100.38 π	100.26 π
Ιρλανδία	83.54 ε	87.75 ε	93.33	93.48	103.56	105.69	111.71	118.5	121.94 π	122.64 π
Ιταλία	102.26 ε	102.95 ε	103.42	104.38	101.95	103.42	103.4	102.32	102.56 π	102.89 π
Λουξεμβούργο	170.40 ε	173.30 ε	170.84	168.85	174.97	178.35	185.2	195.48	191.73 π	191.91 π
Ολλανδία	105.96 ε	106.05 ε	109.23	109.04	112.37	115.24	114.34	115.32	114.64 π	114.15 π
Αυστρία	111.58 ε	111.24 ε	110.28	111.61	110.94	109.48	110.93	110.98	110.54 π	110.14 π
Πορτογαλία	68.72 ε	70.16 ε	70.54	70.94	74.39	73.3	73.36	73.35	73.84 π	73.97 π
Φινλανδία	91.45 ε	91.20 ε	96.93	96.83	99.24	101.16	101.07	102.91	102.16 π	101.57 π
Σουηδία	99.99 ε	100.31 ε	102.56	102.34	102.14	101.46	101.35	101.91	100.78 π	100.20 π
Ην. Βασίλειο	99.13 ε	98.72 ε	96.47	100.38	102.42	103.41	100.63	101.6	102.31 π	102.78 π
Ε.Ε.-15	100.00 ε	100.00 ε	100	100	100	100	100	100	100.00 π	100.00 π
Ε.Ε.-12	99.94 ε	99.96 ε	100.3	99.49	99.11	98.97	99.51	99.3	99.18 π	99.09 π
Η.Π.Α.	146.15 ε	146.95 ε	145.75	144.44	146.09	146.71	143.24	143.81	142.36 π	143.27 π
Ιαπωνία	121.91 ε	120.14 ε	118.77	122.08	120.79	115.98	107.62	106.8	103.89 π	100.20 π

Πηγή: Eurostat

Η εγκατάσταση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων σε μια χώρα αποτελεί μια από τις μεθόδους

Πηγή: Eurostat

που χρησιμοποιούν οι πολυεθνικές εταιρείες για να επιτύχουν την απόκτηση μεγαλύτερου μεριδίου στην αγορά της χώρας υποδοχής, παρακάμπτοντας τα γρανάζια των διαδικασιών εισαγωγής σε αυτή τη χώρα. Με την κίνηση της Ξ.Α.Ε., είναι πολύ πιο εύκολο για τις εταιρείες να γνωρίσουν την τοπική αγορά, να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της και να προωθήσουν τα προϊόντα τους με τρόπο που αρμόζει στην αγορά της χώρας υποδοχής. Επίσης, όμως μια Ξ.Α.Ε. μπορεί να μην στοχεύει στην αγορά της χώρας υποδοχής αλλά σε άλλες χώρες στις οποίες για πλείστους όσους λόγους δεν μπορεί ή δεν επιθυμεί να εγκατασταθεί και προς στις οποίες μπορεί να εξάγει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της χρησιμοποιώντας τον

ξένων εταιρειών. Άρα το επιχείρημα της ελκυστικότητας της Ελλάδος ως εφελτήριο στα Βαλκάνια ακυρώνεται στην πράξη. Επίσης, η γεωγραφική διαμόρφωση της Ελλάδος, σε συνδυασμό με τις συγκοινωνιακές της υποδομές, δεν αποτελεί ιδιαίτερα ελκυστικό παράγοντα για επενδύσεις - σε περιοχές όπως η Ήπειρος και τα Νησιά του Αιγαίου οι οποίες θα μπορούσαν να ενδιαφέρουν ορισμένες συγκεκριμένες επιχειρήσεις για συγκεκριμένους λόγους π.χ. τουρισμός.

□ □□□□ □□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□

Μια ξένη επένδυση θα αποφασίσει να εισέλθει στη χώρα υποδοχής, μόνο αν το υπάρχον εργατικό δυναμικό θα της επιτρέψει να φτάσει στο σημείο υλοποίησης. Ιδιαίτερα, όσον αφορά σε Ξένες Άμεσες Επενδύσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται σε τομείς υψηλής τεχνολογίας / προστιθέμενης αξίας, το εργατικό δυναμικό, και σε αυτές τις περιπτώσεις το, κατάλληλα και σωστά, ειδικευμένο προσωπικό θα είναι η ραχοκοκαλιά της επιχείρησης.

Στην Ελλάδα, δυστυχώς καθώς δεν υπάρχει σαφής στρατηγική προσέλκυσης συγκεκριμένων κλάδων Ξένων Άμεσων Επενδύσεων δεν έχει ληφθεί πρόνοια ώστε να δημιουργηθούν οι κατάλληλες υποδομές για την κατάρτιση υψηλά ειδικευμένου προσωπικού που θα μπορούσε να λειτουργήσει σαν πόλος έλξης συγκεκριμένων Ξένων Άμεσων Επενδύσεων. Αλλά και όταν η ελληνική εκπαίδευση αποφασίζει να δημιουργήσει ειδικευμένα στελέχη, τα κριτήρια επιλογής των κλάδων είναι μάλλον ανορθολογικά.

Στην εφημερίδα το ΒΗΜΑ της Κυριακής 5 Μαΐου 2002, υπήρχε ένα άρθρο του Στ.Π. Ψυχάρη, σχετικά με την Παιδεία και την Απασχόληση. Αναφερόταν, χαρακτηριστικά, στην ύπαρξη μιας Σχολής Τεχνολόγων Πετρελαίου στην Καβάλα η οποία δημιουργήθηκε μετά την ανακάλυψη πετρελαίου στη Θάσο, και η οποία συνεχίζει να παράγει περισσότερους από 100 πτυχιούχους τεχνολόγους πετρελαίου παρά το γεγονός ότι ο κρίσιμος παράγοντας που οδήγησε στην δημιουργία της δεν υφίσταται πλέον – τα κοιτάσματα της Θάσου έχουν εξαντληθεί και οι εγκαταστάσεις του Πρίνου δεν λειτουργούν. Λογικά, λοιπόν, σε μια χώρα «όπου δεν υπάρχουν πετρελαιοπηγές, τα λειτουργούντα διυλιστήρια είναι πλήρως επανδρωμένα, οι δε εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών δεν χρειάζονται και άλλους τεχνολόγους», οι απόφοιτοι αυτής της σχολής είτε θα απασχοληθούν σε άλλους τομείς παραγωγής, συχνά άσχετους με το αντικείμενο τους, είτε θα φύγουν από την Ελλάδα ώστε να καταφέρουν να εργαστούν στο αντικείμενο

τους να διευρύνουν τις γνώσεις τους, χωρίς σε καμία από τις δύο περιπτώσεις η Ελλάδα να εισπράξει την ανταπόδοση από την επένδυση που έκανε, σε κεφάλαια και ανθρώπινους πόρους. Η πρακτική βέβαια αυτή δεν είναι ούτε καινούργια ούτε πρωτόκουστη στην Ελλάδα. Η έλλειψη συνέχειας της παιδείας / εκπαίδευσης στην επαγγελματική αγορά είναι σύνηθες φαινόμενο στην Ελλάδα. Δεν είναι λίγοι οι πτυχιούχοι ανωτάτων και ανωτέρων σχολών οι οποίοι εργάζονται σε κλάδους οι οποίοι έχουν λίγη ή καμία σχέση με το πτυχίο τους.

Από την άλλη πλευρά, το ίδιο άρθρο αναφέρεται στην έλλειψη οδηγών για βαρέα φορτηγά. Παλαιότερα η σχετική εκπαίδευση παρεχόταν από τον Στρατό και έτσι πολλοί νέοι οι οποίοι επιθυμούσαν να εργαστούν σε αυτόν τον τομέα, ολοκληρώνοντας τη θητεία τους είχαν αποκτήσει και δίπλωμα χειριστού βαρέων οχημάτων – με αμφίβολα αποτελέσματα σε ορισμένες περιπτώσεις, αλλά αυτό δεν είναι υπό εξέταση εδώ – το οποίο ήταν ισότιμο με τα διπλώματα που χορηγούνταν από το Υπουργείο Συγκοινωνιών. Σήμερα, το κράτος δεν αναγνωρίζει τα διπλώματα του Στρατού, χωρίς όμως να φροντίσει για τη δημιουργία μιας παρόμοιας δεξαμενής οδηγών βαρέων οχημάτων. Συνεπώς, υπάρχει πλέον έλλειψη τέτοιων οδηγών καθώς η απόκτηση διπλώματος Ε τάξεως (του σχετικού δηλαδή διπλώματος) κοστίζει περίπου 5000 ευρώ και όσοι μπορεί να ενδιαφέρονται να εργαστούν ως οδηγοί βαρέων οχημάτων δε διαθέτουν συνήθως αυτό το ποσό.

□□□□□

Πολλοί, μεταξύ των οποίων και οι καλύτεροι «πελάτες» των Ιρλανδών, οι Αμερικάνοι, υποστηρίζουν ότι ένας από τους λόγους που επετεύχθη το «κελτικό θαύμα» στην Ιρλανδία ήταν και η γλώσσα, καθώς ένα μεγάλο μερίδιο των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων που κατευθύνθηκαν προς την Ιρλανδία προέρχονταν από τις Η.Π.Α. Η απόδοση όμως του τεραστίου όγκου των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στη γλωσσική ευκολία, είναι μάλλον απλοϊκή, και στην περίπτωση της Ιρλανδίας συγκυριακή.

Στην περίπτωση της Ινδίας, η οποία έχει μια ισχυρή παράδοση στην αγγλική γλώσσα, δεν ίσχυσε το ίδιο. Το 1999 η Κίνα, μια παρομοίου μεγέθους αγορά, με παρόμοια κοινωνικά μεγέθη με την Ινδία, προσέελυσε σχεδόν 20 φορές περισσότερες ροές Ξένων Άμεσων Επενδύσεων από ό,τι η Ινδία.

κατάσταση που επικρατεί σε μία χώρα, σε επιχειρηματικό επίπεδο.

Σύμφωνα με το World Competitiveness Yearbook του διεθνούς κέντρου Institute for Management Development για το 2002, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 36^η θέση στον κατάλογο των 49 πιο ανεπτυγμένων χωρών όσον αφορά στην ανταγωνιστικότητα της. Ο δείκτης της ανταγωνιστικότητας του IMD προκύπτει από το συνδυασμό των βαθμολογιών που επιτυγχάνει η κάθε χώρα στους εξής τομείς: α) των Οικονομικών Επιδόσεων (εγχώρια οικονομία, διεθνές εμπόριο, διεθνείς επενδύσεις, απασχόληση, τιμές), β) της Κυβερνητικής Αποτελεσματικότητας (δημόσια οικονομικά, δημοσιονομική πολιτική, θεσμικό πλαίσιο, εταιρική νομοθεσία, εκπαίδευση), γ) της Επιχειρηματικής Αποτελεσματικότητας (παραγωγικότητα, αγορά εργασίας, χρηματοπιστωτικά θέματα, πρακτικές διοίκησης, αντίκτυπος της παγκοσμιοποίησης) και δ) των Υποδομών (βασικές υποδομές, τεχνολογικές υποδομές, επιστημονικές υποδομές, υγεία και περιβάλλον, σύστημα αξιών).

Κατάταξη όλων των χωρών με βάση την ανταγωνιστικότητα (2002)			
Χώρα	Μεταβολή από το 2001	Χώρα	Μεταβολή από το 2001
1. Η.Π.Α.	0	26. Μαλαισία	3
2. Φινλανδία	1	27. Κορέα	1
3. Λουξεμβούργο	1	28. Ουγγαρία	-1
4. Ολλανδία	1	29. Τσεχία	6
5. Σιγκαπούρη	-3	30. Ιαπωνία	-4
6. Δανία	9	31. Κίνα	2
7. Ελβετία	3	32. Ιταλία	0
8. Καναδάς	1	33. Πορτογαλία	1
9. Χονγκ Κονγκ	-3	34. Ταϊλάνδη	4
10. Ιρλανδία	-3	35. Βραζιλία	-4
11. Σουηδία	-3	36. Ελλάδα	-6
12. Ισλανδία	1	37. Σλοβακία	0
13. Αυστρία	1	38. Σλοβενία	1
14. Αυστραλία	-3	39. Ν. Αφρική	3
15. Γερμανία	-3	40. Φιλιππίνες	0
16. Ην. Βασίλειο	3	41. Μεξικό	-5
17. Νορβηγία	3	42. Ινδία	-1
18. Βέλγιο	-1	43. Ρωσία	2
19. Νέα Ζηλανδία	2	44. Κολομβία	2
20. Χιλή	4	45. Πολωνία	2
21. Εσθονία	1	46. Τουρκία	-2
22. Γαλλία	3	47. Ινδονησία	2
23. Ισπανία	0	48. Βενεζουέλα	0
24. Ταϊβάν	-6	49. Αργεντινή	-6
25. Ισραήλ	-9	50.	

Πηγή: ΣΕΒΕ

Η έκθεση αναφέρει ότι η Ελλάδα «θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει αυξανόμενα ελλείμματα ανταγωνιστικότητας όσο συνεχίζεται η απουσία των συνδυασμένων επιδράσεων που έχει ανάγκη η ελληνική οικονομία». Η ανάλυση των στοιχείων αποδεικνύει ότι η απόδοση της Ελληνικής οικονομίας στις τρεις από τις τέσσερις βασικές κατηγορίες αξιολόγησης είναι προβληματική. Σε σχέση με το 2001, η Ελλάδα έχει βρεθεί στον τομέα

της κυβερνητικής ικανότητας από την 33^η στην 40^η θέση, στον τομέα της επιχειρηματικής ικανότητας από την 26^η στην 32^η θέση και στον τομέα των υποδομών από την 26^η στην 33^η θέση. Μόνο στον τομέα της οικονομικής απόδοσης, υπήρξε βελτίωση από την 39^η στην 38^η θέση, η οποία βέβαια δεν μπορεί να ανατρέψει τη συνολική εικόνα.

Κατάταξη των χωρών της Ο.Ν.Ε. με βάση την ανταγωνιστικότητα			
Χώρες	Κατάταξη 2002	Κατάταξη 2001	Μεταβολή 2002-2001
1. Φινλανδία	2	3	1
2. Λουξεμβούργο	3	4	1
3. Ολλανδία	4	5	1
4. Ιρλανδία	10	7	-3
5. Αυστρία	13	14	1
6. Γερμανία	15	12	-3
7. Βέλγιο	18	17	-1
8. Γαλλία	22	25	3
9. Ισπανία	23	23	0
10. Ιταλία	32	32	0
11. Πορτογαλία	33	34	1
12. Ελλάδα	36	30	-6

Πηγή: ΣΕΒΕ

Είναι φανερό από τα παραπάνω, ακόμα και πριν να εξεταστούν τα ποσοτικά στοιχεία σχετικά με τις εισροές επενδύσεων στην Ελλάδα, ότι η χώρα μας έχει πολλά προβλήματα στην προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων, τουλάχιστον για μία χώρα η οποία είναι μέλος της Ε.Ε., της Ο.Ν.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α. Η προσέλκυση των Ξ.Α.Ε., ενώ έχει απασχολήσει συγκεκριμένες πολιτικές και διοικητικές ομάδες εδώ και πολύ καιρό δεν έχει λάβει ακόμα τη θέση που της αρμόζει στην «οικονομική πολιτική», ενώ πραγματικά θα μπορούσε να λύσει πάρα πολλά από τα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας. Τυπικό παράδειγμα της σημασίας που μπορούν να αποκτήσουν οι Ξ.Α.Ε. για μία χώρα είναι η Ιρλανδία, μια χώρα που ξεκίνησε από τα βάθη των στατιστικών πινάκων της Ε.Ε., για να εξελιχθεί εντυπωσιακά και να είναι σήμερα σε οικονομικούς αλλά και κοινωνικούς δείκτες ανάμεσα στις πρωτοπόρες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο επόμενο μέρος της παρούσας εργασίας επιχειρείται μια ανάλυση του επενδυτικού κλίματος, των πλεονεκτημάτων και των προβλημάτων της Ιρλανδίας σε συνδυασμό με ταυτόχρονη παρουσίαση των ελληνικών αντίστοιχων στοιχείων, η οποία ευελπιστώ να προσθέσει μια περαιτέρω προοπτική στο θέμα των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην Ελλάδα.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

1987-1997 - Μια Δεκαετία Αλλαγών για την Ιρλανδία

Πριν από περίπου 15 χρόνια η Ιρλανδία ήταν ανάμεσα στις φτωχότερες χώρες της Ευρώπης, ισορροπώντας μεταξύ της Ισπανίας, από την οποία ήταν λίγο φτωχότερη και της Ελλάδας και της Πορτογαλίας σε σύγκριση με τις οποίες ήταν λίγο πλουσιότερη.

Το 1987 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ιρλανδίας έφτανε μόλις το 63% της γειτονικής Μ. Βρετανίας ενώ δέκα χρόνια αργότερα την είχε προσπεράσει πλησιάζοντας το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ισπανία, η Ελλάδα και η Πορτογαλία είχαν μείνει πολύ πίσω. Τη δεκαετία 1987-1997, η Ιρλανδία γνώρισε ανάπτυξη η οποία δεν είχε όμοιο της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με ποσοστά 10% για το 1995 και 7% για το 1996, ρυθμοί παρόμοιοι με εκείνους της Ανατολικής Ασίας και όχι μιας ευρωπαϊκής χώρας. Την ίδια στιγμή κανείς δεν θα μπορούσε να μιλήσει για υπερθέρμανση με πληθωρισμό 1,5%.

Από την άλλη πλευρά, η πολιτική βούληση για την ώθηση της Ιρλανδίας προς τα εμπρός ήταν σαφής. Από κυβερνήσεις που δεν φαίνονταν να έχουν τη θέληση να βγάλουν την Ιρλανδία από την φτώχεια της, με πολύ φτωχές δημοσιονομικές επιδόσεις και την οικονομική στασιμότητα να αποτελούν τον κανόνα ως «κοινωνική συναίνεση», η αλλαγή που επετεύχθη ήταν ακόμα πιο εντυπωσιακή.

Ο κρατικός δανεισμός ήταν καλπάζων με το δημόσιο χρέος από το 1977 ως το 1987 να ανέρχεται από 65% του ΑΕΠ στο 120% ξεπερνώντας μόνο το Βέλγιο στην Ευρώπη. Δέκα χρόνια αργότερα ο δανεισμός ήταν σχεδόν μηδενικός. Η Ιρλανδία έγινε μια από τις λίγες χώρες που ήταν επιλέξιμες για την ΟΝΕ με την αυστηρή ερμηνεία του κριτηρίου του δημοσιονομικού ελλείμματος.

Πρόκειται για μία από τις πιο εντυπωσιακές οικονομικές μεταμορφώσεις των τελευταίων ετών, καθώς μια χώρα η οποία ήταν από τους ουραγούς έγινε ένας «τίγρης», όχι ασιατικός, αλλά ευρωπαϊκός, ή μάλλον «κελτικός». Μια μεταμόρφωση η οποία όμως δεν έμεινε χωρίς τους κριτικούς της, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι έγινε με διάφορα τρικ και χρήματα από τις Βρυξέλες. Αυτό όμως είναι μόνο η μισή αλήθεια. Άλλωστε, ποιος καλύτερος δρόμος μπορεί να υπάρξει για τα κεφάλαια τα οποία έρχονται από τις Βρυξέλες παρά η εντυπωσιακή ανάπτυξη μιας χώρας;

ΑΕΠ και ΑΕΘΠ

Το 1996 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ιρλανδίας (όπως προσαρμόστηκε σύμφωνα με την αγοραστική δύναμη) υπερέβαινε αυτό της Μ. Βρετανίας σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία χρησιμοποιούνται διαφορετικές μέθοδοι, έδινε την Ιρλανδία (δηλ. το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της σύμφωνα με την αγοραστική δύναμη) 5% πίσω από τη Μεγάλη Βρετανία, δημιουργώντας αμφιβολία για την ακριβή θέση της Ιρλανδίας σε σχέση με τη Μ. Βρετανία και την Ε.Ε. χωρίς όμως να υπάρξει αμφιβολία για τη μεγάλη ανάπτυξή της, επειδή ακόμα και αν υπάρχει μια μικρή ποσοστιαία διαφορά η εκτίναξη της ανάπτυξης της Ιρλανδίας τη δεκαετία 87-97 έφτασε ρυθμούς οι οποίοι ήταν κατά πολύ ταχύτεροι εκείνων που επετεύχθησαν στην Μ. Βρετανία ή αλλού στην Ευρώπη.

Είναι όμως το ΑΕΠ (Αιαθάριστο Εγχώριο Προϊόν) ο καλύτερος τρόπος μέτρησης για την ποιότητα ζωής, ιδίως όσον αφορά στην Ιρλανδία; Ορισμένοι θεωρητικοί θα υποστήριζαν ότι το ΑΕΘΠ (Αιαθάριστο Εθνικό Προϊόν) το οποίο προκύπτει από την πρόσθεση στο ΑΕΠ του καθαρού αποτελέσματος από τις συναλλαγές με την αλλοδαπή (δηλ. το υπόλοιπο από το εισόδημα που προέκυψε από περιουσιακά στοιχεία στην αλλοδαπή μείον το εισόδημα που καταβλήθηκε σε ξένους πιστωτές) θα ήταν καλύτερο για τη μέτρηση στοιχείων στην Ιρλανδία. Στις περισσότερες χώρες τα δύο εισοδήματα εξουδετερώνουν το ένα το άλλο και έτσι δεν έχει μεγάλη σημασία αν μιλάμε για το ΑΕΠ ή το ΑΕΘΠ. Όχι όμως και στην Ιρλανδία, επειδή ούσα μια μικρή οικονομία, η Ιρλανδία βρίθεται από εταιρείες που ανήκουν σε αλλοδαπά συμφέροντα. Συνεπώς, σε ετήσια βάση, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό κατευθύνεται στους αλλοδαπούς ιδιοκτήτες υπό την μορφή εσόδων. Ως αποτέλεσμα αυτού το ΑΕΘΠ της Ιρλανδίας υπολογίστηκε κατά περίπου 10% χαμηλότερο από το ΑΕΠ της, κάτι που εξηγεί την περιορισμένη κατανάλωση των Ιρλανδών σε ό,τι έχει να κάνει με καταναλωτικά αγαθά κάτι που καταδεικνύει γιατί ο πλούσιος (σύμφωνα με το ΑΕΠ) Ιρλανδός κατέχει λιγότερα από τα αναμενόμενα καταναλωτικά αγαθά όπως τηλέφωνα, αυτοκίνητα κ.ο.κ.

Ευρωπαϊκά κεφάλαια

Οι Ιρλανδικές αρχές συνήθιζαν να υποτιμούν τα επιτεύγματά τους όχι τόσο από σεμνότητα αλλά περισσότερο από εξυπνάδα. Είναι γεγονός ότι όσο περισσότερο η Ιρλανδία έμενε «φτωχή» σύμφωνα με τα Ευρωπαϊκά επίπεδα τόσο περισσότερο θα

μπορούσε να βασιστεί στην καθυστέρηση της διακοπής της εισροής των κεφαλαίων από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχει υποστηριχθεί επανειλημμένως στο παρελθόν ότι τα κεφάλαια της Ε.Ε. ήταν αυτά που δημιούργησαν το ιρλανδικό θαύμα. Το κατά πόσο αυτό είναι αλήθεια αλλά, και αν είναι αλήθεια, το «κατακριτέον του πράγματος» μένει να διερευνηθεί.

Είναι σίγουρο ότι η Ιρλανδία κέρδισε πολλά από την ένταξη της το 1973 στην Ε.Ε. και εντεύθεν. Επρόκειτο για μια πολύ φτωχή και σε μεγάλο βαθμό αγροτική χώρα και υπό αυτές τις ιδιότητές της ήταν σχεδόν βέβαιο ότι θα απορροφούσε ένα μεγάλο μερίδιο επιδοτήσεων. Έτσι μεταξύ του τέλους της δεκαετίας του '70 και της αρχής της δεκαετίας του '90, οι εισροές κεφαλαίων από την Ε.Ε. προς την Ιρλανδία έφταναν συνήθως σε ύψη τα οποία κυμαίνονταν μεταξύ 4% και 7% επί του ΑΕΠ της δεύτερης ετησίως. Η ροή αυτή παρέμεινε αρκετά σταθερή. Αν είχε αυξηθεί ραγδαία με την πάροδο που χρόνου, ίσως να είχε παίξει μεγάλο ρόλο στο ιρλανδικό θαύμα. Αυτό όμως δεν συνέβη. Στην πραγματικότητα, στην δεκαετία του '90, μειώθηκε ενώ η ανάπτυξη της Ιρλανδίας βρισκόταν σε περίοδο επιτάχυνσης.

Μια άλλη απόδειξη ότι τα κεφάλαια προελεύσεως Ε.Ε. δεν ήταν αποκλειστικά ο λόγος για την ταχύτατη ανάπτυξη της Ιρλανδίας είναι οι λοιπές «φτωχές» χώρες της Ε.Ε. οι οποίες έλαβαν επίσης τις σχετικές επιδοτήσεις. Καμία από αυτές όμως δεν κατάφερε να φτάσει τα επίπεδα της Ιρλανδίας. Κάτι παραπάνω λοιπόν πρέπει να πιστωθεί στην Ιρλανδία πέρα από τεχνικές δημιουργικής λογιστικής και κεφάλαια ευρωπαϊκής προέλευσης.

Η ανάπτυξη της Ιρλανδίας δεν είναι ένα θαύμα της τελευταίας δεκαπενταετίας. Η Ιρλανδία προσπαθεί να αναπτυχθεί εδώ και χρόνια και οι τελευταίες ραγδαίες εξελίξεις θα πρέπει να ενταχθούν σε ένα μεγαλύτερο σχέδιο και πλαίσιο παρά να εξεταστούν ως πρόσφατο επίτευγμα της Ιρλανδίας. Αυτό που κάνει πραγματικά τη διαφορά και ενισχύει την ψευδαίσθηση όσον αφορά στην τρέχουσα ανάπτυξη της Ιρλανδίας είναι η τελική κατάσταση της οικονομίας. Είναι εμφανές ότι η οικονομία της Ιρλανδίας είναι μετά τη δεκαετία 1987-1997 σε πολύ καλύτερη κατάσταση από ό,τι ήταν πριν από δεκαπέντε έτη όταν η οικονομία της παρέπαιε. Με την εξαίρεση όμως της περιόδου 1980-85 όταν η ιρλανδική οικονομία δεν αναπτυσσόταν σχεδόν καθόλου, θα ήταν άδικο να μην γίνει αναφορά στην περίοδο από το 1960 όταν είχε ετήσια ανάπτυξη περίπου 4% κατά μέσο όρο. Είναι αλήθεια βέβαια ότι την τελευταία δεκαπενταετία η Ιρλανδία κινήθηκε σε υψηλότερα επίπεδα αλλά η έξοδος της από το κλαμπ των φτωχών της Ε.Ε. οφείλεται μόνο εν μέρει στην πρόσφατη σθεναρή της προσπάθεια. Οφείλεται επίσης και στην επιβράδυνση

της Ευρώπης. Από το 1990 ως το 1996, το ΑΕΠ της Ιρλανδίας αυξανόταν κατά μέσο όρο κατά 5% ετησίως σε αντίθεση με την ανάπτυξη στην Ε.Ε. η οποία κυμαινόταν μόλις στο 1,5% ετησίως. Συνεπώς το «θαύμα», όπως συνήθως συμβαίνει με τα «θαύματα», ήταν πολύ λιγότερο θαύμα και πολύ περισσότερο μια αξιοσημείωτη προσπάθεια και ένα αξιοζήλευτο επίτευγμα, και εξηγείται ως εξής: καθώς υπέμεινε μια δύσκολη περίοδο ύφεσης στις αρχές της δεκαετίας του '80 και αφού ξεκαθάρισε τα δημόσια οικονομικά της, η Ιρλανδία επανήλθε δριμύτερη, βελτιώνοντας μια προηγούμενη τάση ταχείας ανάπτυξης όταν η υπόλοιπη Ευρώπη απλώς δεν πήγαινε καλά.

Έτσι εξηγείται και η γνώμη του πρωθυπουργού της Ιρλανδίας από το 1981 ως το 1987 Garret FitzGerald ο οποίος υποστηρίζει ότι όλα οφείλονται στις κυβερνητικές πολιτικές. Το περίεργο – ή ίσως το φυσικό – είναι ότι δεν εννοεί την περίοδο που ακολούθησε την εποχή διακυβέρνησής του, όταν η οικονομία άρχισε να βαδίζει όλο και γρηγορότερα, αλλά υποστηρίζει ότι πολλά σημεία του τρέχοντος πλαισίου όσον αφορά στην οικονομική πολιτική υπάρχουν εδώ και δεκαετίες. Και μάλλον λέει την αλήθεια αφού η μεγάλη πρόσφατη αλλαγή στην ιστορία της Ιρλανδίας έλαβε χώρα στο τέλος της δεκαετίας του '50 όταν η χώρα εγκατέλειψε τον αυταρχικό κοινωνικό συντηρητισμό όπως καθιερώθηκε από τον Eamon De Valera, τον πρωτοπόρο του αγώνα για την ανεξαρτησία της Ιρλανδίας και με τη νέα ηγεσία στο πρόσωπο του Sean Lemass άνοιξε την οικονομία, την κοινωνία και την πολιτική της στη σύγχρονη εποχή.

Ο κ. FitzGerald υποστηρίζει ότι “Από κάθε άποψη, η ώθηση της Ιρλανδικής πολιτικής βρισκόταν στον αντίποδα της συντηρητικής πολιτικής όπως εκφραζόταν από τους Tories στη Μ. Βρετανία”. Υψηλοί προσωπικοί φόροι, γενναιόδωρη πρόνοια, εις των άνω βιομηχανική στρατηγική και εισοδηματική πολιτική υπό τη μορφή των «κοινωνικών συμβολαίων» που υπογράφονταν από την κυβέρνηση, τα συνδικάτα και τους εργοδότες. Αυτά τα συμβόλαια αποτελούν ίσως έναν από τους κύριους λόγους για τη διατήρηση της ανάκαμψης από το 1987 και εντεύθεν. Χωρίς μισθολογικούς περιορισμούς υπό τη μορφή της συγκράτησης μισθών μαζί με την ανάπτυξη θα είχε σίγουρα αυξηθεί και ο πληθωρισμός. Από την άλλη πλευρά, έπρεπε να πληρωθεί το κόστος της υψηλής ανεργίας σε ορισμένα είδη εργασίας που προκλήθηκε από την ανελευθερία στους μισθούς. Αν και η επίτευξη του σταθερού πληθωρισμού δεν ήταν βέβαιη, η γενική προσέγγιση του ζητήματος θα πρέπει να θεωρηθεί τουλάχιστον επιτυχής.

Για την επίτευξη αυτού του θαύματος ήταν απαραίτητη η συνύπαρξη και άλλων

παραγόντων, ένας εκ των οποίων ήταν και η αυξημένη παραγωγικότητα. Η βιομηχανική πολιτική συνεισέφερε και πάλι. Η οικονομική ιστορία της Ιρλανδίας έχει δύο βραχίονες: έναν αδύνατο και έναν δυνατό. Ο αδύνατος είναι η ακόμα οπισθοδρομική, μη-παραγωγική και εντάσεως εργασίας οικονομία που βρίσκεται στην κατοχή των Ιρλανδών και ο δυνατός είναι η σύγχρονη, εξαιρετικά αποδοτική και εντάσεως κεφαλαίου οικονομία που βρίσκεται στην κατοχή των αλλοδαπών.

Διαδοχικές κυβερνήσεις στην Ιρλανδία συνέλαβαν τη σημασία των ιδιωτικών επενδύσεων και επεδίωξαν την προσέλκυση ξένων επενδύσεων σε νέες επιχειρήσεις. Και επέτυχαν εντυπωσιακά αποτελέσματα. Αυτή είναι η πραγματική κινητήριος δύναμη πίσω από τις εντυπωσιακές οικονομικές μεταμορφώσεις που έλαβαν χώρα στην Ιρλανδία. Εταιρείες που θα μπορούσαν να αποτελούν τον κατάλογο των πιο γνωστών επιχειρήσεων νέας τεχνολογίας, υπολογιστών και ηλεκτρονικών γενικά, όπως η IBM, η Intel, η Gateway, η Dell, η Fujitsu, η Motorola, η Microsoft έχουν δημιουργήσει εγκαταστάσεις στην Ιρλανδία. Δεν είναι λοιπόν παράλογο το γεγονός ότι η Industrial Development Agency (IDA), η ιρλανδική υπηρεσία που αντιστοιχεί στο δικό μας ΕΛΚΕ, στο website της αναφέρει ότι σχεδόν το ένα τρίτο των ηλεκτρονικών υπολογιστών που αυτή τη στιγμή πωλούνται στην Ευρώπη έχουν κατασκευαστεί στην Ιρλανδία και ότι η Ιρλανδία έχει υποδεχθεί το 40% ολόκληρου του αριθμού των αμερικανικών επενδύσεων που έχουν γίνει στην Ευρώπη όσον αφορά στην αγορά των ηλεκτρονικών από το 1980, δηλαδή τα τελευταία 22 χρόνια. Αριθμοί πολύ εντυπωσιακοί για μην αναφερθούν.

Ο τομέας των ηλεκτρονικών όμως δεν ήταν ο μόνος που προσέλκυσε μεγάλο αριθμό επενδύσεων. Νέες επενδύσεις εισήλθαν και σε άλλους τομείς της οικονομίας, ειδικότερα στην κατεργασία τροφίμων, τη φαρμακοβιομηχανία και τις τηλεπωλήσεις (tele-marketing). Οι κυβερνήσεις της Ιρλανδίας όμως δεν επαναπαύτηκαν στις δάφνες τους. Προέβησαν σε ιδιαίτερες προσπάθειες για την προσέλκυση διεθνών τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών οίκων με σιόπο τη δημιουργία ενός χρηματοπιστωτικού κέντρου. Σήμερα το Διεθνές Κέντρο Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών του Δουβλίνου είναι η έδρα πολλών εργασιών διακανονισμού χρηματιστηριακών συναλλαγών κυρίως όσον αφορά στην επεξεργασία δεδομένων για τράπεζες, χρηματομεσιτικά γραφεία και χρηματοπιστωτικούς οίκους όπως η Citibank, η Merrill Lynch και η ABN Amro μεταξύ 400 άλλων.

Οι ξένες άμεσες επενδύσεις που κατευθύνθηκαν προς την Ιρλανδία ήταν μεγάλες. Μόνο όμως όταν συγκριθούν με τον πληθυσμό της θα φανεί το τεράστιο μέγεθος αυτών

των ποσών. Καλό θα ήταν να διατηρήσουμε στη μνήμη μας ότι ο πληθυσμός της Ιρλανδίας κυμαίνεται γύρω στα 3,8 εκατομμύρια και να έχουμε υπόψη μας ότι η επίδραση των Ξ.Α.Ε. κρίνεται σύμφωνα με την κατά κεφαλήν διανομή τους.

Συνολικός Πληθυσμός Ιρλανδίας			
Έτος	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
1901	3.221.823	1.610.085	1.611.738
1911	3.139.688	1.589.509	1.550.179
1926	2.971.992	1.506.889	1.465.103
1936	2.968.420	1.520.454	1.447.966
1946	2.955.107	1.494.877	1.460.230
1951	2.960.593	1.506.597	1.453.996
1961	2.818.341	1.416.549	1.401.792
1971	2.978.248	1.495.760	1.482.488
1981	3.443.405	1.729.354	1.714.051
1991	3.525.719	1.753.418	1.772.301
1996	3.626.087	1.800.232	1.825.855

Πηγή: CSO

Σε μελέτη που έγινε το 1997 στην Ιρλανδία, οι εταιρείες ξένης ιδιοκτησίας κατείχαν το 30% της οικονομίας και περίπου το 40% των εξαγωγών. Σύμφωνα με υπολογισμούς, η παραγωγή ανά εργάτη σε ξένης ιδιοκτησίας επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα μεταποίησης είναι περίπου τρεις φορές υψηλότερη από εκείνη στις επιχειρήσεις εγχώριας ιδιοκτησίας. Σε καμία άλλη χώρα, ούτε καν στους Τίγρεις της Ανατολικής Ασίας, όπου οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις έχουν παίξει εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη, οι νεοεισελθόντες (υπό τη μορφή των ξένων επιχειρήσεων) δεν έχουν αλλάξει τόσο πολύ την χώρα υποδοχής, όσο στην Ιρλανδία. Αυτό όμως έγινε χωρίς να ενταχθούν μέσα στην ιρλανδική οικονομία και χωρίς να εξαναγκάσουν τις ιρλανδικές εταιρείες να αλλάξουν τον τρόπο εργασίας τους, αλλά δημιουργώντας μια νέα δική τους οικονομία μέσα στην οποία θα μπορούσαν να κινηθούν πολύ πιο εύκολα και σε πολύ πιο γνώριμη γη.

Μικρότερη φορολογία, περισσότερα έσοδα

Η αρχική, κύρια και θεμελιώδης έλξη που άσκησε η Ιρλανδία στο ξένο κεφάλαιο ήταν η φορολογία, ή μάλλον η χαμηλή φορολογία. Τα κέρδη στη μεταποίηση και στις υπηρεσίες που διατίθενται σε διεθνές επίπεδο αντιμετώπιζαν ένα φόρο της τάξεως μόλις του 10% που ίσχυε και για τις ξένες και για τις εγχώριες επιχειρήσεις. Αν εξετάσουμε όμως τα έσοδα που εισέπραξε η Ιρλανδία στη δεκαετία 87-97 από τις εταιρείες, θα δούμε ότι είναι σε

συγκρίσιμα ύψη με αυτά που εισπράττουν κυβερνήσεις με φόρους διπλού και τριπλού ύψους. Είναι λοιπόν αυτονόητο το ύψος των κερδών που έχει το μέρος της οικονομίας που είναι αλλοδαπών συμφερόντων. Δεν πρόκειται, όμως, για μία νέα προσέγγιση. Η ίδια τακτική αυτή χρησιμοποιείται εδώ και χρόνια και οι προσπάθειες προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων έχουν μεγάλη ιστορία στην Ιρλανδία. Αν και η Ιρλανδία γίνεται πια όλο και λιγότερο ελκυστική από φορολογικής απόψεως τα τελευταία χρόνια, καθώς πολλές από τις επιχορηγήσεις και τους μηχανισμούς αποφυγής φορολόγησης έχουν εκλείψει, οι Ξ.Α.Ε. ακόμα βρίσκουν το δρόμο τους προς την Ιρλανδία.

Η ανατροφοδοτούμενη επιτυχία

Ο ανταγωνισμός στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις έχει ενταθεί πολύ τα τελευταία χρόνια. Η Ιρλανδία όμως συνεχίζει να ευημερεί στο συγκεκριμένο τομέα. Αυτό επιτυγχάνεται εν μέρει με την ανατροφοδοτούμενη επιτυχία. Η επιτυχία άλλων επιχειρήσεων λειτουργεί ως κίνητρο για νέες επιχειρήσεις να έλθουν και να επενδύσουν στην Ιρλανδία. Συνεπώς, με την ολοένα αυξανόμενη εισροή δημιουργούνται αυτοσυντηρούμενες συστάδες (clusters) σχετικών επιχειρήσεων οι οποίες είναι επαρκείς για την μεταξύ τους προμήθεια υπηρεσιών και για τη δημιουργία ενός κατάλληλα εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού που θα εξυπηρετήσει αυτές τις συστάδες. Οι νεοεισερχόμενες εταιρείες λοιπόν απλώς βασίζονται σε αυτά τα δίκτυα και έτσι ο κύκλος εισροής νέων επιχειρήσεων στην Ιρλανδία ανατροφοδοτείται σε μόνιμη βάση. Έτσι, και καθώς η Industrial Development Agency έχει αποκτήσει εμπειρία πολλών ετών, η προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων από την Ιρλανδία έχει πια επικεντρωθεί τα τελευταία χρόνια σε επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται σε ένα μικρό αριθμό κλάδων υψηλής τεχνολογίας.

Η Ιρλανδία έχει και άλλα προτερήματα. Συνδυάζει την Αγγλική γλώσσα με μια ενθουσιώδη πολιτική υπέρ της Ε.Ε. - σε αντίθεση με άλλους αγγλόφωνους της Ε.Ε., ήτοι τη Μ. Βρετανία, η οποία δεν δείχνει πάντα ενθουσιασμένη με την ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Καθώς λοιπόν ο συνδυασμός των δύο αυτών πλεονεκτημάτων – ο οποίος για συγκεκριμένους λόγους είναι ιδιαίτερα ελκυστικός για τους Αμερικάνους, δεν είναι διαθέσιμος αλλού στην Ευρώπη η Ιρλανδία έχει ένα απόλυτο πλεονέκτημα.

Η Ιρλανδία έχει επίσης ένα καλά εκπαιδευμένο εργατικό προσωπικό ιδιαίτερα στις υψηλές βαθμίδες της εκπαίδευσης. Σε μετρήσεις, πάντα σε σύγκριση με τη Μ. Βρετανία,

όσον αφορά στα ποσοστά των ατόμων μεταξύ 25-35 ετών με τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ η Ιρλανδία παλαιότερα υστερούσε σήμερα έχει ξεπεράσει τη γειτονική της χώρα, η οποία βρίσκεται σε σημεία άνω του μέσου όρου ανάμεσα σε συγκρίσιμες πλούσιες χώρες. Αυτό άλλωστε είναι και εμφανές από τις προτεραιότητες τις οποίες δίνει η Ιρλανδία, καθώς σε σύγκριση με όλες τις λοιπές χώρες του ΟΟΣΑ πληρώνει τους καθηγητές της περισσότερα σε σχέση με τους μέσους μισθούς.

Επίσης δύο ακόμα τάσεις χαρακτηρίζουν την εργατική δύναμη στην Ιρλανδία όσον αφορά στα δημογραφικά της χαρακτηριστικά οι οποίες οδηγούν σε μια μετατόπιση του εργατικού δυναμικού. Πρώτον, υπάρχει μια πτώση στις γεννήσεις, η οποία θα οδηγήσει στην αναπόφευκτη μακροπρόθεσμη μείωση του εγχώριου εργατικού δυναμικού. Από την άλλη πλευρά, όμως υπάρχει μια συνεχώς και ραγδαίως αυξανόμενη συμμετοχή των γυναικών στην οικονομία αλλά και εισροή μεταναστών που επίσης ενισχύουν τους ρυθμούς των εργατών.

Η έννοια της μετανάστευσης προκαλούσε πάντα ισχυρά συναισθήματα στην Ιρλανδία καθώς λειτούργησε για αιώνες ως πολιτική και οικονομική διέξοδος. Περισσότεροι από 40 εκατομμύρια Αμερικάνοι ισχυρίζονται ότι έχουν κάποια καταγωγή από την Ιρλανδία, 10 εκατομμύρια εκ των οποίων υποστηρίζουν ότι είναι καθαροί Ιρλανδοί. Οι μεγαλύτεροι αριθμοί μεταναστών πέρασαν τον Ατλαντικό κατά την περίοδο του Λιμού της Πατάτας (1845-49) αλλά ακόμα και τα τελευταία χρόνια η έξοδος ήταν μεγάλη π.χ. περισσότερα από τα μισά άτομα που τελείωσαν το σχολείο στις αρχές της δεκαετίας του '50 είχαν μεταναστεύσει ως το 1961. Μόλις πρόσφατα, στη δεκαετία του '70, η ροή άλλαξε κατεύθυνση και περισσότερα άτομα μετανάστευσαν προς την Ιρλανδία απ'ό,τι από αυτήν. Σήμερα, οι αμερικάνικες εταιρείες στη Βοστώνη διαφημίζουν θέσεις στις Ιρλανδικές τους επιχειρήσεις.

Αλλά η Ιρλανδία αντιμετώπισε με θετική κατάληξη και ένα άλλο πρόβλημα που με τις ίδιες συνθήκες θα προβλημάτιζε άλλες χώρες. Αναπτύχθηκε εξαιρετικά γρήγορα χωρίς να υπάρξει υψηλός πληθωρισμός.

Ιρλανδία	1997	1998	1999	2000
Πληθωρισμός (ετήσιος %)	1.45	2.43	1.64	5.57
Πηγή: World Development Indicators database				

Και παρά το γεγονός ότι μέχρι το 1998, το παιχνίδι με την ανεργία φαινόταν χαμένο, από το 1999 και μετά παρατηρείται σημαντική μείωση παρά την αυξανόμενη συμμετοχή στο

εργατικό δυναμικό και την αλλαγή στους όρους μετανάστευσης.

	Ανεργία στην Ιρλανδία					
	1989	1997	1998	1999	2000	2001
Ετήσιος Μέσος Όρος (%)	15,2	9,8	7,4	5,5	4,1	3,8
Πηγή: OECD, CSO						

Ακόμα και μεταξύ των ίδιων των Ιρλανδών οι γνώμες διίστανται όσον αφορά σε ποιους από τους παραπάνω παράγοντες οφείλεται το ιρλανδικό θαύμα. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι οφείλεται στην εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και συνεπώς στο ανθρώπινο κεφάλαιο, άλλοι μιλούν για τους δημογραφικούς συσχετισμούς, άλλοι για τις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, άλλοι για την βοήθεια από την Ε.Ε. Αναφέρονται ακόμη το άνοιγμα της οικονομίας μετά το 1960, οι βαθιές περικοπές στις δημόσιες δαπάνες μετά το 1987, τα κοινωνικά συμβόλαια. Οι κυνικότεροι υποστηρίζουν ότι απλώς οι Ιρλανδία, ερχόμενη από τα βάθη των στατιστικών πινάκων, είχε μεγάλο περιθώριο να αποκτήσει επιτάχυνση και απλώς διατηρεί την κεκτημένη ταχύτητά της. Η αλήθεια είναι ότι, όπως γίνεται συνήθως, ήταν η συγκυρία της συνύπαρξης όλων των παραπάνω παραγόντων σε μια χρονική στιγμή που ήταν γόνιμη ώστε να δημιουργηθεί το θαύμα της Ιρλανδίας.

Αυτή τη στιγμή είναι δύσκολο να προβλεφθεί για πόσον καιρό ακόμα η Ιρλανδία θα διατηρήσει την κεκτημένη ταχύτητά της. Οι δημογραφικές αλλαγές θα συνεχίζουν να βοηθούν την οικονομία, το επίπεδο της εκπαίδευσης θα συνεχίσει να υψώνεται με τη γήρανση του πληθυσμού. Ίσως, μόνο μια παγκόσμια μαζική μείωση στην αγορά των Η/Υ ή των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών θα μπορούσε να χτυπήσει την Ιρλανδία, αλλά καθώς η Ιρλανδία είναι πια ένα κράτος ώριμο οικονομικά, ίσως και σε μία τέτοια περίπτωση βρει τρόπο να επιβιώσει.

Ελλάδα και Ιρλανδία

Η Ελλάδα και η Ιρλανδία ακολούθησαν σαφώς διαφορετικές πολιτικές και μηχανισμούς και είχαν σαφώς διαφορετικά προβλήματα και λύσεις στην προσπάθεια προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων. Αν και η αφετηρία ήταν με ισότιμα – αν όχι ίδια – μειονεκτήματα και για τις δύο χώρες, καθώς ξεκινούσαν από το ίδιο χαμηλό επίπεδο, τα αποτελέσματα ήταν κατά πολύ διαφορετικά, στην προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων αλλά και στην οικονομική και κοινωνική τους κατάσταση γενικότερα.

Σύμφωνα με το Δείκτη Οικονομικής Ελευθερίας (The Heritage Foundation της Wall Street Journal) για το 2002 η Ελλάδα βρίσκεται στην 55^η θέση με βαθμολογία 2,80 και χαρακτηρισμό «Κυρίως Ελεύθερη (Οικονομία)» (Mostly Free). Αντίστοιχα, για το ίδιο έτος, η Ιρλανδία βρίσκεται στην 4^η θέση με βαθμολογία 1,80 και χαρακτηρισμό ως «Ελεύθερη (Οικονομία)» (Free). Η βαθμολογία τους εξαρτάται από τις επί μέρους βαθμολογίες που έχουν συγκεντρώσει σε τομείς όπως η Εμπορική Πολιτική, η Παρεμβατικότητα του Κράτους, οι Ξένες Επενδύσεις, οι Μισθοί και οι Τιμές, η Νομοθεσία, οι Φορολογικές Επιβαρύνσεις, η Νομισματική Πολιτική, οι Τραπεζικές και Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες, η Προστασία της Ιδιοκτησίας, και η Μαύρη Αγορά. Όσο χαμηλότερη είναι βαθμολογία τόσο είναι και καλύτερη.

Αναλυτικά οι δύο χώρες έχουν συγκεντρώσει τις ακόλουθες βαθμολογίες για το 2002:

	Εμπορική Πολιτική	Παρεμβατικότητα του Κράτους
Ελλάδα	2.0	2.0
Ιρλανδία	2.0	2.0
	Ξένες Επενδύσεις	Μισθοί και Τιμές
Ελλάδα	3.0	3.0
Ιρλανδία	1.0	2.0
	Νομοθεσία	Φορολογικές Επιβαρύνσεις
Ελλάδα	3.0	4.0 ²³
Ιρλανδία	2.0	3.5 ²⁴
	Νομισματική Πολιτική	Τραπεζικές και Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες
Ελλάδα	2.0	3.0
Ιρλανδία	2.0	1.0
	Προστασία Ιδιοκτησίας	Μαύρη Αγορά

23 Βαθμολογία — Φορολογία Εισοδήματος και Εταιρειών: 4 (υψηλή φορολογία)
Βαθμολογία — Δημόσιες Δαπάνες: 4 (υψηλό επίπεδο δημοσίων δαπανών)
Τελική Βαθμολογία: 4 (υψηλό κόστος διακυβέρνησης)

24 Βαθμολογία — Φορολογία Εισοδήματος και Εταιρειών: 3.5 (υψηλή φορολογία)
Βαθμολογία — Δημόσιες Δαπάνες: 3 (μέσο επίπεδο δημοσίων δαπανών)
Τελική Βαθμολογία: 3.5 (υψηλό κόστος διακυβέρνησης)

Ελλάδα	3.0	3.0
Ιρλανδία	1.0	1.5

Πηγή: The Heritage Foundation Index of Economic Freedom

Στην βαθμολογία περί νομισματικής πολιτικής και μαύρης αγοράς η Ιρλανδία βρέθηκε σε χειρότερη θέση κατά 1 και 0,5 βαθμό αντίστοιχα το τρέχον έτος, συνεπώς το συνολικό της αποτέλεσμα είναι κατά 0,15 βαθμούς χειρότερο.

Στην βαθμολογία περί φορολογικής επιβάρυνσης και κυβερνητικών παρεμβάσεων η Ελλάδα βρέθηκε κατά 0,5 βαθμό σε καλύτερη θέση φέτος. Από την άλλη πλευρά όμως, στις Ξένες Επενδύσεις και στα Δικαιώματα επί Ακίνητης Περιουσίας η βαθμολογία της έπεσε κατά 1 βαθμό, συνεπώς το συνολικό της αποτέλεσμα είναι κατά 0,10 βαθμούς χειρότερο.

Κατά τα προηγούμενα έτη, οι δύο χώρες έχουν συγκεντρώσει τις ακόλουθες βαθμολογίες:

	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995
Ελλάδα	2.80	2.70	2.75	2.85	2.85	2.80	2.90	3.00
Ιρλανδία	1.80	1.65	1.85	1.90	1.90	2.10	2.10	2.10

Πηγή: The Heritage Foundation Index of Economic Freedom

Γενικά στοιχεία

Πληθυσμός	3,8 εκ. (2000)
Πληθυσμός	10,5 εκ. (2000)
Αύξηση Πληθυσμού	0,9% (μέσος όρος, 1996-2000)
Αύξηση Πληθυσμού	0,2% (μέσος όρος, 1996-2000)
Εμβαδόν	70.283 τ.χλμ.
Εμβαδόν	131.957 τ.χλμ.
Οικονομικό Έτος	Ξεκινά την 1 ^η Ιανουαρίου (πριν το 2001, ξεκινούσε την 1 ^η Απριλίου)
Οικονομικό Έτος	Ξεκινά την 1 ^η Ιανουαρίου
Νόμισμα	ΕΥΡΩ US\$ 0.90: 1 Ευρώ (μ.ο. 2001), US\$ 0,87: 1 Ευρώ (4 Μαρτίου 2002)
Νόμισμα	Το ίδιο

Πηγή: Economist Intelligence Unit / Country ViewsWire

Στοιχεία Ιρλανδίας	
Στοιχεία Ελλάδος	

	1997	1998	1999	2000
ΑΕΠ κατά κεφαλή (USD)	21.864	23.498	25.106	22.2

ΑΕΠ κατά κεφαλή (USD)	11,453	11,578	11,9	10,4
ΑΕΠ (αύξηση %)	10,74	8,56	9,83	10,50
ΑΕΠ (αύξηση %)	3,20	3,70	3,50	4,10
Τιμές καταναλωτή (%)	1,45	2,43	1,64	5,57
Τιμές καταναλωτή (%)	5,54	4,77	2,63	3,14
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	65,08	54,98	50,10	41,00
Δημόσιο χρέος (% του ΑΕΠ)	109,43	105,36	104,16	102,00
Εργατικό κόστος ανά ώρα (USD)	13,61	13,39	13,57	12,62
Εργατικό κόστος ανά ώρα (USD)	9,20	8,91	16,37	16,54
Ανεργία (%)	9,78	7,38	5,48	4,10
Ανεργία (%)	9,70	11,20	12,00	11,40

Πηγή: Economist Intelligence Unit / Country Data

Οικονομικά στοιχεία Ιρλανδίας	
Οικονομικά στοιχεία Ελλάδος	

□□□□ □□

Η συνολική πραγματική ανάπτυξη της Ιρλανδίας η οποία ανήλθε σε περίπου 80% κατά την περασμένη δεκαετία – συγκριτώς ο γρηγορότερος ρυθμός ανάπτυξης στην Δυτική Ευρώπη – ήταν αποτέλεσμα της μεταμόρφωσής της από μία φτωχή και, ως επί το πλείστον, αγροτική κοινωνία, εξαρτημένη από τις εξαγωγές εμπορευμάτων προς την Μ. Βρετανία σε μια σύγχρονη, υπερβιομηχανοποιημένη οικονομία, η οποία αποτελεί το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό κέντρο εισροής των επενδύσεων προέλευσης Η.Π.Α. κυρίως όσον αφορά στους τομείς των ηλεκτρονικών υπολογιστών, του λογισμικού και της τεχνολογίας. Αν και καλύπτει μόνο το 1% της αγοράς της Ευρωζώνης, η Ιρλανδία αποτελεί προορισμό σχεδόν του 1/3 των επενδύσεων των Η.Π.Α. στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς, σύμφωνα με τις σχετικές δημοσκοπήσεις, οι αμερικανικές εταιρείες εκτιμούν το εκπαιδευτικό σύστημα, τις υψηλές δεξιότητες, και το εταιρικό περιβάλλον της Ιρλανδίας και τη θεωρούν ως το αγγλόφωνο σημείο εισόδου τους στην Ευρώπη. Μετά από μια δεκαετία μειούμενου κόστους εργασίας, η ιρλανδική οικονομία είναι σήμερα πολύ ανταγωνιστική. Η αύξηση του ΑΕΠ της ανήλθε σε 9,8% το 1999 και 10,5% το 2000. Από το 1995, κάθε χρόνο η ιρλανδική οικονομία αναπτύσσεται με σχεδόν διψήφιους ρυθμούς, ο πληθωρισμός όμως είναι σε ανοδική πορεία. Στο τέλος του 2000 είχε φτάσει το 5,6% -

πολύ υψηλότερος από το μέσο όρο της Ε.Ε. Ενώ η Ιρλανδία έχει μερικούς από τους χαμηλότερους εταιρικούς φόρους, οι φόροι επί της εργασίας παραμένουν υψηλοί. Υπήρξαν επίσης πιέσεις να υπαχθεί σε πολλές από τις ρυθμίσεις κοινωνικής πολιτικής σχετικά με τις αγορές εργασίας που ισχύουν στην ηπειρωτική Ευρώπη, π.χ. η κυβέρνηση θέτει σε εφαρμογή τον πρώτο νόμο στην Ιρλανδία για έναν εθνικό ελάχιστο μισθό - ανάλογο του γαλλικού SMIG (Salaire minimum interprofessionnel garanti) της Γαλλίας. Επίσης ένα προτεινόμενο ταμείο επενδύσεων με σκοπό τη συνδρομή στην προχρηματοδότηση των αναγκών της Ιρλανδικής Κοινωνικής Ασφάλισης στον επόμενο αιώνα (1% του εθνικού εισοδήματος ετησίως) θα καταστήσει την κυβέρνηση το μεγαλύτερο κύριο ιδιωτικών κεφαλαίων, με ποσοστό συμμετοχής 29% σε εισηγμένες στο ιρλανδικό χρηματιστήριο εταιρείες.

Αφού η Ιρλανδία έγινε το αντικείμενο φόγου από τις Βρυξέλες σχετικά με τον «αθέμιτο φορολογικό ανταγωνισμό» (τη χαμηλή φορολογία της) και κατακρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά στην χαλαρή δημοσιονομική της πολιτική, οι Ιρλανδοί καταψήφισαν τον Ιούνιο του 2001 την επικύρωση της Συνθήκης της Νίκαιας η οποία αφορούσε κυρίως στη διεύρυνση. Καθώς, η Ιρλανδία αποτελούσε το λαμπρότερο παράδειγμα της συμμετοχής μιας χώρας στην Ε.Ε., όσον αφορά στα πλεονεκτήματα που απέκτησε από την εισδοχή της, αυτή η κίνηση προκάλεσε μεγάλη - και αρνητική - εντύπωση.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η Ελλάδα είναι μεταξύ των φτωχότερων μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά στο κατά κεφαλήν εισόδημα, επιβαρύνεται με ένα μεγάλο δημόσιο χρέος το οποίο υπερβαίνει το 100% του ΑΕΠ, και συνεχίζει να εξαρτάται από τις επιδοτήσεις της Ε.Ε. που ανέρχονται σε περισσότερο από 4% του ΑΕΠ. Η μικτή οικονομία της Ελλάδος είναι βαθιά εξαρτώμενη από τον τουρισμό και τις σχετικές υπηρεσίες. Αφότου μπήκε

στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1981, έγιναν προσπάθειες ώστε η Ελλάδα να συγκλίνει με τις οικονομίες των υπολοίπων κρατών-μελών. Η εκλογή Σημίτη, ο οποίος προερχόταν από

την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ που υποστήριζε την οικονομική μεταρρύθμιση, βοήθησε προς την προσαρμογή της οικονομίας προς την ελεύθερη αγορά και οδήγησε την Ελλάδα στην ένταξή της στην ΟΝΕ από 1^{ης} Ιανουαρίου 2001. Η κυβέρνηση Σημίτη κατάφερε να προωθήσει την αναδιοργάνωση του συστήματος εισπράξεως φόρων, κάτι που οδήγησε στην αύξηση των δημοσίων εσόδων, και μαζί με ένα πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων / μετοχοποιήσεων, κατάφερε να εντάξει την Ελλάδα στις χώρες της Ευρωζώνης και να επιτύχει τον μείζονα στόχο της κυβέρνησης. Το 2000, η ανάπτυξη στο ΑΕΠ ήταν 4,1% αλλά η ανεργία παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα (11,4%). Η αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος η οποία έχει κριθεί ότι αποτελεί βασική ανάγκη για την ελληνική οικονομία διεκπλήρησε μετά από μαζικές απεργίες τον Απρίλιο και τον Μάιο του 2001, οι οποίες επεσήμαναν την αντίθεση του κοινού στις αλλαγές αυτές. Με τις αλλαγές αυτές η ηλικία συνταξιοδότησης θα ανέβαινε, σε γενικές γραμμές, από τα 55 στα 65, καθώς εκφράζονται φόβοι ότι με την τρέχουσα κατάσταση το σύστημα θα καταρρεύσει σε περίπου 5 έτη. Έχει ήδη ξαναξεκινήσει η συζήτηση με τους κοινωνικούς εταίρους περί του ασφαλιστικού συστήματος.

Ξένες Άμεσες Επενδύσεις

□□□□□□

Τα τελευταία τριάντα χρόνια οι ιρλανδικές κυβερνήσεις έχουν κατανοήσει τη σημασία των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων και η προσέλκυσή τους αποτελεί ζήτημα υψηλής προτεραιότητας, καθώς για την ιρλανδική κυβέρνηση οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις σήμαιναν παραδοσιακά δημιουργία απασχόλησης, ιδίως στους τομείς υψηλής τεχνολογίας και στους κλάδους υψηλής εξειδίκευσης. Ήδη, όμως, η ταχεία μείωση στην ανεργία της Ιρλανδίας τα τελευταία έτη όπως επίσης και η επιτυχία της στην προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων υψηλής τεχνολογίας έχει οδηγήσει την ιρλανδική κυβέρνηση στην υιοθέτηση μιας πιο επιλεκτικής προσέγγισης όσον αφορά στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις και στην παροχή συνδρομής μόνο σε συγκεκριμένους ξένους επενδυτές. Οι ενισχύσεις παρέχονται υπό τον όρο οι εταιρείες να τοποθετούνται σε λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές στα δυτικά της χώρας, όπου η ανεργία είναι υψηλότερη και οι υποδομές λιγότερο αναπτυγμένες. Οι ιρλανδικές αρχές επιζητούν πλέον την εισαγωγή στην οικονομία τους επιχειρήσεων υψηλότερης αξίας και δυνατοτήτων και ενθαρρύνουν την προσθήκη

περισσότερων λειτουργιών στις ήδη υπάρχουσες διεθνείς εταιρείες.

Στο μέλλον, οι αλλαγές που προβλέπεται να παρατηρηθούν στο επενδυτικό κλίμα της Ιρλανδίας θα είναι κυρίως αυξανόμενες ελλείψεις σε ειδικευμένο και ανειδίκευτο προσωπικό όπως επίσης και ο συνωστισμός σε υποδομές όπως οι δρόμοι, τα αεροδρόμια και οι τηλεπικοινωνίες. Το ελκυστικό καθεστώς φορολογίας επιχειρήσεων, όμως, το φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον και η εγγύηση πρόσβασης στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά θα συνεχίσουν να εγγυώνται υψηλά επίπεδα Ξένων Άμεσων Επενδύσεων για την Ιρλανδία τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα.

Ανάμεσα στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις που έχουν εισέλθει στην Ιρλανδία, οι προερχόμενες από τις Η.Π.Α. Ξ.Α.Ε. κρατούν μια πολύ σημαντική θέση. Σύμφωνα με το Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο «Η Ιρλανδία με 1% του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει προσελκύσει πάνω από 25% όλων των νέων επενδύσεων από τις Η.Π.Α. στην Ε.Ε. από το 1993 ως το 2000. Στο τέλος του 2000, υπήρχαν στην Ιρλανδία 600 εταιρείες από τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες απασχολούσαν πάνω από 94.000 εργαζομένους (5% του συνολικού εργατικού δυναμικού) κυρίως στους τομείς των χημικών, φαρμακευτικών, ιατρικής περίθαλψης, υλικού και λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.» Σύμφωνα με μια πρόσφατη έρευνα μεταξύ στελεχών επιχειρήσεων των Η.Π.Α., η Ιρλανδία αποτελεί πόλο έλξης για τις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις των Η.Π.Α. επειδή:

- το εργατικό της δυναμικό
  - είναι αγγλόφωνο
  - διακρίνεται για την ευελιξία του και
  - την ποιότητα του (από όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, μόνο η Ιαπωνία έχει υψηλότερο ποσοστό μηχανικών και επιστημόνων)
- αποτελεί σημείο εισόδου στην Ευρώπη και παρέχει εμπορική πρόσβαση στην Ε.Ε.,
- προσφέρει ειδικό συντελεστή φορολογίας εταιρειών της τάξης του 10% και γενναίες κρατικές επιχορηγήσεις,
- οι υπάρχουσες εταιρείες που λειτουργούν επιτυχώς, προσελκύουν και νέες εταιρείες.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εμπορίου των Η.Π.Α. «οι μέσες ετήσιες αποδόσεις των επενδύσεων αμερικανικών εταιρειών στην Ιρλανδία το 1999 ανήλθαν σε ένα ποσοστό

14,2%, το οποίο ήταν εντυπωσιακότατο συγκρινόμενο με το 9,2% για την Ευρώπη σε σύνολο».

Τέσσερις κρατικοί οργανισμοί προωθούν την προσέλκυση επενδύσεων στην Ιρλανδία από ξένες εταιρείες:

- Η Υπηρεσία Βιομηχανικής Ανάπτυξης της Ιρλανδίας (Industrial Development Agency of Ireland - IDA Ireland) έχει τη γενική ευθύνη για την προώθηση και τη διευκόλυνση των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων σε όλες τις περιοχές της χώρας εκτός της Ελεύθερης Ζώνης Shannon (Shannon Free Zone). Η IDA Ireland έχει επίσης

στην αρμοδιότητά της την προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στο Διεθνές Κέντρο Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών (International Financial Services Center - IFSC). Η IDA Ireland διατηρεί γραφεία σε πολλές πόλεις στην Ευρώπη, τις Η.Π.Α. και την Ασία. Σύμφωνα με το website της IDA Ireland: «Η IDA Ireland έχει την εθνική αρμοδιότητα εξασφάλισης νέων επενδύσεων από το εξωτερικό στους τομείς μεταποίησης και διεθνών υπηρεσιών και ενθάρρυνσης επέκτασης των δραστηριοτήτων ξένων επενδύσεων που ήδη λειτουργούν στην Ιρλανδία. Η IDA Ireland επιθυμεί να προσελκύσει επενδύσεις οι οποίες κινούνται σε διεθνές επίπεδο και οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν ανταγωνιστικά και επικερδώς από την Ιρλανδία σε πολλούς κλάδους όπως τα ηλεκτρονικά προϊόντα, τα φαρμακευτικά προϊόντα, τα προϊόντα τεχνολογίας και οι διεθνείς και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Η IDA Ireland προωθεί την Ιρλανδία ως μια ελκυστική τοποθεσία για Ξένες Άμεσες Επενδύσεις μέσω του δικτύου των γραφείων της στο εξωτερικό δίνοντας έμφαση στη σταθερότητα και την αναπτυσσόμενη ανταγωνιστικότητα της

ιρλανδικής οικονομίας, το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς, τα χρηματοοικονομικά κίνητρα, την εξειδικευμένη εργατική βάση και την ενεργή συμμετοχή της Ιρλανδίας στην Ευρώπη.»

- Η Enterprise Ireland προωθεί κοινοπραξίες και στρατηγικές συμμαχίες μεταξύ εγχώριων και ξένων εταιρειών.
- Η Shannon Free Airport Development Co. (SFADCO) διαχειρίζεται επενδύσεις στην Ελεύθερη Ζώνη Shannon (Shannon Free Zone) και είναι γενικά υπεύθυνη για την οικονομική ανάπτυξη στην περιοχή Shannon.
- Η Udaras είναι μια Υπηρεσία Περιφερειακής Ανάπτυξης στην Ιρλανδία με αρμοδιότητες που αφορούν στην οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική ανάπτυξη των περιοχών Gaeltacht διασφαλίζοντας τη συνέχιση της ιρλανδικής γλώσσας ως καθομιλουμένης των περιοχών αυτών.

Οι μείζονες νόμοι που αφορούν στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ιρλανδία είναι οι εξής:

- ⇒ Ο Νόμος του 1993 για την Βιομηχανική Ανάπτυξη περιγράφει τις λειτουργίες της IDA Ireland όπως αναφέρονται παραπάνω.
- ⇒ Ο Νόμος του 1978 για τον Έλεγχο των Συγχωνεύσεων, Εξαγορών και Μονοπωλίων ορίζει τους κανονισμούς που διέπουν τις συγχωνεύσεις και τις εξαγορές από ξένες και εγχώριες εταιρείες.
- ⇒ Ο Νόμος (Τροποποίηση) του 1996 για τον Ανταγωνισμό τροποποιεί και επεκτείνει το Νόμο για τον Ανταγωνισμό του 1991 και το Νόμο για τις Συγχωνεύσεις και τις Εξαγορές (Έλεγχος) του 1978 και του 1987, και ορίζει τους κανονισμούς που διέπουν την ανταγωνιστική συμπεριφορά.
- ⇒ Ο Εταιρικός Νόμος του 1963 περιέχει τις βασικές προϋποθέσεις για την ίδρυση εταιρειών στην Ιρλανδία (τροποποιήθηκε το 1990).

Επίσης, υπάρχουν πολλοί νόμοι και κανονισμοί σχετικά με την απασχόληση, την κοινωνική ασφάλιση, την προστασία του περιβάλλοντος και τη φορολογία, με πολλές από τις συνιστώσες τους να ορίζονται σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο κύριος συντελεστής εταιρικού φόρου στην Ιρλανδία είναι σήμερα 24% αλλά πρόκειται να μειωθεί σε σημαντικό βαθμό στα επερχόμενα έτη. Αυτή τη στιγμή όμως στην

Ιρλανδία, εταιρείες που ασχολούνται με την μεταποίηση, τις διεθνείς χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, την επεξεργασία δεδομένων, την έρευνα και την ανάπτυξη και άλλες εταιρείες που υπάγονται στους κλάδους εκείνους που έχουν προτεραιότητα στην προσέλυσή τους ως Ξένες Άμεσες Επενδύσεις είναι επιλέξιμες για ένα συντελεστή φορολογίας 10%. Αυτός ο χαμηλός συντελεστής εταιρικού φόρου αποτελεί έναν, ίσως τον μεγαλύτερο, παράγοντα προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην Ιρλανδία.

Η πίεση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. είναι μεγάλη, καθώς θεωρούν ότι ο ειδικός συντελεστής φορολογίας του 10% λειτουργεί ως κρατική επιδότηση στην παραγωγή, συνεπώς, η ιρλανδική κυβέρνηση δεσμεύτηκε το 1998 να παύσει την εφαρμογή του 10% και να μειώσει τον κύριο συντελεστή εταιρικού φόρου σε μόλις 12,5% ως το 2003 απαλείφοντας τοιουτοτρόπως οποιαδήποτε ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση για συγκεκριμένους κλάδους. Από τη στιγμή που θα ισχύσει πλήρως ο συντελεστής 12,5% οι ανώτεροι συντελεστές εταιρικού φόρου στην Ιρλανδία θα είναι σημαντικά χαμηλότεροι από τους συντελεστές φορολογίας στην υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο Νόμος του 1999 περί Χρηματοοικονομικών Θεμάτων περιγράφει τον τρόπο υλοποίησης της σταδιακής μείωσης του κύριου συντελεστή εταιρικής φορολογίας μέσα στα επόμενα έτη. Ο συντελεστής έπεσε σε 24% το 2000, σε 20% το 2001, θα πέσει σε 16% το 2002 και θα φτάσει σε 12,5% το 2003.

Η συμφωνία μεταξύ της Ιρλανδικής Κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά στην εταιρική φορολογία όριζε τα εξής:

1. Από 1^{ης} Ιανουαρίου 2003 θα ισχύσει ένας γενικός συντελεστής φόρου που θα ανέρχεται σε 12,5% για όλα τα κέρδη των επιχειρήσεων.
2. Οι υπάρχουσες επιχειρήσεις οι οποίες είναι επιλέξιμες για τον ειδικό συντελεστή εταιρικού φόρου (10%) θα διατηρήσουν το δικαίωμα αυτό ως και το 2010 αν οι εργασίες τους υπάγονται στη μεταποίηση και σε συγκεκριμένες διεθνείς υπηρεσίες, και ως το 2005 στην περίπτωση του διεθνούς κέντρου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και της βιομηχανικής ζώνης Shannon.
3. Οι νέες επιχειρήσεις που ιδρύθηκαν μετά τις 22 Ιουλίου 1998, είτε έχουν σχέση με τη μεταποίηση και συγκεκριμένες διεθνείς υπηρεσίες είτε με το διεθνές κέντρο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και τη βιομηχανική ζώνη Shannon θα είναι επιλέξιμες για το συντελεστή 10% ως τις 31 Δεκεμβρίου 2002 και κατόπιν

θα υπόκεινται στο συντελεστή 12,5%.

4. Ο συνολικός αριθμός των νέων επιχειρήσεων που υποστηρίζονται από την IDA (κυρίως ξένες εταιρείες μεταποίησης και παροχής διεθνών υπηρεσιών) που ιδρύθηκαν στην Ιρλανδία δεν πρέπει να υπερβούν τις 77 ετησίως από το 1998-2002 (βάσει του μέσου όρου των επιχειρήσεων που υποστηρίζονται από την IDA και που ιδρύθηκαν στην Ιρλανδία τα τελευταία χρόνια).

Όλες οι εταιρείες, εκτός λίγων εξαιρέσεων, που έχουν ιδρυθεί στην Ιρλανδία τυγχάνουν ίσης εθνικής μεταχείρισης. Κατά κανόνα, δεν υπάρχουν στην ιρλανδική επικράτεια περιορισμοί που να απαγορεύουν την ιδιοκτησία ούτε την συμμετοχή σε ιδιωτικές εταιρείες, σε ξένα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Η πιο σημαντική μεταξύ των εξαιρέσεων είναι ότι η ιδιοκτησία της ιρλανδικής αεροπορικής εταιρείας πρέπει να βρίσκεται τουλάχιστον κατά 50% σε κατοίκους της Ε.Ε., όπως συμβαίνει και με άλλες χώρες τις Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να έχει πλήρη πρόσβαση στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά αεροπορικών μεταφορών. Υπάρχουν επίσης ορισμένες απαιτήσεις για την αγορά αγρών, αλλά δεν υπάρχει καμία επίσημη διαδικασία επιλογής Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην Ιρλανδία αν και οι επενδυτές που επιθυμούν να λάβουν κυβερνητικές επιδοτήσεις ή συνδρομή μέσω μιας από τις τέσσερις κρατικές υπηρεσίες προσέλκυσης και προώθησης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην Ιρλανδία απαιτείται να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις απασχόλησης και επενδυτικά κριτήρια. Ειδικότερα, η IDA Ireland είναι αρμόδια για την αξιολόγηση των πιθανών επενδύσεων όσον αφορά στην επιλεξιμότητά τους για επιχορηγήσεις. Οι επιχορηγήσεις εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη δημιουργία θέσεων εργασίας αλλά και αξιολογούνται όσον αφορά στη δημιουργία δεσμών με την τοπική οικονομία και κοινωνία. Η επιλογή της τοποθεσίας των εγκαταστάσεων της επένδυσης από τον επενδυτή είναι ελεύθερη, στο βαθμό που εξυπηρετεί τις επιδιώξεις του, αλλά οι επιχορηγήσεις που μπορεί να του χορηγηθούν εξαρτώνται όλο και περισσότερο από την προθυμία του επενδυτή να επιλέξει την τοποθεσία εγκατάστασής του στις πιο δυτικές και στις παραμεθόριες περιοχές της Ιρλανδίας, όπου η ανεργία είναι υψηλότερη και οι υποδομές δεν έχουν γνωρίσει την ανάπτυξη που έχουν γνωρίσει στην υπόλοιπη χώρα. Οι μηχανισμοί επιλογής των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων που μπορούν να λάβουν επιχορηγήσεις είναι διαφανείς και δεν εμποδίζουν τις επενδύσεις, δεν περιορίζουν τον ανταγωνισμό και δεν δρουν προστατευτικά υπέρ των εγχώριων συμφερόντων. Επίσης, καθώς τα περιβαλλοντικά ζητήματα θεωρούνται αρκετά σημαντικά στην Ιρλανδία,

απαιτείται από τους πιθανούς επενδυτές να αξιολογήσουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει η επένδυση και να συναντηθούν με αρμοδίους από την Ιρλανδική Υπηρεσία Περιβαλλοντικής Προστασίας.

Αν και η Ιρλανδία δεν έχει επισήμως προβεί σε προγράμματα ιδιωτικοποιήσεων, η πρόσφατη έκδοση τίτλων της Telecom Eireann, σήμερα γνωστή ως Eircom (η μεγαλύτερη εταιρεία τηλεπικοινωνιών στην Ιρλανδία) είναι σχεδόν βέβαιο ότι ήταν η αρχή μιας σειράς περαιτέρω ιδιωτικοποιήσεων κρατικών εταιρειών, μέσα στα επόμενα χρόνια, στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των τραπεζικών εργασιών. Δεν υπάρχουν εμπόδια όσον αφορά στη συμμετοχή ξένων επενδυτών στην πώληση των ιρλανδικών κρατικών εταιρειών αν και υπάρχει περίπτωση να παρασχεθεί προτεραιότητα στην πώληση μετοχών στα φυσικά πρόσωπα που είναι κάτοικοι της Ιρλανδίας και στα νομικά πρόσωπα που έχουν την έδρα τους στην Ιρλανδία, όπως έγινε και με την Telecom Eireann.

Όσον αφορά στην ακίνητη περιουσία, υπήκοοι χωρών εκτός της Ιρλανδίας και της Ε.Ε. μπορούν να αποκτήσουν γαίες για ιδιωτική κατοικία και για εμπορική χρήση. Σύμφωνα με το Άρθρο 45 του Νόμου περί Γαίων, όλοι οι υπήκοοι χωρών εκτός Ε.Ε. θα πρέπει να λάβουν έγγραφη συναίνεση από το Υποθηκοφυλακείο πριν την απόκτηση μεριδίου σε αγροτική γη, αν και υπάρχουν πολλά ιπποφορβεία και εγκαταστάσεις αγώνων στην Ιρλανδία που βρίσκονται στην κατοχή αλλοδαπών υπηκόων. Δεν υπάρχουν περιορισμοί στην κτήση αστικής γης.

Όσον αφορά στις επιχορηγήσεις σε επενδυτές για κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, γη, κτίρια, κατάρτιση, έρευνα και ανάπτυξη κτλ., οι τρεις από τους παραπάνω ιρλανδικούς οργανισμούς ήτοι: SFADCO, IDA Ireland και Udaras, έχουν τη σχετική ρυθμιστική αρμοδιότητα.

Οι προϋποθέσεις απόδοσης των επενδύσεων όσον αφορά στις επιχορηγήσεις βασίζονται σε γενικές γραμμές σε στόχους δημιουργίας θέσεων εργασίας οι οποίοι καθορίζονται από τις κρατικές υπηρεσίες προσέλκυσης επενδύσεων και τους ξένους επενδυτές. Οι επιχορηγήσεις καταβάλλονται μόνο κατόπιν της επίτευξης των στόχων απόδοσης που έχουν καθοριστεί και κατόπιν ελέγχου από εξωτερικούς ελεγκτές. Γενικά, οι μητρικές εταιρείες πρέπει να χορηγήσουν εγγυήσεις για την επιστροφή ολόκληρης ή μέρους της κρατικής επιχορήγησης αν η εταιρεία κλείσει πριν από την παρέλευση της συμφωνημένης χρονικής περιόδου η οποία είναι συνήθως δέκα έτη από την ημερομηνία καταβολής της επιχορήγησης. Στο παρελθόν υπήρχε μια σχετικά χαλαρή πολιτική από τις

κρατικές υπηρεσίες όσον αφορά στις προϋποθέσεις απόδοσης που βασίζονται στην απασχόληση και σε ορισμένες περιπτώσεις οι προϋποθέσεις αυτές δεν ίσχυαν. Οι συμβάσεις επιχορήγησης έχουν γενικά μια διάρκεια πέντε ετών από την ημερομηνία πληρωμής της τελευταίας επιχορήγησης.

Οι ξένοι επενδυτές δεν είναι υποχρεωμένοι να προβαίνουν σε αγορές από τοπικές πηγές ούτε να επιτρέπουν στους ιρλανδούς υπηκόους να κατέχουν μετοχές στις επιχειρήσεις, αλλά η εγκατάσταση ορισμένων Ξένων Άμεσων Επενδύσεων σε συγκεκριμένες τοποθεσίες αποτελεί πλέον προϋπόθεση για την υπαγωγή στο ειδικό καθεστώς του εταιρικού φορολογικού συντελεστή. Ειδικότερα, οι εταιρείες παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών μπορούν να έχουν καλύτερη και από την εθνική μεταχείριση αν εγκατασταθούν στο Διεθνές Κέντρο Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών στο Δουβλίνο ή σε άλλη εγκεκριμένη τοποθεσία. Τελικά όμως, είτε πρόκειται για ιρλανδικές είτε για ξένες εταιρείες, οι ιρλανδικές φορολογικές αρχές είναι εκείνες που θα αποφασίσουν αν οι εταιρείες δικαιούνται του ειδικού εταιρικού φορολογικού συντελεστή του 10%, περισσότερο σύμφωνα με τη φύση των εργασιών τους παρά σύμφωνα με τη γεωγραφική τους τοποθεσία. Όμως, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, από το 2003 όλες οι εταιρείες θα καταβάλλουν εταιρικό φόρο 12,5% επί των εμπορικών κερδών (τα μη-εμπορικά κέρδη θα φορολογούνται με 25%), ανεξάρτητα από τη φύση των εργασιών ή την τοποθεσία εγκατάστασης της επιχείρησης.

Μετά τις μεταρρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θεσμοθετήθηκαν από την "Agenda 2000" το Μάρτιο του 1999, από το 2000 η Ιρλανδία θεωρείται ως δύο περιφέρειες για την εφαρμογή των διαρθρωτικών χρηματοδοτήσεων και των περιφερειακών ενισχύσεων. Σύμφωνα με τους νέους κανόνες, η μέγιστη επιδότηση (40% των κεφαλαιουχικών δαπανών) είναι διαθέσιμη μόνο σε εταιρείες που εγκαθίστανται στις 13 παραμεθόριες, εσωτερικές και δυτικές κομητείες της Ιρλανδίας του "Στόχου 1", όπου η υποδομή είναι λιγότερο αναπτυγμένη και η ανεργία υψηλότερη. Οι εταιρείες που θα εγκατασταθούν στις υπόλοιπες 15 κομητείες στα πλούσια νότια και ανατολικά της χώρας δικαιούνται περιορισμένων επιδοτήσεων ως και 20% των κεφαλαιουχικών δαπανών τους.

Δεν υπάρχουν de jure ή de facto περιορισμοί στη συμμετοχή από ξένες εταιρείες σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης τα οποία χρηματοδοτούνται ή επιδοτούνται από την κυβέρνηση σε εθνική βάση. Αντίθετα μάλιστα η κυβέρνηση ενθαρρύνει την ανάληψη περισσότερης έρευνας και ανάπτυξης από τις πολυεθνικές εταιρείες στην Ιρλανδία. Το

Γραφείο Επιστημών και Τεχνολογίας του Υπουργείου Επιχειρήσεων, Εμπορίου και Απασχόλησης έχει ξεκινήσει το πρόγραμμα "Measure One Scheme" από το 1993 με σκοπό την προσφορά επιχορηγήσεων για έρευνα και ανάπτυξη. Το πρόγραμμα αυτό χορηγεί το 50% των χρηματοδοτήσεων σε πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Παρομοίως, η Enterprise Ireland, ιδρύθηκε για να προωθήσει την εγχώρια βιομηχανία και να οργανώσει, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, κοινοπραξίες και στρατηγικές συμμαχίες μεταξύ εγχώριων εταιρειών και πολυεθνικών επιχειρήσεων. Οι διαδικασίες βίζας, άδειας εργασίας και άδειας παραμονής για τους ξένους επενδυτές δεν υποκρύπτουν διακρίσεις και είναι γενικά χαλαρές. Δεν υπάρχουν περιορισμοί στον αριθμό και τη διάρκεια απασχόλησης ξένων διευθυντών / μάνατζερ οι οποίοι βρίσκονται στην Ιρλανδία με σκοπό την επίβλεψη Ξένων Άμεσων Επενδύσεων. Δεν γίνονται διακρίσεις στις πολιτικές εξαγωγών ή εισαγωγών κατά των ξένων επενδυτών.

Σύνολο Απασχολούμενων σε Εταιρείες που υποστηρίζονται από την IDA	
Έτος	Σύνολο Απασχολούμενων
2000	141.258
1999	124.664
1998	115.981
1997	107.171
1996	97.279
1995	90.037
1994	83.524

Πηγή: Ετήσια Έκθεση της IDA Ireland (2000)

Σύνολο Απασχολούμενων ανά Κλάδο σε Εταιρείες που υποστηρίζονται από την IDA		
	1999	2000
Φαρμακευτικά / Ιατρική Περίθαλψη	18.172	19.619
Ηλεκτρονικά / Τεχνολογία	61.457	68.642
Υφάσματα / Ένδυση / Υπόδυση	4.074	3.393
Διάφοροι Κλάδοι	6.971	7.943
Διεθνείς Υπηρεσίες	33.990	41.661
Σύνολα	124.664	141.258

Πηγή: Ετήσια Έκθεση της IDA Ireland (2000)

□□□□□□

Η Ελλάδα, μέλος της Ε.Ε., παρέχει ένα ευλόγως φιλόξενο κλίμα για Ξένες Άμεσες Επενδύσεις. Ως μέλος επίσης της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης προσφέρει νομισματική σταθερότητα. Η απελευθέρωση της ενεργειακής αγοράς και της αγοράς

τηλεπικοινωνιών το 2001 και η φιλοξενία των Ολυμπιακών Αγώνων το 2004 προσφέρουν μια πληθώρα επενδυτικών ευκαιριών. Οι ελληνικές επιχειρήσεις είναι από τους κύριους επενδυτές στην Νοτιοανατολική Ευρώπη και η Ελλάδα καθίσταται όλο και περισσότερο το κέντρο των Βαλκανίων. Η οικονομία προβλέπεται να γνωρίσει μια ετήσια ανάπτυξη της τάξης του 4-5% μέσα στην επόμενη τριετία. Η χρηματοδότηση της ανάπτυξης γίνεται μέσω δανεισμού στον ιδιωτικό τομέα και απορρόφησης των κεφαλαίων διαρθρωτικής αναπροσαρμογής της Ε.Ε.

Η προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων αποτελεί πολιτικό στόχο για την ελληνική κυβέρνηση και οι επενδύσεις ελέγχονται μόνο όταν ο επενδυτής επιθυμεί να επωφεληθεί των φορολογικών και επενδυτικών κινήτρων. Τα κριτήρια του ελέγχου των επενδυτών είναι τα ίδια είτε ο επενδυτής είναι Έλληνας είτε είναι αλλοδαπός. Παλαιότερα οι επενδύσεις, είτε από Έλληνες είτε από ξένους, στις δημόσιες επιχειρήσεις (επιχειρήσεις κοινής ωφελείας) ενύχχαναν περιορισμών. Σήμερα, έχει πλέον ανοίξει η αγορά των τηλεπικοινωνιών – με νέες εταιρείες να δραστηριοποιούνται στον κλάδο αυτό - και ο τομέας της ενέργειας βρίσκεται στην ίδια διαδικασία. Ορισμένοι περιορισμοί που μπορεί να υπάρχουν σε αγορές εκτάσεων σε παραμεθόριες περιοχές και σε ορισμένα νησιά, υφίστανται λόγω της ιδιαίτερης σημασίας αυτών των τοποθεσιών στην ελληνική εθνική ασφάλεια.

Οι μείζονες νόμοι που έχουν να κάνουν με τις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ελλάδα είναι:

- Ν.Δ. 2687/1953, το οποίο σε συνδυασμό με το Άρθρο 112 του Συντάγματος παρέχει στις εγκεκριμένες ξένες «παραγωγικές επενδύσεις» προτιμησιακή φορολογική μεταχείριση, άδειες εργασίας για ξένο διευθυντικό και τεχνικό προσωπικό, άδεια για εξαγωγή κεφαλαίου, μερισμάτων, τόκων και άλλων πληρωμών. Επίσης προβλέπει συνταγματική εγγύηση έναντι μονόπλευρων αλλαγών στους όρους συμφωνίας ενός ξένου επενδυτού με την κυβέρνηση χωρίς όμως να καλύπτει αλλαγές στο φορολογικό καθεστώς.
- Ο ν. 2601/98 αναθεώρησε το καθεστώς των κινήτρων επενδύσεων αντικαθιστώντας το ν. 1892/90 (όπως τροποποιήθηκε από το ν. 2234/94). Σύμφωνα με το νέο Νόμο οι νέες επιχειρήσεις (με λιγότερα από πέντε έτη λειτουργίας) μπορούν να επιλέξουν οποιονδήποτε από τους παρακάτω συνδυασμούς κινήτρων:
  - ο παροχή μετρητών και επιδότηση επιτοκίου για τραπεζικά δάνεια και για

τραπεζικές παροχές τύπου leasing, ή

- ο φορολογικές απαλλαγές και επιδότηση επιτοκίου για τραπεζικά δάνεια.

Η έμφαση του αναπτυξιακού νόμου δίνεται στη συνδρομή μεγάλων έργων / επιχειρήσεων, συγχωνεύσεων μικρομεσαίων μεταποιητικών επιχειρήσεων και στην ανάπτυξη νέων προϊόντων.

- Οι Νόμοι 89/67, 378/68, 27/75 και 814/78 παρέχουν ειδικά πλεονεκτήματα (όπως απαλλαγές από φόρους και δασμούς εισαγωγής) για υπεράκτιες λειτουργίες ξένων εταιρειών που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα.
- Ο ν. 468/76 διέπει την εκμετάλλευση και την ανάπτυξη του πετρελαίου, όπως τροποποιήθηκε από το ν. 2289/95 ο οποίος διέπει την αναζήτηση, την έρευνα και την εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, τους τρόπους παραχώρησης των δικαιωμάτων αυτών και σχετικά θέματα.
- Ο ν. 2773/99 ο οποίος άνοιξε το 34% της Ελληνικής ενεργειακής αγοράς σε συμμόρφωση προς την Οδηγία της Ε.Ε. 96/62 η οποία αφορά στη ρύθμιση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.
- Ο ν. 2246/94 και οι σχετικές τροποποιήσεις του που άνοιξαν σταδιακά την τηλεπικοινωνιακή αγορά της Ελλάδος καθώς το άνοιγμα της τηλεφωνίας φωνής και των σχετικών δικτύων στους ανταγωνιστές από την Ε.Ε. είχε εξαιρεθεί μέχρι την 1/1/2001.

Η Ελλάδα, με σκοπό την ένταξη της στις χώρες της ΟΝΕ αλλά και αφού πέτυχε το σκοπό της οφείλει να προβεί σε μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές (κυρίως λόγω των κριτηρίων σύγκλισης). Μέσα σε αυτά τα πλαίσια έγινε και το άνοιγμα στις τηλεπικοινωνίες και την ενέργεια που αναφέρθηκαν παραπάνω. Στον τομέα της ενέργειας ειδικότερα, η Ελλάδα έχει μπει σε μια φάση απορύθμισης κατά τη διάρκεια της οποίας η απελευθέρωση θα είναι σταδιακή. Σε πρώτη φάση, από τις 19 Φεβρουαρίου 2001, η απελευθέρωση αφορά στην παραγωγή και την προμήθεια ηλεκτρικού ρεύματος σε μεγάλους καταναλωτές (επιχειρήσεις – πελάτες με βολτάζ μέσης υψηλής τάσης), οι οποίοι και αντιπροσωπεύουν το 30% περίπου της αγοράς.

Σε δεύτερη φάση, το 2005, δικαίωμα ελεύθερης επιλογής του προμηθευτή τους σε ηλεκτρική ενέργεια θα έχουν τα νοικοκυριά, ενώ από το 2006 αρχίζει και η απελευθέρωση της αγοράς φυσικού αερίου. Η έναρξη της νέας εποχής σηματοδοτεί το τέλος του μονοπωλίου της ΔΕΗ, καθώς ιδιώτες επενδυτές εισχωρούν στον τομέα της ενέργειας

διεκδικώντας μερίδια αγοράς που σε τζίρο φθάνουν τα 400 δισ. δρχ. (ο τζίρος της αγοράς ηλεκτροπαραγωγής στην Ελλάδα φθάνει συνολικά το 1,2 τρισ. δρχ.). Ήδη εγχώριοι όμιλοι αλλά και ξένες κοινοπραξίες έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για την κατασκευή εργοστασίων παραγωγής ρεύματος συνολικής ισχύος 5.000 Μεγαβάτ.

Η ελληνική κυβέρνηση σχεδιάζει επίσης να ιδιωτικοποιήσει ή να μετοχοποιήσει ορισμένες δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς πουλώντας μειοψηφικές συμμετοχές σε αυτές. Σύμφωνα με αυτό το πρόγραμμα, συνεχίζεται η μετοχοποίηση / ιδιωτικοποίηση του ΟΤΕ και στο πλαίσιο των προσπαθειών για επιτάχυνση των αποκρατικοποιήσεων, έχουν προγραμματιστεί κινήσεις που αφορούν στην Ολυμπιακή Αεροπορία και την Αγροτική Τράπεζα. Παράλληλα, προγραμματίζονται ενέργειες για τις εξής εταιρείες: Γενική Τράπεζα, Ελληνικά Πετρέλαια, Δημόσια Επιχείρηση Αερίου, Καζίνο Πάργης, Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς, Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου, Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας, Ελληνικά Ταχυδρομεία, Ελληνικά Χρηματιστήρια ΑΕ, Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης και Τουριστικά Ακίνητα. Η συμμετοχή ξένων και Ελλήνων επενδυτών σε προγράμματα αποκρατικοποιήσεων δεν υπόκειται σε κανέναν περιορισμό. Συνήθως μεγάλοι ξένοι οίκοι προσλαμβάνονται ως σύμβουλοι της ελληνικής κυβέρνησης και οι διαδικασίες ακολουθούν τις διεθνώς αποδεδειγμένες πρακτικές.

Επιπλέον, έμφαση δίδεται και στην προώθηση των κινήτρων για τις επιχειρήσεις που συγχωνεύονται, σε μια προσπάθεια να δημιουργηθούν στην Ελλάδα παίκτες ανταγωνιστικού μεγέθους, ικανοί να ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις της ενοποιημένης ευρωπαϊκής αγοράς και στο ίδιο πλαίσιο, επισπεύδονται οι μεγάλες μεταρρυθμίσεις με πρώτη τη φορολογική στην οποία ζητούμενο είναι η μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης και η απλοποίηση των διαδικασιών. Τέλος το 2002 θεωρείται ως το έτος που θα ολοκληρωθεί η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού, μετά την ολοκλήρωση του κοινωνικού διαλόγου.

Η Ελλάδα έχει συμμορφωθεί με την TRIMS Notification του Π.Ο.Ε. Τα επενδυτικά κίνητρα διατίθενται σε ισότιμη βάση για τους ξένους και τους εγχώριους επενδυτές σε παραγωγικές επιχειρήσεις. Η νομισματική αξία ενός κινήτρου είναι αντιστρόφως ανάλογη με το επίπεδο ανάπτυξης στις σχετικές περιοχές, δηλαδή όσο λιγότερο αναπτυγμένη είναι η περιοχή υποδοχής της επένδυσης, τόσο πιο γενναιόδωρο είναι το κίνητρο. Σύμφωνα με τον Αναπτυξιακό Νόμο 2601/98, οι επιχειρήσεις με

λιγότερα από πέντε έτη λειτουργίας λαμβάνουν τα κίνητρα που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Οι επιχειρήσεις με περισσότερα από πέντε έτη λειτουργίας δικαιούνται μόνο επιδοτήσεις επιτοκίου και φορολογικές απαλλαγές. Επιπρόσθετα φορολογικά κίνητρα παρέχονται σε ξένους επενδυτές αν ιδρύσουν επιχειρήσεις με εξαγωγικό προσανατολισμό ή αν εξοικονομήσουν συνάλλαγμα με υποκατάσταση εισαγωγών (ν. 2687/53). Το ΕΛΚΕ έχει ιδρυθεί με σκοπό να λειτουργήσει ως ένα «one-stop shop» για τους επενδυτές, και είναι υπεύθυνο για την εξέταση έργων τα οποία έχουν αξία πάνω από 3 δις Δρχ. ή 1 δις Δρχ. αν υπάρχει τουλάχιστον 50% ξένη συμμετοχή.

Δεν υπάρχουν απαιτήσεις απόδοσης για τη δημιουργία, διατήρηση ή επέκταση μιας επένδυσης. Υπάρχουν όμως αν ο επενδυτής επιθυμεί να επωφεληθεί των φορολογικών ή επενδυτικών κινήτρων. Οι προμήθειες από τοπικές πηγές, η υποκατάσταση εισαγωγών, ο εξαγωγικός προσανατολισμός και η μεταφορά τεχνολογίας εξετάζονται από τις Ελληνικές αρχές στην αξιολόγηση των αιτήσεων για κίνητρα. Οι εταιρείες που δεν πληρούν τις ορισθείσες προϋποθέσεις απόδοσης μπορεί να αναγκαστούν να παραιτηθούν από τα κίνητρα τα οποία τους είχαν αρχικά παρασχεθεί. Όλες οι πληροφορίες που παρέχονται στο κράτος για τη διαδικασία έγκρισης τυγχάνουν εμπιστευτικής μεταχείρισης. Ξένες επιχειρήσεις μπορούν να συμμετάσχουν σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης τα οποία επιχορηγούνται από το κράτος. Οι ξένοι επενδυτές δεν αντιμετωπίζουν διακριτικές ούτε άλλες *de jure* παρελκυστικές απαιτήσεις. Η πολυπλοκότητα όμως της ελληνικής νομοθεσίας, η ανάγκη της αντιμετώπισης των πολλαπλών επιπέδων γραφειοκρατίας και η εμπλοκή σε διάφορες κρατικές υπηρεσίες αποθαρρύνουν την επένδυση, υποστηρίζουν πιθανοί και τρέχοντες ξένοι επενδυτές. Η Economist Intelligence Unit αναφέρει ότι «πιθανοί ξένοι επενδυτές εμποδίζονται από την ελληνική γραφειοκρατία. Το πρόβλημα της γλώσσας και η κακή οργάνωση αποτελούν τα μεγαλύτερα εμπόδια στα αρχικά στάδια των επενδύσεων. Επίσης πολλές αποφάσεις καθυστερούν λόγω του γεγονότος ότι πολλά άτομα στην γραφειοκρατική ιεραρχία είναι επιφυλακτικά όσον αφορά στην ευθύνη που θα υπέχουν λόγω των αποφάσεών τους και παραπέμπουν τις αποφάσεις στις ανώτερες βαθμίδες ή αρχές. Η Ελληνική κυβέρνηση αναγνωρίζει αυτό το πρόβλημα και έχει δημιουργήσει το ΕΛΚΕ (Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων)».

Οι κάτοικοι της Ε.Ε. μπορούν να εργαστούν ελεύθερα στην Ελλάδα. Για τους αλλοδαπούς εκτός Ε.Ε. απαιτείται άδεια παραμονής και εργασίας. Δεν υπάρχουν διακριτικές ή προτιμησιακές πολιτικές εισαγωγών / εξαγωγών οι οποίες να επηρεάζουν

τους ξένους επενδυτές. Οι ως άνω πολιτικές, και άλλοι τομείς που αφορούν τις εξαγωγές, διέπονται όλο και περισσότερο από κανονισμούς της Ε.Ε.

Εμπορική Πολιτική

□□□□ □□

Ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία έχει μέσο όρο δασμών 2,7%. Διατηρεί ορισμένους από τους πιο αυστηρούς φυτο- και ζωο-υγειονομικούς κανόνες ελέγχου οι οποίοι πολύ συχνά αποτελούν εμπόδια στην εισαγωγή σχετικών προϊόντων όπως κρεάτων και λαχανικών. Λόγω της ιδιότητάς της ως μέλος της Ε.Ε., η Ιρλανδία έχει επιβάλλει περιορισμούς στην εισαγωγή τροφίμων που περιέχουν γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς, μπανανών εκτός της Καραϊβικής, ορισμένων καλλυντικών και ορισμένων οίνων. Η συμμετοχή της Ιρλανδίας στην Κοινή Αγροτική Πολιτική λειτουργεί ως μη-δασμολογικό εμπόδιο, καθώς πρόκειται για ένα πρόγραμμα που επιδοτεί σε μεγάλο βαθμό τα αγροτικά προϊόντα.

□□□□□□

Η Ελλάδα έχει μέσο όρο δασμών 2,7%. Η συμμετοχή της Ελλάδος στην Κοινή Αγροτική Πολιτική λειτουργεί ως μη-δασμολογικό εμπόδιο.

Διμερείς συμφωνίες

□□□□ □□

Η μόνη διμερής συμφωνία για την αμοιβαία προστασία και προώθηση των επενδύσεων που έχει η Ιρλανδία είναι με την Τσεχική Δημοκρατία. Επίσης η Ιρλανδία έχει υπογράψει συνθήκες περί αποφυγής διπλής φορολογίας με τις εξής χώρες: Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Ζάμπια, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιαπωνία, Ινδία, Ισπανία, Ισραήλ, Ιταλία, Καναδά, Κίνα, Κύπρο, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μαλαισία, Μεξικό, Ν. Κορέα, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Νότιο Αφρική, Ολλανδία, Ουγγαρία, Πακιστάν, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ρουμανία, Ρωσία, Σλοβακική Δημοκρατία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία και Φινλανδία. Αυτές οι συνθήκες προωθούν το εμπόριο και τις

επενδύσεις μεταξύ της Ιρλανδίας και των εταιρών της υπό την έννοια ότι αν δεν υπήρχαν το εμπόριο και οι επενδύσεις θα αποθαρρύνονταν από τη διπλή φορολογία. Αναμένεται από την Ιρλανδία να υπογράψει ακόμα δύο συνθήκες για την αποφυγή διπλής φορολογίας.

□□□□□□

Η Ελλάδα έχει διμερείς συμφωνίες για την αμοιβαία προστασία και προώθηση των επενδύσεων με τις εξής χώρες: Αίγυπτο, Αλβανία, Αλγερία, Αργεντινή, Αρμενία, Βοσνία – Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Γεωργία, Εσθονία, Ζαΐρ, Κίνα, Κορέα, Κούβα, Κροατία, Κύπρο, Λετονία, Λίβανο, Λιθουανία, Μαρόκο, Μεξικό, Μολδαβία, Νότιο Αφρική, Ουγγαρία, Ουζμπεκιστάν, Ουκρανία, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσία, Σερβία, Σλοβενία, Τουρκία, Τσεχία, Τυνησία και τη Χιλή. Οι επενδύσεις από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. διέπονται και προστατεύονται από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ελλάδα έχει επίσης υπογράψει με τις Η.Π.Α. το 1954 τη Συνθήκη Φιλίας, Εμπορίου και Ναυσιπλοΐας η οποία καλύπτει ορισμένα θέματα προστασίας επενδύσεων όπως η απόκτηση και η προστασία της ιδιοκτησίας και η βλάβη δικαιωμάτων και συμφερόντων τα οποία αποκτήθηκαν με νόμιμο τρόπο.

Φορολογικές Επιβαρύνσεις

□□□□□□

Η ανώτατη κλίμακα φορολογίας εισοδήματος στην Ιρλανδία είναι 44%, και ο μέσος φορολογούμενος αντιμετωπίζει έναν οριακό συντελεστή φορολογίας 44%. Η Ιρλανδία μειώνει την ανώτατη κλίμακα φορολογίας εταιρειών. Η ανώτατη κλίμακα φορολογίας εισοδήματος εταιρειών είναι 20%, από 24%, και σχεδιάζεται να μειωθεί σε 16% το 2002 και 12,5% το 2003. Το 1999, οι δημόσιες δαπάνες αντιστοιχούσαν στο 30,9% του ΑΕΠ.

□□□□□□

Η ανώτατη κλίμακα φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα είναι 45%, και ο μέσος φορολογούμενος αντιμετωπίζει έναν οριακό συντελεστή φορολογίας 15%. Η ανώτατη κλίμακα φορολογίας εταιρειών στην Ελλάδα είναι 40%. Το 1999, οι δημόσιες δαπάνες αντιστοιχούσαν στο 43,9% του ΑΕΠ, κατόπιν μείωσης από 49,6%.

Παρεμβατικότητα του Κράτους

□□□□ □□

Η κυβέρνηση καταναλώνει το 14% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των Η.Π.Α.: «Σήμερα ο άμεσος ρόλος της Ιρλανδικής Κυβέρνησης στην οικονομία έχει μειωθεί ραγδαία και έχει περιορισθεί στην κρατική ιδιοκτησία ορισμένων ζωτικών τομέων, όπως π.χ. η αεροπορική εταιρεία Aer Lingus, η εταιρεία διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ESB, και η εταιρεία διανομής φυσικού αερίου, Bord Gas, τις οποίες το κράτος έχει σκοπό να ιδιωτικοποιήσει μέσα στα επόμενα έτη... το ποσοστό του ΑΕΠ που είναι στην ιδιοκτησία του κράτους ή παράγεται από αυτό είναι μικρότερο του 3,5% και βαίνει μειούμενο.»

□□□□□□

Η κυβέρνηση καταναλώνει το 15% του ΑΕΠ. Το 1998, στην Ελλάδα το 4% των συνολικών εσόδων ήταν από επιχειρήσεις που ανήκουν στο κράτος και από ακίνητη περιουσία που ανήκει στο δημόσιο, από 5% το 1997.

Τραπεζικές και Χρηματοπιστωτικές Δραστηριότητες

□□□□ □□

Η Ιρλανδία έχει ένα προχωρημένο τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα το οποίο είναι σε γενικές γραμμές ανταγωνιστικό. Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των Η.Π.Α. «Παρέχονται πιστώσεις με όρους αγοράς και δεν υπάρχει καμία διάκριση μεταξύ των ιρλανδικών και των αλλοδαπών εταιρειών... Το ιρλανδικό τραπεζικό σύστημα είναι ασφαλές.» Η κυβέρνηση παίζει μικρό ρόλο στον τραπεζικό τομέα αλλά αναμένεται να ιδιωτικοποιήσει τη συμμετοχή της στις Industrial Credit Corporation και Agricultural Credit Corporation στο εγγύς μέλλον. Το Δουβλίνο έχει προσελκύσει αρκετές ξένες τράπεζες καθώς η φήμη του International Financial Services Center (IFSC) εξαπλώνεται. Η Economist Intelligence Unit αναφέρει ότι «ο προτιμησιακός συντελεστής φόρου εταιρειών που ανέρχεται στο 10% για τις εταιρείες του ICFS έχει προσελκύσει περίπου 400 διεθνείς τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία κυρίως ασχολούνται με τη διαχείριση κεφαλαίων, χρηματοδοτήσεις εταιρειών, διαχείριση ρευστών διαθεσίμων, δραστηριότητες ασφάλισης και ανασφάλισης και διοικητικές υπηρεσίες.» Η κυβέρνηση

σκοπεύει να ιδρύσει την Κεντρική Τράπεζα και Ιρλανδική Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών (Central Bank of Ireland and Financial Services Authority "CBIFSA") ειδικά για την επίβλεψη των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Οι Financial Times αναφέρουν ότι αυτή η νέα υπηρεσία αναμένεται να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του τομέα επειδή «μέχρι σήμερα, η νομοθεσία για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες θεσπιζόταν από πολλούς διαφορετικούς οργανισμούς. Αν κάτι δεν πήγαινε καλά, ποτέ δεν ήταν φανερό ποιος ήταν υπεύθυνος».

Η Ιρλανδία απολαμβάνει πλήρους απελευθέρωσης στα ισοζύγια τρεχουσών συναλλαγών και κινήσεως κεφαλαίων. Δεν υπάρχουν περιορισμοί στην μετατροπή ούτε στον επαναπατρισμό κεφαλαίων, κερδών, δικαιωμάτων εκμετάλλευσης από επενδύσεις. Ωσαύτως, δεν υπάρχουν περιορισμοί στην εισαγωγή κεφαλαίων στην Ιρλανδία. Συνάλλαγμα μπορεί να βρεθεί και να αγοραστεί εύκολα σε τιμές αγοράς.

□□□□□□

Ο τραπεζικός τομέας της Ελλάδος έχει υποστεί αρκετές μεταρρυθμίσεις. Αν και η κυβέρνηση έχει απελευθερώσει το τραπεζικό σύστημα σε σημαντικό βαθμό, καθώς η Ελλάδα είναι μέλος της Ε.Ε., έχει στην ιδιοκτησία της αρκετές τράπεζες. Η κυβέρνηση σχεδιάζει να ιδιωτικοποιήσει (τουλάχιστον εν μέρει) την Εμπορική Τράπεζα, για την οποία όπως και για την ΑΤΕ, έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον και από την Credit Agricole. Η Εθνική Τράπεζα έχει επίσης ιδιωτικοποιηθεί εν μέρει αν και η μεγάλη συγχώνευση με την Alpha Bank απέτυχε. Η Economist Intelligence Unit αναφέρει ότι από το 1998 ως το 1999, ο αριθμός των εμπορικών τραπεζών μειώθηκε στο μισό καθώς ορισμένες από τις μικρές τράπεζες του δημοσίου τομέα αποκτήθηκαν από τον ιδιωτικό. Από την άλλη πλευρά, ο ξένος ανταγωνισμός έχει αυξηθεί ως αποτέλεσμα της συμμετοχής της Ελλάδος στην Ε.Ε. Τον Αύγουστο του 1999, η Ελλάδα μείωσε τους διοικητικούς ελέγχους στις κινήσεις κεφαλαίων στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού του τραπεζικού τομέα εν όψει της ΟΝΕ. Σύμφωνα με την Economist Intelligence Unit, στις αρχές του 2000 υπήρχαν 20 υποκαταστήματα ξένων τραπεζών στην Ελλάδα.

Η αγορά συναλλάγματος της Ελλάδος ακολουθεί εκείνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά στην ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων. Οι εισπράξεις από παραγωγικές επενδύσεις μπορούν να επαναπατριστούν ελεύθερα σε τιμές συναλλάγματος αγοράς. Οι αποδόσεις των επενδύσεων μπορούν να επαναπατρισθούν γρήγορα και χωρίς καθυστερήσεις.

Κεφαλαιαγορές και Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου

□□□□□□

Οι κεφαλαιαγορές και οι επενδύσεις χαρτοφυλακίου λειτουργούν ελεύθερα. Η πίστωση προσφέρεται με όρους αγοράς. Δεν υφίσταται διάκριση μεταξύ ιρλανδικών και ξένων εταιρειών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι αρχές και οι τράπεζες δύνανται να προσφέρουν πακέτα δανείων σε ξένες εταιρείες με ευνοϊκούς πιστωτικούς όρους. Το δικαστικό, νομοθετικό και λογιστικό σύστημα είναι διαφανή και ακολουθούν τις διεθνείς πρακτικές παρέχοντας ένα ασφαλές περιβάλλον για επενδύσεις χαρτοφυλακίου. Ο συντελεστής Φορολογίας Κεφαλαιουχικών Κερδών είναι 20%. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, τον Απρίλιο του 2001, το συνολικό ενεργητικό όλων των εγκεκριμένων πιστωτικών ιδρυμάτων ανέρχεται σε 455 δις ευρώ. Την ελκυστικότητα των ιρλανδικών κεφαλαιαγορών μειώνει η χαμηλή, σε σχέση με άλλες αναπτυγμένες οικονομίες, αξία κεφαλαιοποίησης (88% του ΑΕΠ τον Ιούλιο του 2001) που αντικατοπτρίζει την κυριαρχία δύο μόνο μετοχών δηλ. της AIB και της Bank of Ireland και έναν μικρό αριθμό φαρμακευτικών εταιρειών εισηγμένων στο ιρλανδικό χρηματιστήριο. Η κατάσταση αναμένεται να βελτιωθεί σε σημαντικό βαθμό καθώς η κυβέρνηση θα ιδιωτικοποιεί δημόσιες επιχειρήσεις στις τηλεπικοινωνίες, την ενέργεια και τις μεταφορές.

Η κυβέρνηση ανακοίνωσε πρόσφατα σχέδια για τη δημιουργία νέας χρηματοπιστωτικής ρυθμιστικής αρχής με εκτεταμένες εξουσίες στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Αυτή η νέα ρυθμιστική αρχή (the Central Bank of Ireland and Financial Services Authority "CBIFSA") θα είναι αυτόνομη αλλά θα έχει έναν θεσμικό δεσμό με την αναδιοργανωμένη Ιρλανδική Κεντρική Τράπεζα.

Σύμφωνα με το σχέδιο της κυβέρνησης, η αναδιοργανωμένη Κεντρική Τράπεζα θα έχει τις παραδοσιακές αρμοδιότητες μιας κεντρικής τράπεζας αν και οι περισσότερες από αυτές βρίσκονται πλέον στην ευθύνη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στη Φρανκφούρτη. Η Ιρλανδική Κεντρική Τράπεζα θα ρυθμίζει χρηματοπιστωτικά θέματα, μέσω δύο αυτόνομων θυγατρικών εκ των οποίων η μία θα ασχολείται με νομισματικές πολιτικές και η άλλη με ρυθμιστικά θέματα. Η Ιρλανδική Νομισματική Αρχή, η οποία θα λειτουργεί ως το ιρλανδικό παρακλάδι της ΕΚΤ, θα χειρίζεται τη νομισματική πολιτική. Η Ιρλανδική Ρυθμιστική Αρχή Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών θα αναλάβει τον

προηγούμενο εποπτικό ρόλο της ιρλανδικής κεντρικής τράπεζας στην επίβλεψη των ιρλανδικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και θα αναλάβει τη ρύθμιση του ασφαλιστικού κλάδου, όπως επίσης και ζητήματα προστασίας καταναλωτών στο χρηματοπιστωτικό τομέα.

□□□□□

Η Ελλάδα έχει μια ευλόγως αποτελεσματική κεφαλαιαγορά η οποία προσφέρει στον ιδιωτικό τομέα ποικιλία πιστωτικών εγγράφων. Πιστώσεις διατίθενται με όρους αγοράς που ισχύουν στην Ευρωζώνη και είναι εξίσου προσβάσιμες για τους ιδιώτες Έλληνες και ξένους επενδυτές.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι μια ανεξάρτητη ρυθμιστική αρχή η οποία εποπτεύει τις ανώνυμες χρηματιστηριακές εταιρίες (ΑΧΕ) και τις ανώνυμες εταιρίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΑΕΠΕΥ), τις ανώνυμες εταιρίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ), τις ανώνυμες εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου (ΑΕΕΧ) και τις ανώνυμες εταιρίες λήψης και διαβίβασης εντολών (ΑΕΛΔΕ) ως προς τον κώδικα Δεοντολογίας. Το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ), το Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών (ΧΠΑ), η Εταιρία Εκκαθάρισης Συναλλαγών επί Παραγώγων (ΕΤΕΣΕΠ) και το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών (ΚΑΑ) τελούν επίσης υπό την εποπτεία της Επιτροπής. Οι εισηγμένες στο ΧΑΑ εταιρίες εποπτεύονται επίσης από την Επιτροπή για θέματα χρηματιστηριακής νομοθεσίας και συμπεριφοράς. Τα μέλη διοικητικών συμβουλίων και τα διευθυντικά στελέχη όλων των προαναφερόμενων φορέων υπόκεινται σε εποπτικές υποχρεώσεις προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Στο ΧΑΑ, το οποίο το 2001 αναβαθμίστηκε από «αναδυόμενη» σε «αναπτυγμένη αγορά» από μεγάλες επενδυτικές επιχειρήσεις, γίνονται συναλλαγές σε ονομαστικές μετοχές και μετοχές στον κομιστή («ανώνυμες»). Όσον αφορά στις μετοχές τραπεζών, ασφαλιστικών οργανισμών και επιχειρήσεων δημοσίας ωφελείας, είναι υποχρεωτικό να είναι ονομαστικές. Επίσης, όλες οι μετοχές των ελληνικών, εισηγμένων στο ΧΑΑ, επιχειρήσεων οι οποίες είναι εταιρείες που αναλαμβάνουν δημόσια έργα πρέπει να είναι ονομαστικές.

Αν και στον τραπεζικό κλάδο παλαιότερα κυριαρχούσαν οι ελεγχόμενες από το κράτος τράπεζες, τα τελευταία χρόνια, οι ιδιωτικές ελληνικές και ξένες τράπεζες αποκτούν αυξανόμενο κομμάτι των τραπεζικών εργασιών, με 42% του ενεργητικού του τραπεζικού

τομέα. Οι ιδιωτικές τράπεζες στην Ελλάδα είναι υγιείς και αναπτύσσουν το τραπεζικό τους μερίδιο ενώ οι ελεγχόμενες από το κράτος τράπεζες έχουν αναπτύξει σχέσεις με δημόσιες επιχειρήσεις. Το συνολικό ενεργητικό των πέντε μεγαλύτερων τραπεζών υπολογίζεται σε περίπου 86 δις ευρώ.

Υπάρχει μικρός αριθμός συμφωνιών διασταυρούμενης συμμετοχής στην ελληνική αγορά. Ως σήμερα ο στόχος αυτών των συμφωνιών δεν ήταν ο περιορισμός των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων. Το ίδιο ισχύει για τις εχθρικές εξαγορές (αν και πρόκειται για νέα η πρακτική για την Ελληνική αγορά). Γενικά, σε τομείς οι οποίοι είναι ανοιχτοί στις ιδιωτικές επενδύσεις, δεν υπάρχουν απαγορεύσεις ούτε περιορισμοί δια νόμων ή ρυθμίσεων στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις.

Μισθοί και Τιμές

□□□□□□

Η Ιρλανδία δεν έχει σύστημα ελέγχου των τιμών αλλά η κυβέρνηση παρεμβαίνει στη ρύθμιση των μισθών μέσω του National Wage Partnership Program. Αυτό το σύστημα επιτρέπει σε ομάδες επιχειρήσεων και συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων να επηρεάζουν τη γενική οικονομική πολιτική. Σύμφωνα με την Economist Intelligence Unit, «η πιο πρόσφατη συμφωνία, το Πρόγραμμα για την Ευημερία και τη Δικαιοσύνη (Programme for Prosperity and Fairness) προσφέρει γενναιόδωρες αυξήσεις μισθών, φορολογικές μειώσεις και κοινωνικές δαπάνες έναντι εργασιακής ειρήνης και μεταρρύθμισης στο δημόσιο τομέα.»

□□□□□□

Η κυβέρνηση επιβάλλει έλεγχο τιμών στα φάρμακα και σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των Η.Π.Α. «μπορεί να ορίσει ελάχιστες τιμές στα καύσιμα και στα διδάκτρα των ιδιωτικών σχολείων». Η κυβέρνηση επίσης διατηρεί σημαντικό έμμεσο έλεγχο στις τιμές καθώς «ένα τέταρτο των αγαθών και των υπηρεσιών που περιλαμβάνεται στον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (Consumer Price Index / CPI) παράγονται από εταιρείες που βρίσκονται στην ιδιοκτησία του κράτους».

Εργασιακό Καθεστώς

□□□□ □□

Η Ιρλανδία έχει ένα εργατικό δυναμικό το οποίο ανέρχεται σε 1,78 εκατομμύρια άτομα από τα οποία λίγο παραπάνω από 1,71 εκατομμύρια εργάζονται σε θέσεις πλήρους απασχόλησης. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 279.300 εργαζόμενοι σε καθεστώς μερικής απασχόλησης. Η αύξηση της απασχόλησης είναι κατά μέσο όρο 4% από το 1994, η οποία οδήγησε σε μία πτώση στα ποσοστά ανεργίας από 15,6% το 1993 σε λίγο παραπάνω από 3,7% τον Ιούλιο του 2001.

Σε ετήσια βάση, η απασχόληση αυξήθηκε κατά 59.300 άτομα. Η αύξηση αυτή μπορεί να αναλυθεί περαιτέρω σε 28.200 άνδρες και 31.100 γυναίκες. Μαζί με τη φθίνουσα ανεργία, υπήρξαν και άλλοι παράγοντες που συνετέλεσαν στην ισχυρή αύξηση του εργατικού δυναμικού τα τελευταία χρόνια. Αυτοί περιλαμβάνουν την ταχεία δημογραφική αύξηση στον πληθυσμό με ηλικία κατάλληλη για εργασία, αύξουσα συμμετοχή γυναικών στο εργατικό δυναμικό και την επιστροφή Ιρλανδών μεταναστών από τις Η.Π.Α. και το Ηνωμένο Βασίλειο. Σύμφωνα με οικονομικούς σχολιαστές, η Ιρλανδία πλησιάζει με ταχύ ρυθμό την «πλήρη απασχόληση». Υπολογίζεται ότι υπάρχουν στην ιρλανδική οικονομία 60.000 θέσεις οι οποίες δεν έχουν καλυφθεί και ότι η Ιρλανδία θα χρειαστεί να προσελκύσει 270.000 απασχολούμενους στο εργατικό της δυναμικό στα επόμενα έξι έτη ώστε να διατηρήσει μέτρια επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης. Ενώ κάποτε ο κύριος στόχος της Ιρλανδίας ήταν η δημιουργία θέσεων εργασίας, τώρα το επίκεντρο της προσοχής πέφτει στην αύξηση του εργατικού δυναμικού και την αναβάθμιση των ικανοτήτων και των ειδικοτήτων.

Η εργασιακή νομοθεσία είναι χαλαρή αν συγκριθεί με τις υπόλοιπες ηπειρωτικές χώρες της Ε.Ε. Το εργατικό δυναμικό της Ιρλανδίας χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό ευελιξίας και κινητικότητας. Η πτώση της ανεργίας συνοδεύτηκε από την επέκταση στο έλλειμμα εργατικού δυναμικού κυρίως στους τομείς της τεχνολογίας πληροφοριών και των κατασκευών αλλά και στους περισσότερους τομείς της ιρλανδικής οικονομίας.

Οι διαθέσιμοι δείκτες από διάφορους τομείς συμφωνούν με την άποψη ότι η όλο και μειούμενη από άποψη πληθυσμού εργατική αγορά θα σημαίνει αύξηση μισθών. Στον τομέα επιχειρήσεων και υπηρεσιών διανομής, τα δεδομένα αποδεικνύουν ότι οι εβδομαδιαίες αποδοχές αυξήθηκαν κατά 8,4% το 2000. Στον τομέα των κατασκευών τα ελλείμματα εργατικού δυναμικού είναι ιδιαίτερα ψηλά, οι ωριαίες αποδοχές για όλους τους χειρώναντες αυξήθηκαν κατά 12,7% το περασμένο έτος. Στον μεταποιητικό τομέα, οι

εβδομαδιαίες αποδοχές όλων των εργαζομένων στα πρώτα τρία τέταρτα του 2000 ήταν κατά 7,9% υψηλότερα. Στο δημόσιο τομέα, οι εβδομαδιαίες αποδοχές, στο πρώτο μισό του έτους ήταν 4% υψηλότερα. Αν λάβουμε υπόψη όλες αυτές τις εξελίξεις, εκτιμάται ότι οι μέσες κατά κεφαλήν αποδοχές αυξήθηκαν κατά 7,5% πέρσι. Ακόμα όμως και να προσμετρηθούν αυτές οι αυξήσεις στα ημερομίσθια, η Ιρλανδία παραμένει μια χώρα με κάτω του μέσου όρου σχετικό κόστος εργασίας αν συγκριθεί με τους μείζονες εμπορικούς της εταίρους.

Το ιρλανδικό σύστημα εργασιακών σχέσεων βασίζεται σε μία οικειοθελή επικοινωνία, υπό την έννοια ότι τα επίπεδα πληρωμών και οι όροι απασχόλησης συμφωνούνται μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων. Από το 1987, οι συλλογικές διαπραγματεύσεις λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο μιας σειράς εθνικών οικονομικών προγραμμάτων. Σε αυτές συμμετέχουν εκπρόσωποι των εργοδοτών, συνδικαλιστικές οργανώσεις, η κυβέρνηση, αγρότες, και άλλοι «κοινωνικοί εταίροι». Αυτή η συναινετική προσέγγιση προς το σχηματισμό οικονομικής πολιτικής συνοδεύεται από μια μεγάλη βελτίωση στις εργασιακές σχέσεις από τα μέσα της δεκαετίας του '80. Το 2000 οι εργάσιμες ημέρες που χάθηκαν λόγω εργατικών διεκδικήσεων ήταν 97.046, ενώ στη δεκαετία του '80 βρισκόνταν σε έναν ετήσιο μέσο όρο 300.000. Στο δημόσιο τομέα, το 1999 χάθηκαν 215.587 ημέρες, ενώ το 2000 υπήρξε σχετική εργασιακή ειρήνη.

Το τελευταίο εθνικό οικονομικό πρόγραμμα, «Πρόγραμμα για την Ευημερία και τη Δικαιοσύνη» (Programme for Prosperity and Fairness) υπεγράφη τον Απρίλιο του 2000 αλλά καταπονήθηκε αρκετά σχεδόν αμέσως λόγω του αυξανόμενου πληθωρισμού. Οι ωφέλειες από τις αυξήσεις στους μισθούς μειώθηκαν αμέσως από τον πληθωρισμό ο οποίος έχει φτάσει περίπου το 5,5%. Η ιδιοκτησία σπιτιών, η οποία ήταν συνήθης για τους Ιρλανδούς, έχει πλέον μετατραπεί σε φιλοδοξία ειδικά στο Δουβλίνο όπου οι τιμές των σπιτιών έχουν αυξηθεί δραματικά από τα μέσα της δεκαετίας του '90. Πολλοί δημόσιοι υπάλληλοι υποστηρίζουν τώρα ότι δεν μπορούν να αγοράσουν κατοικία ενώ ταυτόχρονα δεν υπάρχει σωστά δομημένη και οργανωμένη αγορά ενοικιαζόμενων. Η ζήτηση για κατοικίες γύρω από την πρωτεύουσα υπερβαίνει κατά πολύ την προσφορά και η ύπαρξη κατοικιών σε εύλογες τιμές καθίσταται ένα μείζον θέμα για την κυβέρνηση.

Οι απαιτήσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων για υποχρεωτική αναγνώριση των συνδικαλιστικών οργανώσεων βρίσκουν έντονες αντιδράσεις από τους εργοδότες. Καθώς το ιρλανδικό σύνταγμα εγγυάται το δικαίωμα των πολιτών να ιδρύουν ενώσεις και

σωματεία, το ιρλανδικό δίκαιο επίσης επικυρώνει το δικαίωμα των εργοδοτών να μην αναγνωρίζουν σωματεία και να συνεννοούνται με τους εργαζόμενους σε ατομική βάση. Και οι δύο πλευρές εξετάζουν μια πιθανή συμβιβαστική λύση η οποία θα οδηγήσει στην παροχή μεγαλύτερων εξουσιών στο Ιρλανδικό Εργατικό Δικαστήριο Εργασίας (Irish Labour Court) ώστε να επεμβαίνει σε εργατικές διαφορές.

Οι εργοδότες επίσης αντιτίθενται σθεναρά στις απαιτήσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων για μεγαλύτερη «συνεργασία» μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών σε επιχειρησιακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των εργατών σε διευθυντικές αποφάσεις μέσω «συμβουλίων εργασίας», όπως υφίστανται στη Γερμανία, αν και έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά στην αύξηση της συμμετοχής στα κέρδη.

Με αίτηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων, η κυβέρνηση εισήγαγε ένα ελάχιστο ημερομίσθιο IP 4,40 τον Απρίλιο του 2000 και το αύξησε σε IP 4,70 την 1 Ιουλίου 2001. Ο αντίκτυπος του ελάχιστου ημερομισθίου δεν είναι εύκολα μετρήσιμος, καθώς από τη μία πλευρά ορισμένοι εργοδότες αποφάσισαν να αυξήσουν τις τιμές ισχυριζόμενοι ότι ευθύνεται η εισαγωγή του ελαχίστου ημερομισθίου για την αύξηση, από την άλλη πλευρά, όμως, όσοι εργαζόμενοι απασχολούνται σε επαγγέλματα με χαμηλούς μισθούς είδαν τις καθαρές τους αποδοχές να ανεβαίνουν.

□□□□□□

Υπάρχει προσφορά ειδικευμένων, ημι-ειδικευμένων και ανειδίκευτων εργαζομένων στην Ελλάδα, αλλά υπάρχει έλλειψη υψηλών τεχνικών ικανοτήτων. Οι παράνομοι οικονομικοί μετανάστες υπερισχύουν στην αγορά ανειδίκευτων εργαζομένων σε πολλές αστικές περιοχές (ο συνολικό αριθμός των παρανόμων μεταναστών ανέρχεται σε 800.000). Περίπου 200.000 εξ αυτών των μεταναστών επωφελήθηκαν πρόσφατα από το κυβερνητικό πρόγραμμα νομιμοποίησης της παραμονής και του καθεστώτος εργασίας τους. Τον Απρίλιο του 2001, η ελληνική κυβέρνηση έδωσε στη δημοσιότητα μια σειρά αλλαγών στην κοινωνική ασφάλιση, οι οποίες υποκίνησαν αντιδράσεις εκ μέρους των εργαζομένων και η κυβέρνηση προτίμησε να ζεινήσει συζητήσεις εκ του μηδενός. Οι σχέσεις εργοδοσίας – εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα είναι γενικά καλές, αλλά υφίστανται δυσκολίες στο δημόσιο τομέα, τουλάχιστον όπως φαίνεται από το υψηλό επίπεδο απεργιών, στάσεων εργασίας, και σχετικών ενεργειών από τους δημοσίους υπαλλήλους.

Η Ελλάδα έχει επικυρώσει τις Συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας οι

οποίες προστατεύουν τα δικαιώματα των εργαζομένων. Υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία η οποία προβλέπει το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και τα δικαιώματα απεργίας, οργάνωσης και συλλογικών διαπραγματεύσεων. Το ελληνικό εργατικό δίκαιο απαγορεύει την «αναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία», ορίζει ελάχιστη ηλικία εργασίας (15), ρυθμίζει πρακτικές οικογενειακής απασχόλησης, και καθορίζει αποδεικτές συνθήκες εργασίας και τους ελάχιστους κανόνες υγείας και ασφαλείας στην εργασία.

Προστασία Ιδιοκτησίας

□□□□□□

Αναγνωρίζονται και επιβάλλονται εγγυημένα συμφέροντα σε ακίνητη και κινητή περιουσία. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης διαχειρίζεται ένα αξιόπιστο σύστημα καταγραφής αυτών των εγγυημένων συμφερόντων μέσω του Υποθηκοφυλακείου. Το αποτελεσματικό, αμερόληπτο δικαστικό σύστημα είναι προσβάσιμο από τους ξένους επενδυτές ώστε να προστατεύσουν και να διευκολύνουν την κτήση και διάθεση όλων των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας.

Η απαλλοτρίωση ακίνητης περιουσίας είναι πολύ σπάνια στην Ιρλανδία. Μπορεί να υπάρξει απαλλοτρίωση ακίνητης περιουσίας μόνο για σκοπούς δημόσιας ωφελείας χωρίς διακρίσεις στην ιδιοκτησία του ακινήτου και σύμφωνα με τις παγιωμένες πρακτικές του διεθνούς δικαίου. Η ακίνητη περιουσία προστατεύεται σε υψηλό βαθμό από τα δικαστήρια και το κράτος μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδιωτικά ακίνητα μόνο μέσω της προβλεπόμενης τακτικής δικονομικής διαδικασίας. Αν τυχόν υπάρξουν διαφορές μεταξύ ιδιοκτητών ακινήτων τα οποία υποβάλλονται στη διαδικασία της απαλλοτρίωσης, τα ιρλανδικά δικαστήρια παρέχουν ένα σύστημα δικαστικής επανεξέτασης και υποβολής εφέσεων. Η Economist Intelligence Unit αναφέρει ότι «οι συμβάσεις είναι εξασφαλισμένες στην Ιρλανδία και οι δικαστικές και οι δημόσιες υπηρεσίες είναι υψηλής ποιότητας».

Όσον αφορά στην πνευματική ιδιοκτησία, η Ιρλανδία είναι μέλος του Παγκοσμίου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας και συμβαλλόμενο μέρος στη Διεθνή Σύμβαση για την Προστασία της Πνευματικής Ιδιοκτησίας. Τον Ιούλιο του 2000, ο Πρόεδρος της Ιρλανδίας McAleese υπέγραψε νέα νομοθεσία η οποία συμμορφώνει την ιρλανδική νομοθεσία περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας με τις υποχρεώσεις της σύμφωνα με την TRIPS, τη Συνθήκη του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου για τα Δικαιώματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας στον τομέα του Εμπορίου. Η νέα νομοθεσία τέθηκε σε ισχύ την

1^η Ιανουαρίου 2001 και δίνει στην Ιρλανδία ένα από τα πιο πλήρη συστήματα προστασίας πνευματικής ιδιοκτησίας στην Ευρώπη.

Η νέα νομοθεσία διορθώνει αρκετές ανακολουθίες, όσον αφορά στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου, που υπήρχαν στην προηγούμενη ιρλανδική νομοθεσία για την πνευματική ιδιοκτησία. Θέματα όπως τα δικαιώματα ενοικίασης ηχογραφήσεων, η έλλειψη διατάξεων για παράνομες ηχογραφήσεις, και οι μικρές ποινές που δεν ήταν επαρκείς για την καταπολέμηση της πειρατείας ήταν μεταξύ των ανακολουθιών αυτών. Η νέα νομοθεσία, με τη βελτίωση της επιβολής του νόμου και των ποινών σε ποινικά και αστικά αδικήματα, μπορεί να αποτελέσει την απαρχή της μείωσης στα υψηλά επίπεδα πειρατείας στο λογισμικό και το βίντεο στην Ιρλανδία (πηγές από τις σχετικές βιομηχανίες υπολογίζουν την πειρατεία να ανέρχεται στο 55% του συνόλου του λογισμικού για PC που χρησιμοποιείται σήμερα στην Ιρλανδία).

□□□□□□

Η ελληνική νομοθεσία προστατεύει τα δικαιώματα ιδιοκτησίας Ελλήνων και αλλοδαπών. Το ελληνικό δικαστικό σύστημα προστατεύει και διευκολύνει την κτήση και διάθεση όλων των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας.

Η απαλλοτρίωση ακίνητης περιουσίας είναι σπάνια στην Ελλάδα. Μπορεί να υπάρξει απαλλοτρίωση ακίνητης περιουσίας αλλά μόνο χωρίς διακρίσεις στην ιδιοκτησία του ακινήτου και με ταχεία, επαρκή και αποτελεσματική αποζημίωση. Η διαφάνεια και η σχετική τακτική δικονομική διαδικασία είναι υποχρεωτικές σε οποιαδήποτε τέτοια περίπτωση και τόσο οι επενδυτές όσο και οι πιστωτές λαμβάνουν αποζημίωση σε συμφωνία με τις διεθνείς πρακτικές. Δεν έχουν σημειωθεί πράξεις απαλλοτρίωσης στην πρόσφατη ιστορία που να αφορούν Ξένες Άμεσες Επενδύσεις.

Σύμφωνα, όμως, με την Economist Intelligence Unit, «τα Δικαστήρια είναι ανεξάρτητα, αλλά τείνουν να απεικονίζουν τις πολιτικές ευαισθησίες της εκάστοτε κυβέρνησης.» Επίσης, το σύστημα απονομής δικαιοσύνης φαίνεται να είναι πολύ αργό μέτρο για την επιβολή περιουσιακών και συμβατικών δικαιωμάτων. Επιπλέον, το Υπουργείο Εξωτερικών των Η.Π.Α. αναφέρει ότι «Ξένες εταιρείες αναφέρουν ότι η εμπειρία τους από τα Ελληνικά δικαστήρια είναι ότι δεν αποτελούν αμερόληπτη ούτε αποτελεσματική διεξοδό.»

Όσον αφορά στην πνευματική ιδιοκτησία, η Ελλάδα είναι συμβαλλόμενο μέρος

στη Σύμβαση των Παρισίων για την Προστασία της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, τη Σύμβαση για το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας, τον Παγκόσμιο Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας, τη Συνθήκη Συνεργασίας σε Θέματα Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας της Ουάσινγκτον και τη Σύμβαση περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Βέρνης. Ως μέλος της Ε.Ε., η Ελλάδα έχει εναρμονίσει τη νομοθεσία της με τη νομοθεσία της Ε.Ε. και η συμφωνία TRIPS του Π.Ο.Ε. έχει ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία από 28 Φεβρουαρίου 1995 (ν. 2290/95)

Παρά το νομικό πλαίσιο (ν. 2121/93 περί πνευματικής ιδιοκτησίας και ν. 2328/95 περί Μ.Μ.Ε.) και τις εκάστοτε δεσμεύσεις για προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, η πειρατεία σε οπτικοακουστικό υλικό παραμένει υψηλή. Τον Απρίλιο του 2001, η Ελλάδα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι Η.Π.Α. απέστειλαν επιστολή στον Π.Ο.Ε. περιγράφοντας την δέσμευση της ελληνικής κυβέρνησης να επιμείνει στη μείωση του επιπέδου της πειρατείας σε οπτικοακουστικό υλικό, οι Η.Π.Α. ανακοίνωσαν ότι η διαφορά μεταξύ τους είχε λυθεί και η Ελλάδα προήχθη από την Priority Watch List στην Special 301 Watch List του Εμπορικού Αντιπροσώπου των Η.Π.Α.

Επίσης σε πολύ υψηλά επίπεδα παραμένει η πειρατεία στο ψυχαγωγικό λογισμικό, καθώς πειρατικά αντίγραφα παιχνιδιών για κονσόλες και προσωπικούς υπολογιστές εισέρχονται από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και αναπαράγονται στην Ελλάδα. Η Business Software Alliance (BSA) υπολογίζει ότι η πειρατεία λογισμικού στην Ελλάδα το 2000 ήταν 66% επί του συνόλου των πωλήσεων, η υψηλότερη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ένα άλλο παρόμοιο πρόβλημα αποτελεί και η απουσία προστασίας προϊόντων υπό εμπορικό σήμα στον τομέα ένδυσης. Αν και η ελληνική νομοθεσία περί εμπορικών σημάτων είναι πλήρως εναρμονισμένη με την Ε.Ε., υπάρχουν παράπονα ότι οι απομιμήσεις βρίσκονται σε αύξουσα πορεία.

Τα πνευματικά δικαιώματα προστατεύονται επαρκώς όσον αφορά στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Οι ευρεσιτεχνίες είναι διαθέσιμες για όλα τα είδη τεχνολογίας. Ο νόμος προστατεύει τις ευρεσιτεχνίες και τα βιομηχανικά απόρρητα για μια περίοδο είκοσι ετών. Μπορεί να υπάρξει πρόβλημα όσον αφορά στην προστασία των δεδομένων δοκιμών σε μη-καταχωρημένα προϊόντα. Δεν υπάρχουν παραβιάσεις βιομηχανικών απορρητών ούτε μελετών κατασκευής ημιαγωγών.

Νομοθεσία

□□□□□□

Γενικά, η Ιρλανδία προωθεί ένα ανοιχτό και ανταγωνιστικό επιχειρηματικό περιβάλλον. Η νομοθεσία εφαρμόζεται ομοιόμορφα και δεν είναι ιδιαίτερα επαχθής. Όσον αφορά όμως ειδικότερα στο επίπεδο της νομοθεσίας έχουν υπάρξει κάποια ζητήματα. Σύμφωνα με την Economist Intelligence Unit, «Τον Απρίλιο ο ΟΟΣΑ δημοσίευσε μια έκθεση για την Ιρλανδία στην οποία επισημαίνονταν ορισμένοι τομείς της οικονομίας οι οποίοι παρέμεναν προστατευμένοι από τον ανταγωνισμό». Οι αγορές νομικών, λογιστικών και ορισμένων ιατρικών υπηρεσιών μαζί με ορισμένα αγαθά, συγκεκριμένα τα φάρμακα και το αλκοόλ, θεωρήθηκαν από την έκθεση ως ανεπαρκώς εκτεθειμένα στις δυνάμεις του ανταγωνισμού κυρίως λόγω υπερβολικής σχέσης της κυβέρνησης με αυτούς τους τομείς, κάτι που παρεμποδίζει την είσοδο στην αγορά.» Η κυβέρνηση υποσχέθηκε άμεση μεταρρύθμιση αλλά αυτό δε έχει ακόμα συμβεί. Επίσης, ορισμένοι νόμοι σχετικά με επαγγελματικούς κινδύνους υγείας και την ασφάλεια στην εργασία είναι επαχθείς. Επιπρόσθετα, υπάρχουν αυστηροί περιβαλλοντικοί νόμοι μεταξύ αυτών και ο νόμος για την ποιότητα του αέρα. Η νομοθεσία για την αγορά εργασίας στην Ιρλανδία είναι ελάχιστη ιδίως σε σύγκριση με άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ενωσης.

Η ιρλανδική κυβέρνηση προωθεί τη διαφανή και αποτελεσματική πολιτική ως μέσο υποστήριξης της ιδιωτικής επιχειρηματικής πρωτοβουλίας χωρίς διακρίσεις. Παρά τις υποψίες για σκάνδαλο διασύνδεσης πολιτικής χρηματοδότησης από ιρλανδικές επιχειρήσεις ώστε να έχουν ευμενή αντιμετώπιση στα τέλη της δεκαετίας του '80 και την επακόλουθη έρευνα, οι αλλοδαπές επιχειρήσεις μπορούν να αναμένουν εθνική μεταχείριση στις συναλλαγές τους με το κράτος.

Οι νομοθετικές ρυθμίσεις στους τομείς των μεταφορών, των επικοινωνιών και της ενέργειας ήταν μέχρι πρόσφατα αρμοδιότητα του Υπουργείου Δημοσιών Επιχειρήσεων. Η δημιουργία ανεξάρτητων ρυθμιστικών αρχών σε αυτούς τους τομείς συνόδευσε την ιδιωτικοποίηση και την απελευθέρωση. Ο Νόμος περί Ανταγωνισμού (όπως τροποποιήθηκε το 1996) τροποποίησε και επέκτεινε το Νόμο περί Ανταγωνισμού του 1991 και ισχυροποίησε την εκτελεστική εξουσία της Αρχής Ανταγωνισμού, εισήγαγε την ποινική ευθύνη και αύξησε την εταιρική ευθύνη.

Οι περισσότεροι νόμοι περί φορολογίας, εργασίας, περιβάλλοντος, υγείας και

ασφαλείας είναι συμβατοί με τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν επηρεάζουν αρνητικά τις επενδύσεις. Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες είναι σε γενικές γραμμές διαφανείς και ευλόγως αποτελεσματικές.

□□□□□□

Η Ελληνική κυβέρνηση είναι πολύ γραφειοκρατική και πολλές ρυθμίσεις είναι επαχθείς. Η νομοθεσία λόγω της πολυπλοκότητας της και της ανομοιομορφής εφαρμογής της από τους δημοσίους υπαλλήλους, δεν είναι διαφανής. Η αγορά εργασίας είναι ανελαστική. Οι Financial Times (μεταξύ άλλων) αναφέρουν ότι υπάρχει διαφθορά με τη μορφή του χρηματισμού παραθέτοντας έκθεση της κυβέρνησης «η οποία είδε το φως της δημοσιότητας με σκοπό την προώθηση της διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση και η οποία ανέφερε ότι περισσότεροι του 60% των Ελλήνων θεωρούν ότι οι δημόσιοι υπάλληλοι στις πολεοδομίες χρηματίζονται». Αν και ο νόμος κατά του χρηματισμού είναι αυστηρός, δεν ισχύει το ίδιο στην εφαρμογή του. Μετά την είσοδο της Ελλάδας στην ΟΝΕ την 1 Ιανουαρίου 2001, αυξάνεται η πίεση προς την Ελλάδα για την εκτέλεση διαρθρωτικών αλλαγών.

Απαιτείται από την Ελλάδα, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να ακολουθεί διαφανείς πολιτικές και νόμους με σκοπό την προώθηση του ανταγωνισμού. Οι αλλοδαπές εταιρείες όμως αναφέρουν ότι έχουν συναντήσει περιπτώσεις για τις οποίες υπάρχει πολλαπλή νομοθεσία με συνέπεια να μην υπάρχει επακριβής καθορισμός του ισχύοντος νόμου. Οι ξένες εταιρείες θεωρούν την πολυπλοκότητα των κυβερνητικών ρυθμίσεων και διαδικασιών, και συνεπώς την ανακόλουθη εφαρμογή τους από τις ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες, ως το μεγαλύτερο εμπόδιο για τη λειτουργία τους στην Ελλάδα.

Το Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων (ΕΛΚΕ) ιδρύθηκε το 1996 μέσα στα πλαίσια της απλοποίησης και επίσπευσης των διαδικασιών που απαιτούνται για τις επενδύσεις. Το ΕΛΚΕ λειτουργεί ουσιαστικά ως “one-stop shop” ώστε να συνδράμει τους επενδυτές στην παράκαμψη της γραφειοκρατίας και στην απόκτηση των πολυάριθμων αδειών που απαιτούνται από τους πιθανούς επενδυτές. Επίσης παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες προς την κυβέρνηση όσον αφορά στον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών που απαιτούνται για τις επενδύσεις και στη γενική βελτίωση του επενδυτικού κλίματος στην Ελλάδα.

Το εργατικό δίκαιο στην Ελλάδα περιορίζει τις ώρες εργασίας, «τιμωρεί» τις υπερωρίες, περιορίζει την μερική απασχόληση και την απόλυση προσωπικού. Υπό τις

παρούσες συνθήκες, απαγορεύεται στις δημόσιες και τις ιδιωτικές εταιρείες να προχωρήσουν σε απολύσεις ή μειώσεις προσωπικού σε ποσοστό μεγαλύτερο του 2% του συνολικού εργατικού δυναμικού τους μηνιαίως χωρίς κυβερνητική εξουσιοδότηση.

Η έλλειψη σταθερότητας στη φορολογική πολιτική με συχνές αλλαγές (συχνά ετήσιες) δεν συνδράμει το επενδυτικό κλίμα. Οι νόμοι που αφορούν στο φορολογικό δίκαιο πολύ συχνά περιέχουν διατάξεις οι οποίες δημιουργούν διακρίσεις π.χ. ο νόμος του 1998 αύξησε τον φόρο εταιρειών από 34 σε 40% για όλες τις εταιρείες που έχουν ονομαστικές μετοχές αλλά δεν είναι εισηγμένες στο ΧΑΑ. Αν και αυτό δεν αποτελούσε *per se* παραβίαση των υποχρεώσεων του Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους ούτε της Εθνικής Μεταχείρισης, το αποτέλεσμα αυτής της κίνησης ήταν η παροχή μιας επιδότησης φορολογικού χαρακτήρα στις εισηγμένες ελληνικές εταιρείες.

Δικαίωμα Εγκατάστασης

□□□□□□

Η συνηθέστερη μορφή εταιρικής παρουσίας στην Ιρλανδία είναι η ανώνυμη εταιρεία, η οποία έχει ιδρυθεί σύμφωνα με τον Εταιρικό Νόμο του 1963 ή παλαιότερους νόμους. Η ιρλανδική νομοθεσία δεν εμποδίζει τη δραστηριοποίηση ξένων εταιρειών στην Ιρλανδία. Οποιαδήποτε όμως εταιρεία η οποία έχει ιδρυθεί στο εξωτερικό πρέπει να υποβάλλει ορισμένα έγγραφα στο Μητρώο Εταιρειών. Μια ξένη εταιρεία με υποκατάστημα στην Ιρλανδία θα έχει την ίδια υπόσταση π.χ. όσον αφορά στις συμβατικές υποχρεώσεις, με μια εταιρεία που έχει ιδρυθεί στην Ιρλανδία. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις δεν βρίσκονται σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τις δημόσιες επιχειρήσεις όσον αφορά στην πρόσβαση σε αγορές, πιστώσεις και άλλες εργασίες που αφορούν τις επιχειρήσεις.

Η ιρλανδική νομοθεσία περί εταιρειών διέφερε μέχρι πρόσφατα από τις διεθνείς πρακτικές επιτρέποντας, για φορολογικούς σκοπούς, την εγγραφή στην Ιρλανδία εταιρειών που δεν είχαν την έδρα τους εκεί [τις Ιρλανδικές Εγγεγραμμένες Μη-Εγκατεστημένες Εταιρείες - Irish Registered Non-Resident companies (IRNRs)]. Καθώς υπήρχε αυξανόμενη ανησυχία υπό την αντίληψη ότι ένα μεγάλο ποσοστό από τις 40.000 IRNRs μετείχαν σε απάτες, φοροδιαφυγή, ζέπλυμα χρήματος και άλλες παράνομες δραστηριότητες, ο Νόμος περί Χρηματοοικονομικών Θεμάτων του 1999 εξομοίωσε την εγγραφή στην Ιρλανδία με την διατήρηση φορολογικής έδρας και ευθύνης για όλες τις

εταιρείες πλην περιορισμένων εξαιρέσεων. Οι εξαιρέσεις περιλαμβάνουν περιπτώσεις όπου η ιρλανδική εταιρεία ή μια σχετική μητρική εταιρεία λειτουργεί στην Ιρλανδία και είτε η εταιρεία ελέγχεται τελικά από κατοίκους ενός κράτους-μέλους της Ε.Ε. είτε από κατοίκους μιας χώρας με την οποία η Ιρλανδία έχει μια φορολογική σύμβαση π.χ. τις Η.Π.Α.

Περαιτέρω μέτρα εταιρικού δικαίου απαιτούν μαζί με κάθε αίτηση για εγγραφή μιας εταιρείας στην Ιρλανδία να περιλαμβάνεται και μια περιγραφή του τρόπου με τον οποίο η σχετική εταιρεία θα διεξάγει τις εργασίες της στην Ιρλανδία. Θα απαιτείται επίσης από κάθε εταιρεία ένα μέλος του διοικητικού της συμβουλίου να είναι κάτοικος Ιρλανδίας ή να πληρώνει μία εγγύηση περίπου 25.000 ευρώ σε περίπτωση που η εταιρεία δεν θα καταφέρει να συμμορφωθεί με τον εταιρικό νόμο και τις φορολογικές απαιτήσεις. Η ιρλανδική κυβέρνηση ελπίζει ότι ο συνδυασμός των μέτρων του νέου φορολογικού και εταιρικού νόμου θα αποτρέψει τη χρήση IRNRs για αποκλειστικά ξένες δραστηριότητες χωρίς καμία σχέση με την Ιρλανδία ενώ θα διασφαλίσει ότι οι νόμιμες ξένες επιχειρήσεις θα συνεχίσουν να επωφελούνται των συμφερούσων φορολογικών ρυθμίσεων της Ιρλανδίας.

□□□□□□

Τα ξένα και τα ελληνικά φυσικά και νομικά πρόσωπα έχουν το δικαίωμα εγκατάστασης και κυριότητας επιχειρήσεων. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις απολαμβάνουν την ίδια μεταχείριση με τις δημόσιες επιχειρήσεις όσον αφορά στην πρόσβαση σε αγορές και άλλες λειτουργίες όπως οι αδειοδοτήσεις και οι προμήθειες. Η παροχή πιστώσεων ήταν παραδοσιακά ευκολότερη για τις δημόσιες επιχειρήσεις οι οποίες μπορούσαν να δανειστούν εύκολα από τράπεζες που ελέγχονται από το δημόσιο. Η απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος και η αυξανόμενη ανάγκη για συμμόρφωση με τις πρακτικές της Ε.Ε. έχουν σταδιακά αναγκάσει τις τράπεζες να ενεργούν με τρόπο ο οποίος βρίσκεται πιο κοντά στις πρακτικές της αγοράς, καθιστώντας ευκολότερη την παροχή πιστώσεων στον ιδιωτικό τομέα.

Ζώνες Ελευθέρου Εμπορίου

□□□□□□

Η αφορολόγητη Ζώνη Επεξεργασίας Shannon (Shannon duty-free Processing Zone «SDFPZ») ιδρύθηκε νομοθετικά το 1957. Σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, οι επιλέξιμες εταιρείες οι οποίες δραστηριοποιούνται στην Shannon Free Zone έχουν τα

εξής πλεονεκτήματα: τα εμπορεύματα που εισάγονται από χώρες εκτός Ε.Ε. για αποθήκευση, μεταφορά ή επεξεργασία είναι αφορολόγητα, δεν επιβάλλονται δασμοί σε εμπορεύματα τα οποία εξάγονται από τη Ζώνη Shannon σε χώρες εκτός Ε.Ε., δεν υπάρχει χρονικό όριο για τη διάθεση των εμπορευμάτων τα οποία είναι αποθηκευμένα αφορολόγητα, υπάρχουν ελάχιστες τελωνειακές διατυπώσεις και έγγραφα, δεν επιβάλλεται ΦΠΑ σε εισαγόμενα αγαθά, συμπεριλαμβανομένου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού και παρέχεται επιλογή της μεθόδου του υπολογισμού του εισαγωγικού δασμού στα προϊόντα εκτός Ε.Ε. Τα κριτήρια επιλογής των επιλέξιμων εταιρειών περιλαμβάνουν τη δημιουργία απασχόλησης και τον εξαγωγικό προσανατολισμό. Οι εταιρείες ξένης ιδιοκτησίας στη Ζώνη Shannon έχουν τις ίδιες ευκαιρίες επενδύσεων με τις εγχώριες ιρλανδικές εταιρείες. Επίσης, εξαιρέσεις από δασμούς διατίθενται στις εταιρείες που λειτουργούν στον μεγαλύτερο λιμένα ανοιχτής θαλάσσης της Ιρλανδίας, Ringaskiddy στην Κομητεία του Cork, αν και δεν χρησιμοποιούνται συχνά τα τελευταία χρόνια.

□□□□□□

Η Ελλάδα έχει τρεις ζώνες ελεύθερου εμπορίου στους λιμένες του Πειραιά, της Θεσσαλονίκης και του Ηρακλείου. Τα εμπορεύματα προέλευσης εξωτερικού μπορούν να εισαχθούν σε αυτές τις ζώνες χωρίς καταβολή δασμών ούτε άλλων φόρων και να παραμείνουν άνευ επιβολής οποιωνδήποτε δασμών ή φόρων αν μετέπειτα μεταφορτωθούν ή επανεξαχθούν. Παρομοίως, τα έγγραφα τα οποία αφορούν στη λήψη, αποθήκευση ή μεταφορά αγαθών μέσα στις ζώνες δεν επιβαρύνονται από τέλη χαρτοσήμου.

Τα διερχόμενα εμπορεύματα μπορούν να παραμείνουν στις ζώνες που δεν υπόκεινται σε δασμούς. Οι ζώνες μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για ανασυσκευασία, ταξινόμηση και επανασήμανση. Συναρμολόγηση και μεταποίηση εμπορευμάτων γίνεται μόνο σε μικρό βαθμό στη Ζώνη της Θεσσαλονίκης. Ο χρόνος αποθήκευσης είναι απεριόριστος υπό τον όρο ότι καταβάλλεται εγκαίρως το κόστος αποθήκευσης κάθε έξι μήνες.

Επίλυση Διαφορών

□□□□□□

Η Ιρλανδία δεν έχει συγκεκριμένους νόμους που να διέπουν τις επενδυτικές διαφορές με

ξένες εταιρείες. Αν και γενικώς η Ιρλανδία δεν έχει διαφορές με επενδυτές στην Ιρλανδία, το 1995 προέκυψε μια διαφωνία όσον αφορά στην διαδικασία επιλογής που χρησιμοποιήθηκε για την επιλογή της κοινοπραξίας που θα διαχειριζόταν τη δεύτερη άδεια κινητής τηλεφωνίας στην Ιρλανδία. Η κοινοπραξία συμφερόντων Η.Π.Α. διαμαρτυρήθηκε ότι η κυβέρνηση δεν χρησιμοποίησε τα ίδια μέτρα διαφάνειας που χρησιμοποιήθηκαν σε άλλους διαγωνισμούς για άδειες κινητής τηλεφωνίας σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το ιρλανδικό νομικό σύστημα βασίζεται στο αστικό εθιμικό δίκαιο, στη νομοθεσία και το σύνταγμα. Ο Εταιρικός Νόμος του 1963 (όπως τροποποιήθηκε το 1990) είναι το σημαντικότερο σύνολο νόμων που ασχολείται με το εμπορικό δίκαιο και το δίκαιο των πτωχεύσεων και εφαρμόζεται από τα δικαστήρια. Οι ιρλανδικοί νόμοι πτώχευσης προστατεύουν τους πιστωτές σε μεγάλο βαθμό. Το Υπουργείο Επιχειρήσεων, Εμπορίου και Απασχόλησης είναι ο κρατικός φορέας με την κύρια ευθύνη για τη σύνταξη και εφαρμογή της εταιρικής νομοθεσίας. Η δικαστική εξουσία είναι ανεξάρτητη και οι διάδικοι δικαιούνται δικής από μικτό ορκωτό δικαστήριο σε εμπορικές διαφορές. Η Ιρλανδία είναι μέλος του Διεθνούς Κέντρου για την Επίλυση Επενδυτικών Διαφορών και η Ιρλανδική Κυβέρνηση είναι πρόθυμη να συμφωνήσει όσον αφορά στην προσφυγή σε δεσμευτική διεθνή διαιτησία για επενδυτικές διαφορές μεταξύ ξένων επενδυτών και του κράτους.

□□□□□□

Μια διαφορά μεταξύ της Ελληνικής Δημόσιας Επιχείρησης Αερίου και της Gazprom, του ρωσικού προμηθευτή φυσικού αερίου σχετικά με την τιμή του αερίου έφτασε σε διεθνή διαιτησία αλλά οι δύο πλευρές προτίμησαν να προβούν σε φιλικό συμβιβασμό πριν από την τελική απόφαση. Η Ελλάδα αποδέχεται δεσμευτική διεθνή διαιτησία για επενδυτικές διαφορές μεταξύ ξένων επενδυτών και του κράτους. Οι αποφάσεις της διεθνούς διαιτησίας όπως και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου ανατρέπουν - και δεν ανατρέπονται από - αποφάσεις των τοπικών δικαστηρίων. Η Ελλάδα έχει ανεξάρτητη δικαστική εξουσία. Αν και μια συμφωνία επενδύσεων μπορεί να υποβληθεί σε ξένη δικαιοδοσία, συνηθίζεται, όταν υπάρχει συμμετοχή του Ελληνικού κράτους, τα αρμόδια δικαστήρια να είναι τα Ελληνικά. Οι αποφάσεις των ξένων δικαστηρίων γίνονται αποδεκτές και εφαρμόζονται, αν και με αργό ρυθμό, από τα τοπικά δικαστήρια.

Το εμπορικό δίκαιο και το δίκαιο πτωχεύσεων στην Ελλάδα είναι σε συμφωνία με

τις διεθνείς πρακτικές. Σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο πτωχεύσεων, οι πιστωτές λαμβάνουν αποζημίωση αφού ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του κράτους και των ασφαλιστικών ταμείων. Οι αποφάσεις που αφορούν σε πληρωμή χρηματικών ποσών εκφράζονται συνήθως στο ισχύον νόμισμα εκτός και αν υπάρχει διάφορη ρητή πρόβλεψη. Η Ελλάδα έχει αξιόπιστο σύστημα καταγραφής ασφαλειών επί ακινήτων.

Η Ελλάδα είναι μέλος του Διεθνούς Κέντρου για την Επίλυση Επενδυτικών Διαφορών και της Σύμβασης της Νέας Υόρκης του 1958 για την Αναγνώριση και Εκτέλεση Ξένων Διαιτητικών Αποφάσεων.

Πολιτική Βία

□□□□□□

Στο παρελθόν υπήρχε η αντίληψη ότι η πολιτική αστάθεια και η βία στη Βόρειο Ιρλανδία επηρέαζε τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας. Στην πραγματικότητα όμως υπήρξε πολύ μικρή μετάδοση της βίας ή της αστάθειας ειδικότερα από τα τέλη της δεκαετίας του '70. Η ανάπτυξη των επιχειρηματικών επενδύσεων και της εμπιστοσύνης στη Βόρειο Ιρλανδία μετά την κατάπαυση της εκτεταμένης βίας το 1994 αναμφισβήτητα ωφέλησε τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας. Το οικονομικό περιβάλλον της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας είναι σήμερα πολύ ισχυρό και αυτοτροφοδοτούμενο. Μόνο μια μακροχρόνια και μεγάλη επιδείνωση στην ασφάλεια και την πολιτική κατάσταση στη Βόρειο Ιρλανδία θα μπορούσε ίσως να επηρεάσει το γενικό επιχειρηματικό κλίμα της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας. Οι ήδη χαμηλές πιθανότητες για βία στην Ιρλανδία μειώθηκαν ακόμα περισσότερο με την επικύρωση της Συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής του 1998 από μεγάλες πλειοψηφίες στην Ιρλανδία και τη Βόρειο Ιρλανδία. Από τον Ιούλιο του 2001, οι κοινοβουλευτικές πτέρυγες των κομμάτων που υπέγραψαν τη Συμφωνία έχουν διατηρήσει την «ειρεχίρια».

Ομάδες που έχουν αποσχιστεί και διαφωνούν με την ειρηνευτική διαδικασία συνεχίζουν να προβαίνουν σε τρομοκρατικές επιθέσεις στη Βόρειο Ιρλανδία και στην ενδοχώρα της Μ. Βρετανίας. Δεν έχουν υπάρξει σοβαρά γεγονότα στη Δημοκρατία της Ιρλανδίας. Μέχρι όμως να υπάρξει πλήρης κατάπαυση πυρός ο κίνδυνος αναταραχών στο βορρά παραμένει. Αν και η βία μπορεί να διαρρεύσει προς τη Δημοκρατία της Ιρλανδίας, αυτή η περίπτωση κυρίως λόγω των θρησκευτικών και κοινωνικών ιδιοτήτων των ομάδων αυτών είναι απίθανη.

Όσον αφορά σε άλλες πράξεις πολιτικής βίας, το 1997 και την άνοιξη του 1998, μια ιρλανδική περιβαλλοντική ομάδα προέβη σε βανδαλισμούς σε δύο εγκαταστάσεις δοκιμαστικών καλλιιεργειών γενετικά μεταλλαγμένων προϊόντων. Οι δοκιμαστικές καλλιιεργείες ανήκαν στην Monsanto. Η ιρλανδική αστυνομία ερεύνησε και τις δύο περιπτώσεις και υπήρξαν ποινικές κυρώσεις.

□□□□□□

Η 17 Νοέμβρη δολοφόνησε 23 άτομα τα τελευταία 25 χρόνια. Το 2000 οι ΗΠΑ και η Ελλάδα κύρωσαν συμφωνία αμοιβαίας δικαστικής αρωγής και υπέγραψαν μνημόνιο αστυνομικής συνεργασίας για τη βελτίωση της διμερούς συνεργασίας. Ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης κ. Χρυσόχοϊδης συναντήθηκε με Υπουργούς των ΗΠΑ και της Μεγ. Βρετανίας και υπέγραψε διμερή αντιτρομοκρατική συμφωνία με τη Μεγ. Βρετανία. Μέχρι το τέλος του 2000 η Ελλάς υπέγραψε 12 και κύρωσε δύο από τις Συνθήκες του ΟΗΕ κατά της τρομοκρατίας.

Διαφθορά

□□□□□□

Η διαφθορά δεν αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα για τους ξένους επενδυτές στην Ιρλανδία. Η κύρια ιρλανδική νομοθεσία που αφορά στο χρηματισμό και τη διαφθορά περιλαμβάνει το Νόμο περί Διεφθαρμένων Πρακτικών σε Δημόσιους Οργανισμούς του 1889, το Νόμο περί Πρόληψης της Διαφθοράς του 1906 και το Νόμο περί Πρόληψης της Διαφθοράς του 1916, που καθιστούν παράνομο το χρηματισμό για τους ιρλανδούς δημοσίους υπαλλήλους. Ο Νόμος περί Δεοντολογίας Δημοσίων Λειτουργών του 1995 προβλέπει την ετήσια έγγραφη γνωστοποίηση συμφερόντων των ατόμων που ασκούν δημόσιο λειτούργημα ή είναι δημόσιοι υπάλληλοι. Το ιρλανδικό κοινοβούλιο έχει επικυρώσει τη Σύμβαση για την Καταπολέμηση του Χρηματισμού του ΟΟΣΑ. Αυτή η νομοθεσία καθιστά, μεταξύ άλλων, το χρηματισμό ξένων υπαλλήλων ποινικό αδίκημα.

Ορισμένα δικαστήρια τα οποία ερευνούν «πληρωμές σε πολιτικούς» εξετάζουν αν ορισμένες πολιτικές εισφορές από ιρλανδικές εταιρείες στα τέλη της δεκαετίας του '80 και στις αρχές της δεκαετίας του '90 θα μπορούσαν να συνδεθούν με ευνοϊκές κυβερνητικές αποφάσεις, κυρίως σε τοπικό επίπεδο. Υπάρχει επίσης αυξανόμενη ανησυχία από τα

M.M.E. και το κοινό όσον αφορά σε καταγγελίες ότι η πολιτική της Ιρλανδίας κατά την ίδια περίοδο μπορεί να διακυβεύτηκε στο βωμό επιχειρηματικών συμφερόντων. Αυτές οι εξελίξεις έχουν οδηγήσει σε προσπάθειες για την ίδρυση μιας μόνιμης επιτροπής η οποία θα εξετάζει κατηγορίες διαφθοράς πολιτικών. Παρά τις παραπάνω αναφορές σε πληρωμές προς πολιτικά κόμματα και πολιτικούς, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ξένες επιχειρήσεις ή επενδυτές χρειάστηκε να προβούν σε πληρωμές εκείνη την περίοδο ή μετά από αυτήν.

Η ιρλανδική αστυνομία έχει ξεκινήσει έρευνες για τις κατηγορίες περί διαφθοράς. Αν υπάρξουν επαρκείς αποδείξεις παρόμοιων δραστηριοτήτων θα υπάρξουν οι σχετικές διώξεις. Αρκετοί δημόσιοι λειτουργοί είχαν καταδικασθεί για διαφθορά και / ή χρηματισμό στο παρελθόν αν και δεν πρόκειται για συχνό φαινόμενο.

□□□□□□

Ο χρηματισμός θεωρείται ποινικά κολάσιμη πράξη και ο νόμος προβλέπει αυστηρές ποινές. Ο νόμος δεν εφαρμόζεται όμως αυστηρά καθώς η εφαρμογή και η εκτέλεση παραμένουν σε μέτρια επίπεδα. Ως υπογράφουσα της Σύμβασης του ΟΟΣΑ για την Καταπολέμηση του Χρηματισμού Αλλοδαπών Κυβερνητικών Αξιωματούχων, η ελληνική κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να τιμωρεί όσους διαπράττουν το αδίκημα του χρηματισμού στο εξωτερικό. Η Σύμβαση κυρώθηκε από την Ελληνική Βουλή στις 6 Νοεμβρίου 1998 και τέθηκε σε ισχύ στις 15 Φεβρουαρίου 1999.

Οι έρευνες και οι προκαταρκτικές διαδικασίες όσον αφορά στη διαφθορά βρίσκονται στη δικαιοδοσία του ΣΔΟΕ (Σώμα Διώξεων Οικονομικού Εγκλήματος). Η ευθύνη για τη δίωξη περιπτώσεων χρηματισμού ανήκει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Σε περίπτωση που πολιτικοί κατηγορούνται ως αναμεμειγμένοι σε υποθέσεις χρηματισμού, αναπόκειται στην Ελληνική Βουλή να αποφασίσει αν θα αρθεί η βουλευτική ασυλία.

Μαύρη Αγορά

□□□□□□

Η βαθμολογία της Ιρλανδίας από την Transparency International για το 2001 είναι 7,5.

□□□□□□

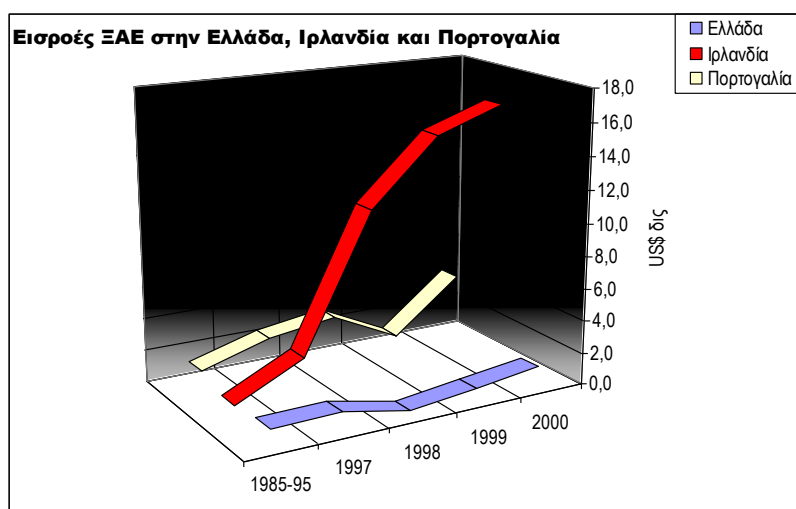
Η βαθμολογία της Ελλάδος από την Transparency International για το 2001 είναι 4,2.

Οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ελλάδα και την Ιρλανδία

ΡΟΕΣ ΞΑΕ (σε δις US\$)	1985-95 (ετήσιος μέσος όρος)	1997	1998	1999	2000	Αύξηση 1985-2000
Ελλάδα						
Εισερχόμενες	0,9	1,0	0,1	0,6	1,1	22,2%
Εξερχόμενες	0,0	0,0	0,3	-0,6	-2,1	
Ιρλανδία						
Εισερχόμενες	0,7	2,7	11,0	14,9	16,3	2228,6%
Εξερχόμενες	0,4	1,0	3,9	4,3	2,1	425,0%
Πορτογαλία						
Εισερχόμενες	1,3	2,5	3,1	1,1	4,3	230,8%
Εξερχόμενες	0,2	1,9	3,0	3,3	5,8	2800,0%
Ηνωμένο Βασίλειο						
Εισερχόμενες	17,0	33,2	70,6	82,9	130,4	667,1%
Εξερχόμενες	26,0	61,6	121,8	205,8	249,8	860,8%
Ευρωπαϊκή Ένωση						
Εισερχόμενες	64,5	127,6	261,1	467,2	617,3	857,1%
Εξερχόμενες	93,4	220,4	454,3	720,1	772,9	727,5%
Αναπτυσσόμενες Χώρες						
Εισερχόμενες	50,7	187,4	188,4	222,0	240,2	373,8%
Εξερχόμενες	20,8	65,7	37,7	58,0	99,5	378,4%
Αναπτυγμένες Χώρες						
Εισερχόμενες	126,4	271,4	483,2	859,8	1.005,2	695,3%
Εξερχόμενες	178,6	396,9	672,0	945,7	1.046,3	485,8%
Κόσμος						
Εισερχόμενες	180,3	477,9	692,5	1.075,0	1.270,8	604,8%
Εξερχόμενες	199,5	466,0	711,9	1.005,8	1.149,9	476,4%

Πηγή: Country Fact Sheet: Greece - World Investment Report 2001, UNCTAD

Η Ελλάδα μέσα στα προηγούμενα χρόνια, παρά τις όσες προσπάθειες έγιναν από το

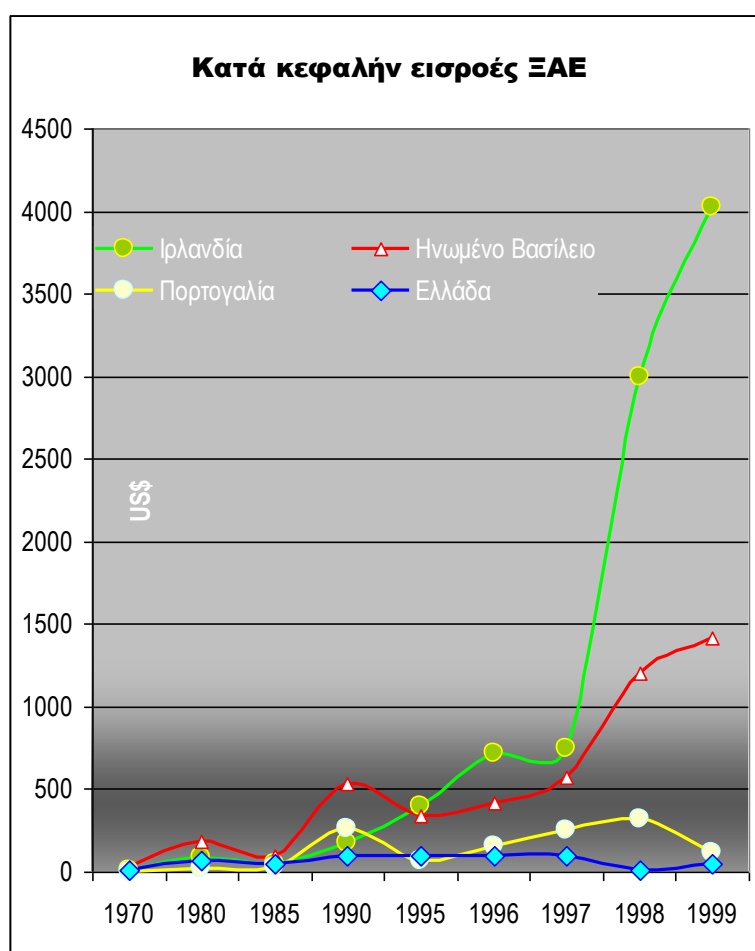

κράτος δεν έχει καταφέρει να γνωρίσει μια σημαντική αύξηση στην εισροή των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων της. Σύμφωνα με τα στοιχεία της UNCTAD έχει καταφέρει να αυξήσει τις εισροές Ξ.Α.Ε. από US\$ 0,9 δις

(μέσος όρος της δεκαετίας 1985-95) μόνο σε US\$ 1,1 δις το 2000, σημειώνοντας μια

μετριοπαθή αύξηση της τάξης του 22,2%. Αντίθετα, η δεύτερη φτωχότερη χώρα σε κατά κεφαλήν ΑΕΠ (βλ. παραπάνω) Πορτογαλία έχει καταφέρει να επιτύχει μια σημαντική αύξηση για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα 230,8% (από US\$ 1,3 δις σε US\$ 4,3 δις) και η Ιρλανδία από US\$ 0,7 δις σε US\$ 16,3 δις με την εντυπωσιακότερη αύξηση 2228,6%. Για την ίδια περίοδο, το Ηνωμένο Βασίλειο, ο πρωταθλητής των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην Ευρώπη (του οποίου τα πρωτεία αμφισβητεί μόνο η Γερμανία) έφτασε από τα US\$ 17 δις στα 130,4 με αύξηση 667,1%, μια αύξηση η οποία είναι πολύ εντυπωσιακή ιδίως αν ληφθεί υπόψη ο όγκος της αξίας.

Ακόμα

Πηγή: Country Fact Sheet: Greece - World Investment Report 2001, UNCTAD

προφανέστερο γίνεται το πρόβλημα προσέλκυσης Ξ.Α.Ε. από την Ελλάδα αν ληφθούν υπόψη οι εισροές Ξένων Άμεσων Επενδύσεων κατά κεφαλή. Στο διπλανό διάγραμμα φαίνεται καθαρά η τάση που ακολουθούν οι κατά κεφαλήν εισροές (ως το 1999 αυτή τη φορά). Βλέπουμε την εντυπωσιακή αύξηση της Ιρλανδίας η οποία ξεκινάει από τα US\$ 10,8 το 1970, για να φτάσει στα US \$46,1 το 1985 και να σημειώσει εντυπωσιακή άνοδο και να φτάσει στα

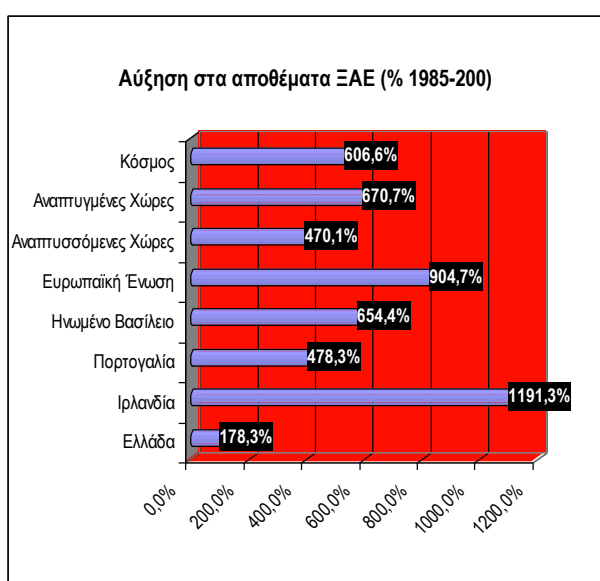
US\$ 4029,4 το 1999. Αντίθετα, παρά τη μεγάλη αύξηση στις Ξ.Α.Ε. στο Ηνωμένο Βασίλειο, βλέπουμε ότι οι αντίστοιχες κατά κεφαλήν εισροές αν και έχουν σημειώσει μεγάλη αύξηση (1970: 26,8, 1985: 96,7, 1999: 1411,9), δεν μπορούν να συναγωνιστούν την Ιρλανδία. Η Ελλάδα αντίστοιχα βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα (1970: 5,7, 1985: 45,

1999: 52,7). Ιδιαίτερης μνείας αξίζει για την Ελλάδα ο καταποντισμός των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων από το 1997 όταν ανέρχονταν σε US\$ 93,1 κατά κεφαλήν, το 1998 όταν έπεσαν σε US\$ 8 κατά κεφαλήν.

ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΞΑΕ (FDI Stocks)						
(σε δις US\$)	1985	1990	1995	1999	2000	Αύξηση 1985-2000
Ελλάδα						
Εισερχόμενες	8,3	14,0	19,3	22,0	23,1	178,3%
Εξερχόμενες	0,9	0,9	0,9	0,6		
Ιρλανδία						
Εισερχόμενες	4,6	5,5	11,7	43,0	59,4	1191,3%
Εξερχόμενες	0,2	2,1	4,0	13,9	16,0	7900,0%
Πορτογαλία						
Εισερχόμενες	4,6	10,6	18,4	22,9	26,6	478,3%
Εξερχόμενες	0,6	0,9	3,2	11,4	17,4	2800,0%
Ηνωμένο Βασίλειο						
Εισερχόμενες	64,0	203,9	199,8	367,6	482,8	654,4%
Εξερχόμενες	100,3	229,3	304,8	684,2	901,8	799,1%
Ευρωπαϊκή Ένωση						
Εισερχόμενες	236,5	739,6	1.131,4	1.835,0	2.376,2	904,7%
Εξερχόμενες	293,0	790,3	1.312,5	2.448,7	3.110,9	961,7%
Αναπτυσσόμενες Χώρες						
Εισερχόμενες	347,2	487,7	849,4	1.704,4	1.979,3	470,1%
Εξερχόμενες	32,5	79,8	252,9	611,4	710,3	2085,5%
Αναπτυγμένες Χώρες						
Εισερχόμενες	546,3	1.398,0	2.051,7	3.353,7	4.210,3	670,7%
Εξερχόμενες	675,2	1.637,3	2.621,2	4.380,0	5.248,5	677,3%
Κόσμος						
Εισερχόμενες	893,6	1.888,7	2.937,5	5.196,0	6.314,3	606,6%
Εξερχόμενες	707,8	1.717,4	2.879,4	5.004,8	5.976,2	744,3%

Πηγή: Country Fact Sheet: Greece - World Investment Report 2001, UNCTAD

Όπως είναι επόμενο, τα αποθέματα Ξ.Α.Ε. ακολουθούν την τάση που έχουν καθορίσει οι

ροές. Βλέπουμε λοιπόν ότι παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα ξεκινάει από πλεονεκτικό σημείο (US\$ 8,3 δις) σε σχέση με την Ιρλανδία και την Πορτογαλία (US\$ 4,6 δις και για τις δύο) το 1985, με τον καιρό χάνει το πλεονέκτημα (1999 - US\$ 22,0, 43,0, 22,9 αντίστοιχα). Η αύξηση στα αποθέματα Ξένων Άμεσων Επενδύσεων που σημειώθηκε από το 1985 ως το

2000 για την Ελλάδα ήταν της τάξεως του 178,3%, για την Πορτογαλία της τάξεως του 478,3% και για την Ιρλανδία το, και πάλι εντυπωσιακότατο, 1191,3%. Επίσης αξιοπρόσεκτο είναι και το ποσοστό αύξησης των αποθεμάτων εκροών Ξ.Α.Ε. από την Ιρλανδία που ανέρχεται σε 7900%.

Επισκόπηση συγχωνεύσεων και εξαγορών, επιλεγμένα έτη						
εκατ. US\$	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Ελλάδα						
Πωλήσεις	50	493	99	21	191	245
Αγορές		2	2.018	1.439	287	3.937
Ιρλανδία						
Πωλήσεις	587	724	2.282	729	4.739	5.246
Αγορές	1.166	2.265	1.826	3.196	4.198	5.275
Πορτογαλία						
Πωλήσεις	144	793	876	427	211	2.980
Αγορές	329	96	612	4.522	1.434	2.657
Ηνωμένο Βασίλειο						
Πωλήσεις	36.392	31.271	39.706	91.081	132.534	180.029
Αγορές	29.641	36.109	58.371	95.099	214.109	382.422
Ευρωπαϊκή Ένωση						
Πωλήσεις	75.143	81.895	114.591	187.853	357.311	586.521
Αγορές	81.417	96.674	142.108	284.373	517.155	801.746
Αναπτυσσόμενες Χώρες						
Πωλήσεις	15.966	34.700	64.573	80.755	73.601	69.664
Αγορές	12.779	28.127	32.544	19.204	57.702	42.135
Αναπτυγμένες Χώρες						
Πωλήσεις	164.589	188.722	234.748	445.128	681.133	1.057.230
Αγορές	173.732	198.257	272.042	511.430	706.519	1.094.031
Κόσμος						
Πωλήσεις	186.593	227.023	304.848	531.648	766.044	1.143.816
Αγορές	186.593	227.023	304.848	531.648	766.044	1.143.816

Πηγή: Country Fact Sheet: Greece - World Investment Report 2001, UNCTAD

Σημαντικό στοιχείο επίσης αποτελεί και ο αριθμός συγχωνεύσεων και εξαγορών καθώς οι πωλήσεις στην Ελλάδα ανέρχονται από 50 το 1995 σε 245 το 2000, ενώ για την Ιρλανδία και την Πορτογαλία για τα ίδια έτη οι πωλήσεις στις Σ&Ε είναι 587 / 5246 και 144 / 2980.

Επιπλέον θα άξιζε να αναφέρουμε ότι στον καταμερισμό εισροών Ξένων Άμεσων Επενδύσεων κατά χώρα της Ε.Ε. (% επί του συνόλου), η Ελλάδα κατέχει το 0,3% για το 1999, και βρίσκεται στην προτελευταία θέση με τελευταία την Πορτογαλία και στις εισροές Ξένων Άμεσων Επενδύσεων κατά χώρα της Ε.Ε. (ως ποσοστό % του ΑΕΠ) βρίσκεται τρίτη από το τέλος (0,72% πάνω από Πορτογαλία και Ιταλία).

Καταμερισμός εισροών άμεσων επενδύσεων κατά χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης				
<i>(ως ποσοστό % του συνόλου της Ε.Ε.)</i>				
Χώρα	1988-93	1994-96	1997-99	1999
Πορτογαλία	2,4	1,1	0,8	0,2
Ελλάδα	1,3	1,0	0,4	0,3
Αυστρία	1,0	2,8	1,5	0,9
Φινλανδία	0,6	1,3	2,5	1,0
Ιταλία	5,2	3,5	1,7	1,6
Δανία	1,5	3,3	2,5	2,4
Ισπανία	13,8	7,2	4,0	3,1
Βέλγιο / Λουξεμβούργο	11,0	11,1	7,4	5,2
Ιρλανδία	1,0	1,6	4,3	6,0
Γερμανία	3,9	8,6	8,7	8,8
Ολλανδία	10,3	11,5	13,2	11,1
Γαλλία	17,8	20,4	13,5	12,8
Σουηδία	3,3	8,6	13,3	19,7
Ηνωμένο Βασίλειο	27,1	17,9	26,2	26,9

Πηγή: Πρωτογενή στοιχεία από UNCTAD

Εισροές άμεσων επενδύσεων κατά χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης					
<i>(Ως ποσοστό % του ΑΕΠ)</i>					
Χώρα	1990-93	1994-96	1997	1998	1999
Σουηδία	1,33	3,80	4,59	8,16	24,84
Ιρλανδία	9,41	2,62	3,43	9,94	19,62
Ολλανδία	2,74	3,06	3,84	10,65	8,58
Βέλγιο / Λουξεμβούργο	4,70	4,07	4,59	8,45	5,91
Ηνωμένο Βασίλειο	1,83	1,64	2,52	4,51	5,70
Δανία	0,89	1,94	1,66	3,85	4,23
Γαλλία	0,89	1,39	1,65	2,04	2,73
Φινλανδία	0,41	1,08	1,73	9,41	2,34
Ισπανία	1,75	1,33	1,14	2,02	1,56
Αυστρία	0,49	1,28	1,29	2,16	1,34
Γερμανία	0,37	0,38	0,52	0,98	1,27
Ελλάδα	0,64	0,93	0,81	0,58	0,72
Πορτογαλία	2,64	1,11	2,14	2,51	0,50
Ιταλία	0,40	0,32	0,32	0,26	0,42

Πηγή: Πρωτογενή στοιχεία από UNCTAD και OECD, Main Economic Indicators

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

«Η απουσία επενδυτικών πλάνων και η έλλειψη σχεδιασμών αποτρέπει τις όποιες ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα. Η Ελλάδα πρέπει να εισέλθει σε φάση αναζήτησης προκειμένου να εντοπίσει τα οικονομικά της πλεονεκτήματα τα οποία, αφού τα προβάλει θα προσελκύσει ξένα κεφάλαια», δήλωσε ο Lester Thurrow, καθηγητής του MIT, για την Ελλάδα. Η παραπάνω φράση θα μπορούσε κάλλιστα να είναι και το συμπέρασμα της παρούσας εργασίας.

Η εργασία αυτή εξετάζει κυρίως τα προβλήματα των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων σε σχέση με την Ελλάδα και δίνει μια συγκριτική εικόνα της Ιρλανδίας και της Ελλάδος σε μια προσπάθεια να δοθεί εξήγηση σε ορισμένα στατιστικά στοιχεία της UNCTAD στα οποία η Ελλάδα για την περίοδο 1985-1995 (μέσος όρος) ως το 2000 παρουσίασε μια αύξηση σε εισροές Ξ.Α.Ε. της τάξης του 22,2%, ενώ η Ιρλανδία για την ίδια περίοδο, μια αύξηση της τάξης του 2228,6%, δηλαδή περίπου 100 φορές υψηλότερη, και τα οποία απέτελεσαν το έναυσμα για την παρούσα εργασία.

Πράγματι στη σημερινή παγκόσμια οικονομία, η Ελλάδα φαίνεται να μην έχει προσαρμοστεί στη διεθνή εξάπλωση των δραστηριοτήτων των πολυεθνικών εταιρειών μέσω των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων. Δεν κατάφερε να εκμεταλλευθεί τις ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις με τον τρόπο που τις εκμεταλλεύθηκε η Ιρλανδία, και δεν κατανόησε το ρόλο της φορολογικής πολιτικής στην προσέλκυση Ξ.Α.Ε., λειτουργώντας επί χρόνια εισπρακτικά, με περιορισμένο ορίζοντα, και χωρίς σταθερότητα. Αντίθετα η Ιρλανδία με βάση αρχικά τις δύο αυτές πολιτικές – με πλήρη εκμετάλλευση των κοινοτικών κεφαλαίων και πολύ χαμηλή φορολογία - και με πολύ ορθολογική πρακτική στην προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων με βάση την απασχόληση, τον εξαγωγικό προσανατολισμό και την προτίμησή της προς την υψηλή τεχνολογία και τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, κατάφερε να δημιουργήσει μια βάση επενδύσεων από κορυφαίες εταιρείες όπως οι IBM, Intel, Gateway, Dell, Fujitsu, Motorola, η Microsoft αλλά και οι Citibank, Merrill Lynch και ABN Amro.

Η Ιρλανδία ουσιαστικά λειτούργησε ολοκληρωτικά υπέρ των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων με αποτέλεσμα μια συνολική πραγματική ανάπτυξη η οποία ανήλθε σε επίπεδα πάνω από 80%, προσελκύοντας σχεδόν το 1/3 των επενδύσεων των Η.Π.Α. που

κατευθύνονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ η Ελλάδα παραμένει σήμερα η φτωχότερη χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με ένα μεγάλο χρέος και τη συνεχιζόμενη εξάρτηση από τις επιχορηγήσεις της Ε.Ε. Η Ιρλανδία έχει πλέον την πολυτέλεια να επιλέγει με πολύ ευκολία τις Ξ.Α.Ε. που επιθυμεί να εισέλθουν στη χώρα της και να τις τοποθετεί χωροταξικά όπου εκείνη επιθυμεί επιλέγοντας επιχειρήσεις υψηλότερης αξίας και δυνατοτήτων και ενθαρρύνοντας την προσθήκη περισσότερων λειτουργιών στις ήδη υπάρχουσες διεθνείς εταιρείες.

Σε αντίθεση με το μοναδικό και ανεκμετάλλευτο ΕΛΚΕ της Ελλάδος, η Ιρλανδία εμπλέκεται στην προσέλκυση επενδύσεων με τέσσερις οργανισμούς, την Enterprise Ireland, την SFADCO (Shannon Free Airport Development Co.), την Udaras και κυρίως την IDA Ireland, με γραφεία σε όλο τον κόσμο.

Η Ελλάδα από την άλλη πλευρά όχι μόνο δεν έχει καταφέρει να βρει και να αναδείξει τα πλεονεκτήματά της όσον αφορά στην προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων, αλλά αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα με τη γραφειοκρατία και τη διαφθορά, την τρομοκρατία και τη δημοσιότητα που την περιβάλλει, τις ξαφνικές και χωρίς σχεδιασμό αλλαγές σε πολιτικές και νόμους, τις ελλείψεις στις υποδομές, την έλλειψη υψηλού επιπέδου εργατικού δυναμικού και τη χαμηλή ανταγωνιστικότητα.

Η προσέλκυση Ξ.Α.Ε. για όλες τις χώρες πλέον, αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, έχει γίνει πρωταρχικός σκοπός. Η Ελλάδα πρέπει να αφιερώσει μεγάλες δυνάμεις σε αυτό το σκοπό καθώς βρίσκεται μόλις 2 χρόνια πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, οι οποίοι θα είναι μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για την ανάδειξη της Ελλάδος σε πολλούς τομείς μέσα στους οποίους θα μπορούσαν να ενταχθούν και οι ευκαιρίες για Ξένες Άμεσες Επενδύσεις, αλλά και μόλις 4 χρόνια πριν από το 2006, όταν είναι σχεδόν βέβαιο ότι οι ευκαιρίες χρηματοδότησης από την Ε.Ε. θα πάψουν να υπάρχουν, και μόνον οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις θα μπορούν να χρηματοδοτήσουν την οικονομία μας. Η Ελλάδα πρέπει να δείξει ότι μπορεί να λειτουργήσει ορθολογικά στην προσέλκυση Ξένων Άμεσων Επενδύσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Aharoni, Yair (1966). The Foreign Investment Decision Process. Boston, Harvard University Press
- Aitken, B., G.D. Hanson and A. Harrison (1994), “Spillover, Foreign Investment, and Export Behavior“, NBER Working Paper No. 4967, December
- Baker, James C. and M. Anaam Hashmi, Political Risk Management: Steering Clear of Risky Business, Risk Management, Oct. 1988
- Basi, R.S. (1963). Determinants of United States Private Direct Investment in Foreign Countries. Kent, Ohio, Kent State University
- Bass, B.M., McGregor, D.W. and Walter, J.L. (1977). Selecting foreign plant sites: Economic, social and political considerations, Academy of Management Journal. Vol.20
- Bergner, Douglas J., Political Risk Analysis: An Asset Now, Soon a Must, Public Relations Quarterly, Summer 1982
- Bergsman, J. (1974), ”Commercial Policy, Allocative Efficiency and 'X-efficiency'”, *Quarterly Journal of Economics*, Vol. 86, 409-433.
- Blomström, M. (1986a), ”Foreign Investment and Productive Efficiency: The Case of Mexico”, *Journal of Industrial Economics*, Vol. 15, 97-110.
- Blomström, M. (1989), *Foreign Investment and Spillovers: A Study of Technology Transfer to Mexico*, London; Routledge
- Blomström, M. (1990), *Transnational Corporations and Manufacturing Exports from Developing Countries*, New York; United Nations.
- C. Oughton, «Competitiveness policy in the 1990s», Economic Journal, 1997
- Coplin, William D. and Michael K. O'Leary, Uses of Political Risk Information, in Rogers, ed., Global Risk Assessments Book 2
- Coplin, William D., Introduction to Political Risk Analysis, Policy Studies Assoc., 1983
- Countries in Trouble: who's on the skids?, The Economist, Vol. 301, December 20, 1986
- De Long and L. Summers, «Equipment investment and economic growth», *Quarterly Journal of Economics*, 1991

- De Long and L. Summers, «Equipment investment and economic growth: how strong is the nexus?» Brookings Papers on Economic Activity, 1992
- Erb, Claude B., Harvey, Campbell R. and Viskanta, Tadas E. (1996). Political risk, economic risk and financial risk, Financial Analysts Journal. Nov/Dec
- Fatehi-Sedeh, Kamal and Safizadeh, Hossein M. (1989). The association between political instability and flow of foreign direct investment, Management International Review. Vol.29, No.4
- Howell, Llewellyn D., ed., The Handbook of Country and Political Risk Analysis, 2nd Edition, East Syracuse: Political Risk Services, 1998
- Kennedy, Charles R. (1988). Political Risk Management : A portfolio planning model, Business Horizons. Vol.31, Part 6
- Kobrin, Stephen J. (1978). When dose political instability result in increased investment risk? Columbia Journal of World Business. Vol.13
- Kobrin, Stephen J. (1979). Political risk : A review and reconsideration, Journal of International Business Studies. Vol.10
- Kobrin, Stephen J. (1980). Foreign enterprise and forced divestment in the LDCs, International Organization. Vol.34, 65-88
- Lewis, M. (1979). Does political instability in developing countries affect foreign investment flow?, Management International Review. Vol. 19, No.3
- Micallef, Joseph V. (1981). Political risk assessment, Columbia Journal of World Business. Vol.16, No.2
- Paliwoda, S., International Marketing, 2nd edn, Oxford: Butterworth-Heinemann, 1993
- Ricupero, R., Γενικός Γραμματέας UNCTAD - “Εκθεση για τις Παγκόσμιες Επενδύσεις 2000”
- Robock, Stefan H.(1971). Political risk identification and assessment, Columbia Journal of World Business. July-August
- Rogers, Jerry, ed., Global Risk Assessments: Issues, Concepts, And Applications, Book 4, Riverside, CA: GRA, Inc., 1997
- Root, Franklin R. (1967). Attitudes of American executives towards foreign government investment opportunities, Economics and Business Bulletin. Winter

- Rummel, R.J. and Heenan, David, A. (1978). How multinational analyze political risk, Harvard Business Review, Vol.56, No.1
- Schmidt, D.A. (1986). Analyzing political risks, Business Horizons. Vol.29, No.4
- Schollhammer, H. (1974). Locational Strategies of Multinational Firms. Los Angeles, Pepperdine University
- Sethi, Prakash S. and Luther, K.A.N. (1986). Political risk analysis and direct foreign investment Some problems of definition and measurement, California Management Review. Vol. 28, No. 2, Winter
- Tepstra, V. & Sarathy, R., International Marketing (8th Ed.), Dryden 1998
- UNCTAD – “Country Fact Sheet: Greece - World Investment Report 2001”
- UNCTAD – “Country Fact Sheet: Ireland - World Investment Report 2001”
- UNCTAD – “Country Fact Sheet: Portugal - World Investment Report 2001”
- UNCTAD – “World Investment Report 2001”
- Κολλιντζας, Γ. - Η Αδράνεια του Status Quo - Εκδόσεις Κριτική - , Αθήνα, 2000
- Κορφιάτης, Χρ. – Από την Pirelli στη Goodyear – Το Βήμα, 28-7-96
- Κοτόφωλος, Γ. – “Μεγάλα οφέλη από το ξένο κεφάλαιο” - Καθημερινή, 3 Ιουνίου 2001
- Λιαργκόβας, Π. – “Η Νέα Διεθνής Πολιτική Οικονομία” από “Σύγχρονα Προβλήματα Διεθνών Σχέσεων” – Σιδέρης 2000
- Παπάζογλου, Χ. - “Περιφερειακή οικονομική ενοποίηση και εισροή ξένων άμεσων επενδύσεων: η ευρωπαϊκή εμπειρία” - Οικονομικό Δελτίο ΤτΕ, Τεύχος 17, Ιούλιος 2001
- Πεσμαζόγλου, Β., - «Ο Μύθος του Ξένου Επενδυτή Στην Ελλάδα» - Τα Νέα - 20-1-2001
- Προδρομίδης, Κ., Αρχές Οικονομικής Πολιτικής, 3η έκδοση, , εκδόσεις Ε. Μπένου, 2002
- ΤτΕ, ΕΛΚΕ - “ΞΑΕ στην Ελλάδα” – Κατανομή ανά χώρα (και ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας) – Εθνικό δείγμα 570 / 615 / 670 / 674 εταιρειών για το 1996 / 1997 / 1998 / 1999 αντίστοιχα)
- Χαλιτιάς, Δ., «Νέες προκλήσεις της οικονομικής πολιτικής», Τάσεις: Ελληνική Οικονομία 2001, 2000
- Χριστοδουλάκης, Α. Γ. – “Ποιοι ξένοι επενδύουν στην Ελλάδα” - ΤΟ ΒΗΜΑ, 05-

12-1999

Web-ography

<http://devdata.worldbank.org/data-query/>

www.aig.com

www.ana.gr/hermes/1998/jun/economy.htm

www.chanrobles.com/legal2ab.htm

www.chubb.com

www.cso.ie/principalstats/princstats.html

www.duke.edu/~charvey/Country_risk/risk/greece.gif

www.economist.com/countries/

www.elke.gr

www.fias.net/

www.greece.gr/Business/BusinessInTheBalkans/KeyPlayersInBalkans.stm

www.ida.ie/home/index.asp

www.ifc.org/

www.lloydsflondon.co.uk

www.miga.org

www.oaep.gr

www.opic.gov

www.political-risk.net

www.polrisk.com

www.unctad.org

www.unctad.org/wir/contents/wir01content.en.htm

www.worldbank.org

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Συμφωνίες για την αμοιβαία προστασία και προώθηση των επενδύσεων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Δ.Ο.Σ.

Ε. Κοντογιαννοπούλου
Δικηγόρος, Νομ. Συνεργάτις

Συμφωνίες για την αμοιβαία προστασία και προώθηση των επενδύσεων

Φεβρουάριος 2001

1. Ζαΐρ	: Υπογραφή: 26.4.1991, Ν.2056/92, ΦΕΚ Α'106, 30/6/1992 Θέση σε ισχύ: -
2. Ουγγαρία	: Υπογραφή: 26.5.1989, Ν.1972/91, ΦΕΚ Α'173, 20/11/91 Θέση σε ισχύ: 1.2.1992
3. Τσεχοσλοβακία	: Υπογραφή: 3.6.1991 Θέση σε ισχύ: 31.12.1992
4. Αλβανία	: Υπογραφή: 1.8.1991, Ν.2069/92, ΦΕΚ Α'121, 14/7/92 Θέση σε ισχύ: 4.1.1995
5. Ρουμανία	: Υπογραφή: 23.5.1997, Ν.2564/98, ΦΕΚ Α'4, 13/1/98 Θέση σε ισχύ: 12.6.1998 (Από τη θέση της σε ισχύ, η Συμφωνία αυτή αντικατέστησε τη Συμφωνία της 16.9.1991)
6. Κύπρος	: Υπογραφή: 30.3.1992, Ν.2100/92, ΦΕΚ Α' 191, 2/12/92 Θέση σε ισχύ: 26.2.1993
7. Λ. Δ. Κίνας	: Υπογραφή: 25.6.1992, Ν.2136/93, ΦΕΚ Α'83, 28/5/93 Θέση σε ισχύ: 21.12.1993
8. Πολωνία	: Υπογραφή: 14.10.1992, Ν.2281/95, ΦΕΚ Α'11, 26/1/95 Θέση σε ισχύ: 20.2.1995
9. Τυνησία	: Υπογραφή: 31.10.1992, Ν.2183/94, ΦΕΚ Α'12, 8/2/94 Θέση σε ισχύ: 21.4.1995
10. Βουλγαρία	: Υπογραφή: 12.3.1993, Ν.2182/94, ΦΕΚ Α'11, 8/2/94 Θέση σε ισχύ: 29.4.1995

11. Αρμενία : Υπογραφή: 25.5.1993, Ν.2269/94, ΦΕΚ Α'228, 23/12/94
Θέση σε ισχύ: 28.4.1995
12. Ρωσία : Υπογραφή: 30.6.1993, Ν.2284/94, ΦΕΚ Α'187, 10/11/94
Θέση σε ισχύ: 23.2.1997
13. Αίγυπτος : Υπογραφή: 16.7.1993, Ν.2294/95, ΦΕΚ Α'42, 24/2/95
Θέση σε ισχύ: 6.4.1995
(Από τη θέση της σε ισχύ η συμφωνία αυτή αντικατέστησε τη Συμφωνία της 1ης Απριλίου 1975)
14. Μαρόκο : Υπογραφή: 16.2.1994, Ν.2245/94, ΦΕΚ Α'171, 18/10/94
Θέση σε ισχύ: 17.6.2000
15. Ουκρανία : Υπογραφή: 1.9.1994, Ν.2317/95, ΦΕΚ Α'125, 19/6/95
Θέση σε ισχύ: 4.1.1997
16. Γεωργία : Υπογραφή: 9.11.1994, Ν.2376/96, ΦΕΚ Α'35, 7/3/96
Θέση σε ισχύ: 3.8.1996
17. Κορέα : Υπογραφή: 25.1.1995, Ν.2314/95, ΦΕΚ Α'122, 19/6/95
Θέση σε ισχύ: 5.11.1995
18. Λεττονία : Υπογραφή: 20.7.1995, Ν.2404/96, ΦΕΚ Α'100, 4/6/96
Θέση σε ισχύ: 8.2.1998
19. Κούβα : Υπογραφή: 18.6.1996, Ν.2461/97, ΦΕΚ Α'24, 26/2/97
Θέση σε ισχύ: 17.10.1997
20. Χιλή : Υπογραφή: 10.7.1996, Ν.2478/97, ΦΕΚ Α' 66, 6/5/97
Θέση σε ισχύ: -
21. Λιθουανία : Υπογραφή: 19.7.1996, Ν.2483/97, ΦΕΚ Α'74, 16/5/97
Θέση σε ισχύ: 10.7.1997
22. Κροατία : Υπογραφή: 18.10.1996, Ν.2563/98, ΦΕΚ Α' 3, 13/1/98
Θέση σε ισχύ: 21.10.1998
23. Ουζμπεκιστάν : Υπογραφή: 1.4.1997, Ν.2582/98, ΦΕΚ Α'36, 25/2/98
Θέση σε ισχύ: 8.5.1998
24. Εσθονία : Υπογραφή: 17.4.1997, Ν.2562/98, ΦΕΚ Α' 2, 13/1/98
Θέση σε ισχύ: -
25. Σλοβενία : Υπογραφή: 29.5.1997, Ν.2561/98, ΦΕΚ Α'1, 13/1/98
Θέση σε ισχύ: 10.2.2000
26. Ο.Δ. Γιουγκοσλαβίας : Υπογραφή: 25.6.1997, Ν.2582/98, ΦΕΚ Α' 36, 25/2/98
Θέση σε ισχύ: 8.5.1998

27. Λίβανος : Υπογραφή: 24.7.1997, Ν.2607/98, ΦΕΚ Α'94, 4/5/98
Θέση σε ισχύ: 17.7.1999
28. Μολδαβία : Υπογραφή: 23.3.1998, Ν.2660/98, ΦΕΚ Α'269, 1.12.98
Θέση σε ισχύ: 27.2.2000
29. Νότιος Αφρική : Υπογραφή: 19.11.1998, Ν.2761/99, ΦΕΚ Α' 259
Θέση σε ισχύ:
30. Αργεντινή : Υπογραφή: 26.10.1999, Ν. 2848/00, ΦΕΚ Α' 277, 31.10.00
Θέση σε ισχύ:
31. Τουρκία : Υπογραφή: 20.1.2000
Θέση σε ισχύ:
32. Αλγερία : Υπογραφή: 20.2.2000
Θέση σε ισχύ:
33. Μεξικό : Υπογραφή: 30.11.2000
Θέση σε ισχύ:
34. Βοσνία και Ερζεγοβίνη : Υπογραφή: 12.12.2000
Θέση σε ισχύ:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ελλάδα μέσω του ΕΛΚΕ

Έτος	Εταιρεία	Ξένος Επενδυτής	Δραστηριότητα	Χώρα	Συνολικό κόστος επένδυσης (εκ. US\$)
1998	TVX HELLAS*	TVX NETHERLANDS BV	Ορυχεία χαλκού και χρυσού	Καναδάς	258,92
1998	GLAVERBEL SA	GLAVERBEL SA	Γυαλί	Βέλγιο	100
1997	POLYFORM MANUFACTURING	SCIENCE INTERNATIONAL INC	Ειδικευμένα χημικά	ΗΠΑ	18,03
1999	ATMEL HELLAS	ETMEL CORPORATION	Μικροσίπ	ΗΠΑ	17,57
1997	KLOSTIRIA THRAKIS	CONTINENTAL EAGLE CORP.	Υφάσματα	ΗΠΑ	17,11
1996	HALIVOURGIA THESSALIAS	MANESIS - THYSSEN	Χάλυβας	Γερμανία	14,89
1999	EOLIC PARK RODOU	GREENTECH ENERGY SYSTEMS AS	Αιολική ενέργεια	Δανία	12,16
1999	MACEDONIAN PROTEINS	HELLENIC PROTEIN SA	Γαλακτοκομικά προϊόντα	Δανία	10,81
1997	ELAIS SA	LIPOMA BV	Λίπη και έλαια	Ολλανδία	10,81
1996	EOLIC PARK KRYON	TACKS WIND TECHNIC	Αιολική ενέργεια	Γερμανία	10
1998	IMAS SA	GLOUTH GUMMIWERKE AG	Λάστιχο	Γερμανία	9,46
2000	EOLIC PARK KARYSTIAS	ST. FREDERIKSLUND ENERGY SA	Αιολική ενέργεια	Δανία	9,03
1997	MISCO SA	BARILLA SPA	Ζυμαρικά	Ιταλία	8,89
2000	EKTER EOLICI	ST. FREDERIKSLUND ENERGY SA	Αιολική ενέργεια	Δανία	8,46
1997	MESSER VOLOS SA	MESSER GRIESHEIM GMBH	Βιομηχανικά αέρια	Γερμανία	8,43
1996	EOLIC PARK KYKLADES	WIND POWER DEVELOPMENT - VESTAS WIND SYSTEMS	Αιολική ενέργεια	Δανία	7,97
1997	AIR LIQUIDE HELLAS SA	AIR LIQUIDE INTERNATIONAL	Βιομηχανικά αέρια	Γαλλία	7,44
1997	EURO GREENHOUSE	TIM FINANS	Θερμοκήπια ανθέων	Δανία	7,05
1997	LINDE HELLAS SA	LINDE AG	Βιομηχανικά αέρια	Γερμανία	7,03
1997	AMYLUM HELLAS SA	AMYLUM	Παραγωγή αμύλου	Βέλγιο	6,96
1997	KROGEMANN - PAPOULOGLOU SA	EGON ERNST KROGEMANN	Πλαστικά	Γερμανία	6,76
1997	KONTI SA	SOLLAC UNISOR - SACILOR	Χάλυβας	Γαλλία	6,65
1997	HELLENIC PAPER OF CENTRAL MACEDONIA	SONOCO	Χαρτοποιία	ΗΠΑ	6,59
1997	HALIVOURGIA THESSALIAS	MANESIS - THYSSEN	Χάλυβας	Γερμανία	6,54
1999	HELLENIC YFANTOURGIA	STITCHING HELLENIC ROYAL TEN CATE NV	Υφάσματα	Ολλανδία	6,49
1998	AIR LIQUIDE HELLAS	AIR LIQUIDE INTERNATIONALE	Βιομηχανικά αέρια	Γαλλία	6,49
1998	FULGOR SA	ISTIFID SPA	Καλώδια	Ιταλία	6,46
1997	BAYER HELLAS SA	BAYER AG	Φαρμακευτικά	Γερμανία	6,34
1997	DOMIKA PLEGMATA	MANESIS - THYSSEN	Δομικά υλικά	Γερμανία	6,14
1997	SHELL GAS SA	SHELL GAZ BV	Ρευστά αέρια	Ολλανδία	5,68
1997	HELLAS FROST SA		Συσκευασία αγροτικών	Γερμανία	5,57

Προβλήματα Προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

Χρόνος	Εταιρεία	Εταιρεία	Προϊόντων	Χώρα	Αξία
1996	CALIFORNIA FOOD	ARGYROPOULOS	Μπισκότα	ΗΠΑ	5,35
2000	LANDA	LEISURE HOLDINGS	Ξενοδοχεία	Λουξεμβούργο	5,22
1997	PIERROS HELLAS		Παραγωγή αλκοόλης	Ρωσία	5,03
1996	KRI-KA SA	KRITIKOS - MAGLIERI CAGE SPA	Ίνες	Ιταλία	4,95
1999	RESILUX HELLAS	RESILUX HOLDING BV	Ειδικευμένα χημικά	Βέλγιο	4,76
1996	VITA HELLAS SA	ROUSIS - MABETEX SA	Ιατρικός εξοπλισμός	Ελβετία	4,65
2000	PILLSBURY HELLAS	SELVIAC NEDERLAND'S BV	Κατεψυγμένη ζύμη	Ολλανδία	4,38
1996	ATLANTIC EEL	ANDERSEN-HOUS	Καλλιέργεια χελιών	Δανία	4,32
2000	KRINOS INTERNATIONAL	ORIENTAL SUPERIORITY SA	Ελιές και λαχανικά τουρσί	Παναμάς	4,05
1998	EVIOP TEMPO	SIEMENS AE	Ηλεκτρολογικός εξοπλισμός	Γερμανία	4,05
1998	MOTOR OIL HELLAS	ARAMCO	Διύλιση πετρελαίου	Σαουδ. Αραβία	4,05
1997	CAFÉ CLUB		Καφές	ΗΠΑ	3,97
1997	MAKEDONIKES VIOMIHANIES METALLOU	GIULIAN ILLESI IMZ SPA	Μεταλλικά προϊόντα	Ιταλία	3,76
1996	AGROTIKOS OIKOS SPYROU	SPYROU	Υλικά πολλαπλασιασμού	ΗΠΑ	3,38
1999	PYROGENESIS	PYROGENESIS INC.	Προηγμένο υλικό	Καναδάς	3,08
1997	DIAMANT VINTER HELLAS	SAINT GOBAIN-WBG WINTER BETELIGUNGS GMBH	Εξοπλισμός ορυχείων	Γαλλία	3,05
1997	EOLIC PARK MYRANTONIOU	NORDEX	Αιολική ενέργεια	Γερμανία	2,97
1996	HELLENIC MUSHROOM FARM	ASYMOMYTIS	Επεξεργασία και συσκευασίαμανιταριών	ΗΠΑ	2,95
1999	HELLENIC ENERGIEKONTOR	ENERGIEKONTOR VB GMBH	Αιολική ενέργεια	Γερμανία	2,49
1999	VILLAGE ROADSHOW ANAPTYXIS	VILLAGE ROADSHOW THEATRES EUROPE LTD.	Στάθμευση αυτοκινήτων	Ηνωμένο Βασίλειο	2,16

* Οι επωνυμίες των εταιρειών μένουν όπως δόθηκαν από το ΕΛΚΕ

ΞΑΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	(Σε εκατ. Δρχ.)			
ΧΩΡΑ	1996	1997	1998	1999
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	192.954	211.046	1.187.277	1.463.252
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	150.794	324.695	883.471	1.420.900
ΓΑΛΛΙΑ	120.221	127.378	624.682	524.057
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	136.025	162.473	366.775	314.370
ΑΓΓΛΙΑ	96.844	98.695	130.310	229.855
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	7.905	10.146	48.066	161.630
ΗΠΑ	53.498	66.654	78.193	113.915
ΙΤΑΛΙΑ	66.143	70.562	87.495	92.916
ΒΕΛΓΙΟ	31.365	36.854	34.505	48.451
ΔΑΝΙΑ	2.523	2.695	9.729	9.309

Προβλήματα Προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
 Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

ΣΟΥΗΔΙΑ	7.434	5.467	8.411	8.635
ΙΣΠΑΝΙΑ	9.970	1.199	3.046	6.957
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	185	793	295	1.087
ΑΥΣΤΡΙΑ	3.428	1.863	1.998	715
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	-	-	406	411
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	-	-	18	53
ΑΛΛΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	83.740	85.352	173.207	365.895
ΑΛΛΕΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	31.112	22.056	7.935	469.038
ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	11.760	17.272	20.819	12.597
ΑΣΙΑΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ	15.868	17.834	30.564	24.571
ΣΥΝΟΛΟ (σε εκατ. Δρχ.)	1.021.769	1.263.034	3.697.202	5.268.614
ΣΥΝΟΛΟ (σε εκατ. \$)	4.245	4.469	13.085	16.041

Πηγή: ΤΤΕ, ΕΛΚΕ - ΞΑΕ στην Ελλάδα – Κατανομή ανά χώρα (και ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας) – Εθνικό δείγμα 570 / 615 / 670 / 674 εταιρειών για το 1996 / 1997 / 1998 / 1999 αντίστοιχα)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Ιρλανδία μέσω της IDA Ireland

Ηλεκτρονικά	
3Com Ireland Ltd	Η.Π.Α.
ACT Manufacturing Inc.	Η.Π.Α.
ADC	Η.Π.Α.
Agilent Technologies	Η.Π.Α.
Alcatel Ireland Ltd.	Γαλλία
Alps Electric (Ireland) Limited	Ιαπωνία
Alps Electric Ireland Ltd	Ιαπωνία
Amdahl	Ιαπωνία
American Power Conversion Corp (APC) BV	Η.Π.Α.
American Power Conversions Corp (APC)	Η.Π.Α.
Analog Devices BV	Η.Π.Α.
Apple Computer Ltd.	Η.Π.Α.
Artesyn Technologies	Η.Π.Α.
Asita Technologies Europe Ltd.	Γερμανία
Autotote	Η.Π.Α.
Avaya Ireland	Η.Π.Α.
Avid Technology International BV	Η.Π.Α.
Avnet Lyco Manufacturing Ltd.	Η.Π.Α.
B&B Electronics Manufacturing	Η.Π.Α.
Benchmark Electronics	Η.Π.Α.
Benchmark Electronics Inc.	Η.Π.Α.
Bourns Electronics Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Brahler	Γερμανία
Carten Controls Ltd.	Ιαπωνία
Celestica Ireland	Καναδάς
Com 21	Η.Π.Α.
Compaq	Η.Π.Α.
Compaq Computer Corporation	Η.Π.Α.
Component InterTech	Η.Π.Α.
Connemara Electronics	Γερμανία
Convertec	Ελβετία
Creative Labs Ireland (Dub 15)	Ιαπωνία
Cypress Semiconductor Corporation	Η.Π.Α.
Data Exchange Corporation	Η.Π.Α.
DDC Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Dell	Η.Π.Α.
Dell Products (Europe) BV	Η.Π.Α.
Eicon Manufacturing Technology Europe	Καναδάς
Electronic Concepts Europe Ltd	Η.Π.Α.
Eltex Manufacturing Ltd	Σουηδία
EMC (Benelux) BV	Η.Π.Α.
Ericsson Expertise Systems Ltd. (CL)	Σουηδία
Ericsson Systems Expertise (AT)	Σουηδία
Ericsson Systems Expertise (DL)	Σουηδία
European Electric Test Centre	Η.Π.Α.
Eurotherm Ireland Ltd	Ην. Βασίλειο
FAAC Electronics (Ireland) Ltd.	Ιταλία
FCI	Γαλλία
Filenet Company Ltd.	Η.Π.Α.
Flextronics International	Η.Π.Α.
Flextronics International	Η.Π.Α.
Fujitsu Services	Ιαπωνία
GE Superabrasives Ireland BV	Η.Π.Α.
Guardionics	Γερμανία
Harbour Technologies Ltd.	Η.Π.Α.
Hewlett Packard (Finance) Ltd	Η.Π.Α.
Hewlett-Packard Mfrg. Ltd.	Η.Π.Α.
Hewlett-Packard OSD	Η.Π.Α.
Hitachi Europe Ltd.	Ιαπωνία
Hitachi Koki Europe Ltd	Ιαπωνία
Hitachi Koki Imaging Solutions	Ιαπωνία
Human Scale Ltd.	Η.Π.Α.
IBM International Holdings Ireland	Η.Π.Α.
IBM Ireland Information Services Ltd	Η.Π.Α.

Προβλήματα Προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
 Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

IBM Product Distribution	Η.Π.Α.
IMAG Optical Storage Ltd.	Ταϊβάν
Intel Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Interlogix Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
International Computers Ltd.	Ιαπωνία
Iomega Ireland	Η.Π.Α.
Jabil Global Services Ltd.	Η.Π.Α.
JM Canty Ltd	Η.Π.Α.
Juniper Networks Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Key Tronic	Η.Π.Α.
Kinetics Fluid Systems Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Kingston Technology	Η.Π.Α.
Labod Production in Ireland	Γερμανία
Lam Research (Ire.) Ltd	Η.Π.Α.
Lexmark International Group	Η.Π.Α.
LG Electronics Design-Tech Ltd.	Κορέα
Littlefuse Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
LMI Inc.	Καναδάς
Logitech Ireland Services Ltd	Ελβετία
Lotus Develop BV	Η.Π.Α.
Lucent Technologies	Η.Π.Α.
Lucent Technologies	Η.Π.Α.
Lucent Technologies	Η.Π.Α.
Lucent Technologies Ireland Ltd	Η.Π.Α.
M&C Specialities Co.	Η.Π.Α.
Manufacturers Services Athlone Ltd	Η.Π.Α.
Manufacturers Services Ltd.	Η.Π.Α.
Marconi Communications	Η.Π.Α.
Matrox Europe Ltd	Η.Π.Α.
Maxtor Ireland Ltd	Κορέα
Methode Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Microsemi	Η.Π.Α.
Microtherm Ltd.	Γερμανία
Minelab International Ltd	Αυστραλία
Molex Limited Engineering	Η.Π.Α.
Moog Limited	Η.Π.Α.
Motorola Semiconductor Design Centre	Η.Π.Α.
Motorola Software Development	Η.Π.Α.
MTI Technology Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
National Instruments (Ireland) Ltd.	Η.Π.Α.
NEC Semiconductors Ireland Ltd	Ιαπωνία
Nexans	Γαλλία
Nivalis Limited	Κίνα
Nortel (Ireland) Ltd	Καναδάς
Ohshima Ireland Ltd (Clonshaugh)	Ιαπωνία
Option Wireless Ltd	Βέλγιο
Oracle Europe Manufacturing Limited	Η.Π.Α.
Palm	Η.Π.Α.
Pemstar Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Philips Electronics Ireland Ltd.	Ολλανδία
Power-One Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Pulse Engineering	Η.Π.Α.
Quantum Peripheral Products (Irl) Ltd	Η.Π.Α.
Quartz International Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Rehan Electronics Ltd.	Ολλανδία
Renishaw (Ireland) Ltd	Ην. Βασίλειο
RF Integration	Η.Π.Α.
Rogers Foam Corporation	Άλλη χώρα
RyuSyio Industrial Co. (Ire) Ltd.	Ιαπωνία
Sanmina Corporation	Η.Π.Α.
Sanmina SCI Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Saronix Kony (Ireland) Ltd.	Κορέα
Schaefer GmbH	Γερμανία
Schaffner Interpro Systems Ltd	Γερμανία
Sennheiser Ireland GmbH	Γερμανία
Sensormatic Electronics Corp. (Ire) Ltd	Η.Π.Α.
Siemens Ltd.	Γερμανία
Siemens SG Ireland Ltd.	Γερμανία
Silicon & Software Systems Ltd	Ολλανδία
Silicon and Software Systems	Ολλανδία
Silicon and Software Systems	Ολλανδία
Steiner (Galway) Ltd.	Γερμανία

Stocker Yale	Η.Π.Α.
Stratus Newco	Η.Π.Α.
Sumicem Optoelectronics Ireland	Ιαπωνία
Sun Microsystems (Ireland) Ltd.	Η.Π.Α.
TDK Corporation	Ιαπωνία
Teradyne Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Teradyne Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
The SMT Centre	Καναδάς
Theo Benning Betriebsgesellschaft Irl.	Γερμανία
Theo Benning Irl.	Γερμανία
Transistor Devices Inc	Η.Π.Α.
Transmould Limited	Η.Π.Α.
Tyco Electronics Printed Circuit Group	Η.Π.Α.
Tyco/MA Com	Η.Π.Α.
Viking Components Europe Ltd.	Η.Π.Α.
Volex Interconnect Systems (Ireland) Ltd	Ην. Βασίλειο
Weber Sensors Ireland Ltd	Γερμανία
Worth Data	Η.Π.Α.
WPB Electronics	Γερμανία
Xerox Corporation	Η.Π.Α.
Xerox Corporation	Η.Π.Α.
Xilinx Incorporated	Η.Π.Α.

Τεχνολογία

2R Kunststofftechnik GmbH & Co.	Γερμανία
A & M Belting Company Limited	Γερμανία
ABB Asea Boveri - Expert Centre	Σουηδία
ABB Industrial Systems	Ελβετία
ABB Transformers	Σουηδία
Abelcrest Ltd.	Άλλη χώρα
ABS Pumps Ltd	Σουηδία
Advanced Couplings Limited	Ην. Βασίλειο
Alfa-Laval (Ireland) Ltd	Σουηδία
Allied Signal Ireland Limited	Η.Π.Α.
Allied Signal Ireland Software Ltd	Η.Π.Α.
Anderson Power Products (Ireland)	Η.Π.Α.
AO Smith Electric Motors (Inl.) Ltd	Η.Π.Α.
APW Cork Limited	Η.Π.Α.
APW Dublin Limited	Η.Π.Α.
APW Galway Limited	Η.Π.Α.
Aquatico Ltd.	Άλλη χώρα
Asea Brown Boveri Ireland Ltd.	Σουηδία
Astor Beming Ltd.	Άλλη χώρα
AT Signaling	Ιταλία
Automat & Tooling Limited.	Γερμανία
B.International (T-A Oasis)	Η.Π.Α.
B.S.& B. Safety Systems Ltd.	Η.Π.Α.
Beru Manufacturing GmbH	Γερμανία
Bijur Lubricating Ireland Limited	Η.Π.Α.
Bruegmann Limited	Γερμανία
Bruss, G., GmbH Dichtungstechnik	Γερμανία
C Contrady (Claremorris) Ltd.	Γερμανία
C.P.M. (Europe) Ltd.	Η.Π.Α.
Calmark Ireland Limited	Η.Π.Α.
Cameron Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Camfil Ireland Ltd	Σουηδία
Cavan MacLellan Limited	Ην. Βασίλειο
Champion Automotive Products	Η.Π.Α.
Chia Cheme Cable Company	Ταϊβάν
CNH Information Technology Centre	Η.Π.Α.
Cold Chon Galway Ltd.	Ολλανδία
Cofix (Dublin) Ltd	Γαλλία
Container Graphics (Manufacturing) Ltd	Η.Π.Α.
Containers and Pressure Vessels Ltd	Ην. Βασίλειο
Crosland Filters (Ireland) Ltd.	Ην. Βασίλειο
Crown Equipment	Η.Π.Α.
D.I.S.Enbi Seals Ireland Ltd.	Ολλανδία
DAIM	Άλλη χώρα
Dekko Heating Technologies Inc.	Η.Π.Α.
Dieterle Werkzeughandel GmbH Tooling	Γερμανία
Dockrell Glass Distribution Ltd	Ην. Βασίλειο
Dollinger (Ireland) Ltd.	Η.Π.Α.

Προβλήματα Προσέλευσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
 Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

Donnelly Electronics	Η.Π.Α.
Donnelly Mirrors Limited	Η.Π.Α.
Donnelly Vision Systems Europe Ltd	Η.Π.Α.
Eaton Automotive	Η.Π.Α.
ebm Ireland Limited	Γερμανία
Elastometall Engstler GmbH	Γερμανία
Elbateg Engineering Ltd	Γαλλία
Electric Drives Manufacturing Ltd	Ιταλία
Engineered Plastic Components Inc.	Η.Π.Α.
Fide Engineering Limited	Γερμανία
Flemings Fireclays Manufacturing Limited	Ην. Βασίλειο
FLS Aerospace	Δανία
Fohrbach Precision Slides GmbH	Γερμανία
Foxconn Ireland Ltd.	Ταϊβάν
Foxteq Engineering (Ireland) Limited	Ταϊβάν
GEA Automation Research & Development Lt	Γερμανία
GEA Process Technology Ireland Ltd	Γερμανία
GMT Ireland Ltd.	Γερμανία
Gypsum Industries Plc	Ην. Βασίλειο
Harris Calorific Ireland	Η.Π.Α.
Hilton Engineering Limited & H.A.P.	Ολλανδία
Homa Pumps Ltd.	Γερμανία
Honeywell Ireland Limited	Η.Π.Α.
Homer Electric Inc	Η.Π.Α.
Hoskins Alloys	Η.Π.Α.
HP Chemie Pelzer Ltd	Γερμανία
HP Chemie Pelzer Research & Development	Γερμανία
Hydro-Hoist Limited	Ην. Βασίλειο
Hydrotec Engineering Ltd	Βέλγιο
IMOFA Ltd	Ολλανδία
IO Systems Ltd	Ιαπωνία
Ionics Inc.	Η.Π.Α.
Iralco Ltd.	Γερμανία
Irish Chrome Industries Ltd	Καναδάς
Irish Driver-Harris Company Limited	Η.Π.Α.
Irish Driver-Harris Company Limited	Η.Π.Α.
Irish Tar & Bitumen Ltd	Ην. Βασίλειο
Johnson Filtration Systems Ltd	Η.Π.Α.
Johnson Manufacturing Co.	Γαλλία
Keating Gravure Systems (Ireland) Ltd	Ην. Βασίλειο
Kinetics Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Kingscourt Bricks Ltd.	Ην. Βασίλειο
Kirchoff Ireland Limited	Γερμανία
Kleinhuis Ireland GmbH	Γερμανία
Kostal Ireland	Γερμανία
Kromberg & Schubert Ireland Limited	Γερμανία
Lapple Ireland Ltd.	Γερμανία
Liebherr Container Cranes Ltd	Ελβετία
Liebig International Ltd.	Γερμανία
Lisk Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Litec Moulding Ltd	Γερμανία
Little Island Eng.Ltd.	Δανία
Logstrup (Ireland) Ltd	Δανία
Lufthansa Airmotive Holdings Ltd	Γερμανία
Lund International BV	Η.Π.Α.
Mather & Platt (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
Max Mauch GmbH	Γερμανία
Maye Concrete Ltd	Ην. Βασίλειο
Maye Concrete Ltd	Ην. Βασίλειο
Merkel Freudenberg Fluidtechnic Ltd.	Γερμανία
Metal Processors Ltd	Ην. Βασίλειο
Moffett Engineering Ltd.	Η.Π.Α.
MPI Metal Powders International	Ελβετία
Myson Heating Controls Limited	Ολλανδία
National Tyre Services Ltd	Ην. Βασίλειο
Neriki Europe Ltd	Ιαπωνία
NN Ball & Roller Ltd.	Η.Π.Α.
Pacific Scientific Ltd.	Η.Π.Α.
Packo Blackwater Ltd	Βέλγιο
Patterson Pump Company Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Pauwels Trafo Ireland Limited	Βέλγιο
PGM Ireland Ltd	Ιαπωνία

Pickerings Lifts Limited	Ην. Βασίλειο
Pilz Ireland Industrial Automation	Γερμανία
Polyglass Limited	Λουξεμβούργο
Powerscreen Limited	Ην. Βασίλειο
Precision Steel Components Ltd	Άλλη χώρα
ProMinent Fluid Controls Ltd	Γερμανία
PWA International Limited	Γερμανία
Readymix (Eire) Limited	Ην. Βασίλειο
Ready-Mix (Longford) Limited	Ην. Βασίλειο
Readymix Cine	Ην. Βασίλειο
ReadyMix Cine Ltd. (Cork)	Ην. Βασίλειο
Readymix Cine Ltd. (Kilkenny)	Ην. Βασίλειο
Reliance Precision Limited	Ην. Βασίλειο
Reliance Precision Limited	Ην. Βασίλειο
Reynaer's Manufacturing Limited	Ολλανδία
Reynolds Systems (Skyline Ltd)	Ολλανδία
Ridge Tool Company	Η.Π.Α.
Rockwell Construction Ltd	Γερμανία
Schindler Ltd	Ελβετία
Schlegel Ireland Ltd	Ην. Βασίλειο
Schmitter (Ireland) Limited	Γερμανία
Schneider Electric Manufacturing (formerly Telemec)	Γαλλία
Schuf Valve Technology GmbH	Γερμανία
Shamrock Forge Tool Co Limited	Γερμανία
Shuttleworth Europe Limited	Η.Π.Α.
Siseir Ireland Ltd.	Γερμανία
Snap-Tite Europe B.V.	Η.Π.Α.
Square D Company Ireland Ltd	Γαλλία
Stalcorp	Η.Π.Α.
Standex Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Star Ball Linear Systems Ltd	Γερμανία
Taylor Made Ireland Limited	Η.Π.Α.
Tegral Building Productions	Βέλγιο
Tegral Metal Forming Ltd.	Βέλγιο
Terex Aerials Limited	Η.Π.Α.
Thermo-Air Environmental Technologies Lt	Ολλανδία
Thermo-Air Ireland Ltd	Ολλανδία
Thermo-Air Machines Ltd	Ολλανδία
ThermoKing Europe	Η.Π.Α.
Tillotson Limited	Η.Π.Α.
Tool and Mould Steel Ireland Limited	Γερμανία
Tractech Limited	Η.Π.Α.
Triad Systems Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Uchiya Ireland Ltd	Ιαπωνία
Uponor Limited	Φινλανδία
Up-Right International Manufacturing Ltd	Η.Π.Α.
Valois Ireland Ltd.	Γαλλία
Wampfler Ltd	Γερμανία
Ward International	Η.Π.Α.
Wavin Ireland Ltd	Ολλανδία
Wessel Cable Ltd	Ελβετία
Wessel Industries Holdings Ltd	Ελβετία
West Cast Ltd.	Άλλη χώρα
Willich Insulations Ltd	Γερμανία
Wilo Pumps Limited	Γερμανία
WOCO	Γερμανία
Wood Group JTC Ltd.	Ην. Βασίλειο
Χρηματοπιστωτικά	
ABB Structured Finance AS Dublin Branch	Σουηδία
Aberdeen Asset Management	Ην. Βασίλειο
Aberdeen International Management Ireland Ltd	Ην. Βασίλειο
ABN-AMRO International	Ολλανδία
Accent Europe Insurance Company	Άλλη μη-ευρωπαϊκή χώρα
Accident & General International Ltd	Ιρλανδία
ACE European Markets Insurance Limited	Άλλη μη-ευρωπαϊκή χώρα
Afinance (Ireland) plc	Τουρκία
AGF International Advisors	Καναδάς
AHP Finance Ireland Ltd	Η.Π.Α.
AIB International Financial Services Ltd	Ιρλανδία
AIB/BNY Fund Management (Ireland) Ltd	Ιρλανδία
AIG Asset Management Ltd	Η.Π.Α.

Προβλήματα Προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

AIG Asset Management Services Ltd.	Η.Π.Α.
AIG Global Investment Corp (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
AIG Insurance Management Services (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
AIG Life (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
AIM Associated Insurance Management (Ireland) Ltd	Γερμανία
Airbus Financial Services	Γαλλία
Allianz Ireland Plc	Γερμανία
Allianz Worldwide Care	Άλλη χώρα
Allied Irish Capital Management Limited	Ιρλανδία
AMB Capital Ireland (Ireland) Ltd	Νότιος Αφρική
AMB Ireland Group	Ιταλία
Analog Devices International Financial S	Η.Π.Α.
Anglo Irish International Financial Serv	Ιρλανδία
ANP International Finance Ltd	Άλλη μη-ευρωπαϊκή χώρα
Aon Insurance Managers (Dublin)	Η.Π.Α.
Aon MacDonagh Boland (International)	Ιρλανδία
Appleton Capital Management Ltd	Δανία
Arca Vita International Ltd.	Ιταλία
Are Life Assurance	Ιταλία
Artesia Banking Corporation Dublin Branch	Βέλγιο
B.B.L. Finance Ireland Ltd	Βέλγιο
B.T. Trustee Company (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
Babcock & Brown Ltd	Η.Π.Α.
Bank of America NA	Η.Π.Α.
Bank of Ireland International Finance Limited	Ιρλανδία
Bank of Ireland International Services Limited	Ιρλανδία
Bank of Ireland Securities Services Ltd	Ιρλανδία
Bank of Ireland Treasury & International Banking	Ιρλανδία
Bank of Montreal Ireland plc	Καναδάς
Bankgesellschaft Berlin (Ireland) Plc	Γερμανία
Bankinter Ireland Ltd	Ισπανία
Bankinter SA Dublin Branch	Ισπανία
Barclays Assurance (Ireland) Ltd	Ην. Βασίλειο
Barclays Insurance (Ireland) Ltd	Ην. Βασίλειο
Barclays International Financial Services (Dublin) Ltd (BIFSI)	Ην. Βασίλειο
BAREP Asset Management Ireland Ltd	Γαλλία
Barings (Ireland) Ltd	Ην. Βασίλειο
BAWAG International Finance Ltd	Αυστρία
Baxendale Insurance Company Limited	Ην. Βασίλειο
BBL Finance	Βέλγιο
BBVA Ireland plc	Ισπανία
Bear Stearns Bank plc	Η.Π.Α.
Bermuda Trust (Dublin) Limited	Άλλη μη-ευρωπαϊκή χώρα
BFC Insurance/BFC Insurance (Life) Ltd	Η.Π.Α.
BGB Reinsurance Ltd	Γερμανία
BISYS Fund Services	Η.Π.Α.
BK Global Finance Limited	Άλλη χώρα
Black & Decker International Holdings BV (Irish Br	Η.Π.Α.
BNP PARIBAS - Dublin Branch	Γαλλία
BPM Ireland plc	Ιταλία
BPV Finance (International) Ltd Dublin	Ιταλία
Bristol Myers-Squibb International	Η.Π.Α.
Brown Brothers Harriman Fund Administration Servic	Η.Π.Α.
Brown Brothers Harriman Trustee Services (Ireland)	Η.Π.Α.
BW Bank Ireland plc	Γερμανία
Cadbury Ireland Ltd	Ην. Βασίλειο
Caradas Currency Brokers Ltd	Άλλη χώρα
Cardinal Health Finance	Η.Π.Α.
Cariverona Ireland plc	Ιταλία
Centre Finance Dublin International	Ιρλανδία
Centre Insurance International Company	Ελβετία
Centre Reinsurance Dublin	Ελβετία
Chubb Financial Products (Ireland)	Η.Π.Α.
CIBC World Markets Ireland Limited	Καναδάς
CICM Fund Management Limited	Γερμανία
Cisco Systems Finance International	Η.Π.Α.
CITCO Bank Nederland (Dublin Branch)	Ολλανδία
Citico Fund Services (Dublin)	
Citibank Ireland Financial Services	Η.Π.Α.
Clondalkin International Finance	Ιρλανδία
CNH Capital plc.	Ιταλία
Cogent Investment Operations Ireland Limited	

Προβλήματα Προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
 Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

Cologne Reinsurance Co (Dublin) Ltd	Γερμανία
Commerzbank Europe (Ireland)	Γερμανία
Compaq Financial Services	Η.Π.Α.
Conpress International Finance	
Contilux Finance Ireland	Λουξεμβούργο
Coronation Global Limited	Νότιος Αφρική
Coyle Hamilton International Limited	Ιρλανδία
CRH International Financial Services Limited	Ιρλανδία
CSA Financial Ltd	Η.Π.Α.
Custom House Asset Management Ltd	Ην. Βασίλειο
Daiwa Securities Trust and Banking (Europe) Plc	Ιαπωνία
Davy International Ltd	Ιρλανδία
De Lage Landen Ireland	Ολλανδία
Deka International (Ireland) Ltd.	Γερμανία
Dell Financial Services International (DFSi)	Η.Π.Α.
DePfa-Bank Europe plc	Γερμανία
DePfa-Bank Europe Plc	Γερμανία
Deutsche Bank/DB Ireland plc	Λουξεμβούργο
Deutsche International (Ireland) Ltd	Γερμανία
Deutsche International Corporate Services (Ireland)	Γερμανία
Dexia Banqu Internationale a Luxembourg Dublin Bra	Λουξεμβούργο
Dexia Fund Services Dublin Limited	Λουξεμβούργο
Diageo Finance Ireland	Ην. Βασίλειο
Diamon Airfinance (Ireland)	Ιαπωνία
Dilmun Financial Services	Άλλη μη-ευρωπαϊκή χώρα
Dolment Securities Ktd	Ιρλανδία
Dortmund Reinsurance	Γερμανία
Dresdner Bank (Ireland) plc	Γερμανία
Dresdner International Management Services Limited	Γερμανία
DZ Bank Ireland plc	Γερμανία
E+S Reinsurance (Ireland) Ltd.	Γερμανία
Eagle Star European Life Assurance Company Ltd	Ελβετία
Eagle Star International Services (Ireland) Ltd	Ελβετία
EGE Finance Ltd	Τουρκία
Eircom International	Ιρλανδία
EMRO Finance Ireland Ltd.	Ιταλία
Energy Finance Ltd	
ERC Managemnet Services Limited	Λουξεμβούργο
Ergo Treasury Centre Ltd	Γερμανία
Ericsson Treasury Ireland Ltd	Σουηδία
Euroco Ltd	Βέλγιο
Euro Capital Structures Ltd	Ιταλία
Euro Insurances Limited	Ολλανδία
Europaeische Hypothekenbank SA Dublin Branch	Λουξεμβούργο
European Speciality Reinsurance (Ireland) Limited	Άλλη μη-ευρωπαϊκή χώρα
F.B.D. International Holdings Ltd/FBD Managed Solu	Ιρλανδία
Fairheads International Ireland Limited	Νότιος Αφρική
Federated International Management Ltd	Η.Π.Α.
FIBA IFSC	Η.Π.Α.
FINEX Europe	Η.Π.Α.
First Active Treasury Services	Ιρλανδία
Fortis Fund Services (Ireland) Limited	Ολλανδία
Fortis Global Custody Management & Trustee Service	Ολλανδία
Fortis International Finance (Dublin)	Βέλγιο
Friends First International Limited	Ιρλανδία
FTI Finance	Γερμανία
Gaiacorp Ireland Ltd	Δανία
GAM Fund Management Ltd	Ελβετία
Garanti Financial Services PLC	Τουρκία
Garras Bank - Naspa Dublin	Γερμανία
Gensec Asset Management (Dublin) Ltd.	Νότιος Αφρική
Gensec Asset Management (Dublin) Ltd.	Νότιος Αφρική
Gensec Dublin Ltd	Νότιος Αφρική
Global Crossing Services Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Grow Life Limited	Ιταλία
Hagemeyer Ireland plc.	Ολλανδία
Hannaover Reinsurance (Ireland) Ltd	Γερμανία
Hannover Re Advanced Solutions Ltd	Γερμανία
Hansard Europe Limited	Ην. Βασίλειο
HDI Reinsurance (Ireland) Ltd	Γερμανία
Helaba Dublin Landesbank Hessen-Thurlingen International	Γερμανία
Helaba International Finance plc	Γερμανία

Προβλήματα Προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

Hewlett Packard International Bank	Άγνωστη
Hibernian Investment Managers	Ιρλανδία
HP Financial Services Limited	Ιρλανδία
HSBC Fund Administration (Ireland) Limited	Ην. Βασίλειο
HSBC Global Investor Services Ltd	Ην. Βασίλειο
HSBC Insurance (Ireland) Ltd	Ην. Βασίλειο
HSBC Life (Europe) Ltd	Ην. Βασίλειο
HVB Bank Ireland	Γερμανία
IBH Finance Ltd	Ιρλανδία
IBM International Treasury Services Company	Η.Π.Α.
IG International Management Ltd	Καναδάς
IIU Asset Strategies Limited	
ING	Ολλανδία
ING Lease	Ολλανδία
Interclaim Recovery Ltd	Άλλη μη-ευρωπαϊκή χώρα
International Fund Managers (Ireland) Limited	Ολλανδία
International Fund Services (Ireland) Limited	
International Investment & Underwriting Ltd	Ιρλανδία
Interpolis Captive Management Services Limited	Ολλανδία
Interpolis Insurance Ireland Limited	Ολλανδία
Interpolis Reinsurance Ireland Limited	Ολλανδία
IntesaBci Bank Ireland plc	Ιταλία
INVESCO	Η.Π.Α.
Investec Asset Management Ireland Limited	Νότιος Αφρική
Investec Ireland Limited	Η.Π.Α.
Investec Ireland Overseas Services	Γαλλία
Investors Financial Services (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
Investors Fund Services (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
Investors Trust & Custodial Services (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
Irish European Reinsurance Co Ltd	Η.Π.Α.
Irish Life & Permanent plc	Ιρλανδία
Irish Life International Limited	Ιρλανδία
Irish Life International Limited	Άλλη ευρωπαϊκή χώρα
Irish Progressive Services International	Ιρλανδία
ITOCHU Airlease Ltd.	Ιαπωνία
J Rothschild International Assurance plc	Ην. Βασίλειο
J.P. Morgan Bank (Ireland) plc	Η.Π.Α.
JMH Finance Corporation	
KBC Asset Management Ltd	
KBC Finance Ireland	Βέλγιο
KBL Bank Ireland	Λουξεμβούργο
KDB Ireland Ltd	Κορέα
KEB (Ireland) Custodial Services Limited	Κορέα
KEB (Ireland) Fund Management Limited	Κορέα
KEB (Ireland) Investment Limited	Κορέα
KG Aircraft Leasing Co Ltd	Ιαπωνία
KLM Financial Services BV Irish Branch	Ολλανδία
Koratrade MTMC Ltd	Τουρκία
Korean Air Lease and Finance Co Ltd	Κορέα
Korfez Financial Services plc	Τουρκία
Landesbank Hessen-Thuringen Girozentrale, Irish Ba	Γερμανία
LGT Bank in Liechtenstein (Ireland) Ltd.	Άλλη χώρα
Liberty International Underwriters	Η.Π.Α.
Life Strategies Ltd	Ιρλανδία
Lombard Aviation Capital	Ην. Βασίλειο
London Life & General Reinsurance Company Limited	Καναδάς
Management International (Dublin)	Βερμούδες
Mantovana Ireland Limited	Ιταλία
Mantovana Management Ltd.	Ιρλανδία
Marsh Global Broking (Dublin) Ltd	Η.Π.Α.
Marsh Managemnet Services (Dublin) Limited	Η.Π.Α.
Marsh Treasury Services (Dublin) Limited	Ην. Βασίλειο
Mediolanum Asset Management Ltd	Ιταλία
Mediolanum International Funds Ltd	Ιταλία
Mediolanum International Life Ltd	Ιταλία
Mellon Fund Administration (Dublin) Ltd	Η.Π.Α.
Melon Trustees (Dublin) Limited	Η.Π.Α.
Meridian Capital Markets Ltd	Η.Π.Α.
Merrill Lynch Capital Markets Bank Ltd	Η.Π.Α.
Metzler Ireland Ltd.	Γερμανία
Mitsubishi Aircraft (Europe)	Ιαπωνία
Mitsubishi Trust Finance (Ireland) plc	Ιαπωνία

Προβλήματα Προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

Mitsui Sumitomo Reinsurance (Europe) Company Limited	Ιαπωνία
National Irish Bank Markets Division - Global Wholesale Financial Services	Αυστραλία
Newcourt Asset Finance International	Άλλη μη-ευρωπαϊκή χώρα
Norwich Union International Ltd.	Ην. Βασίλειο
Olympia Capital (Ireland) Ltd	Άλλη χώρα
Oppenheim International Finance	Γερμανία
ORC Re Limited	Γερμανία
ORIX Aviation Systems Ltd.	Ιαπωνία
ORIX Ireland Ltd.	Ιαπωνία
Oyak European Finance plc	Τουρκία
Pembroke Capital Limited	Ιρλανδία
Pfizer International Bank Europe Ltd	Η.Π.Α.
Pfizer Treasury Centre	Η.Π.Α.
PFPC International	Η.Π.Α.
Pioneer Alternative Investments Limited	Ιταλία
Pioneer Global Investments Limited	Ιταλία
Pioneer Investment Management Limited	Ιταλία
Porsche Financial Management Svcs Ltd	Γερμανία
Primary Insurance Managers	Άλλη μη-ευρωπαϊκή χώρα
Prudential Europe Management Services Limited	Ην. Βασίλειο
QBE Insurance & Reinsurance (Europe) Ltd	Αυστραλία
Rabobank Ireland	Ολλανδία
Redi Financial Products Ltd	Ην. Βασίλειο
Rheinyp Bank Europe plc	Γερμανία
RMB International (Dublin) Limited	
Royal & Sun Alliance Eurolife Ltd.	Ην. Βασίλειο
RSM Robson Rhodes Financial Services Ltd	Ην. Βασίλειο
Sachsen LB Europe plc	Γερμανία
Sagitta Asset Management (Dublin) Limited	Άλλη χώρα
Sanpaolo IMI Bank Ireland plc	Ιταλία
Santander Financial Products Ltd	Ισπανία
Scotiabank (Ireland) Ltd	Καναδάς
Scottish Amicable International Assurance plc	Ην. Βασίλειο
Scottish Mutual plc	Ην. Βασίλειο
SEB Trygg Life (Ireland) Assurance Company Ltd	Σουηδία
Securitas Treasury (Ireland) Ltd	Σουηδία
SEI Investments Trustee and Custodial Services (Ireland) Ltd.	Η.Π.Α.
SEI Investments-Global Fund Services Ltd.	Η.Π.Α.
SG Russell Asset Management (Ireland) Limited	Άλλη μη-ευρωπαϊκή χώρα
Signal Iduna Prudential International Assurance Ltd.	Γερμανία
Smurfit Capital	Ιρλανδία
Societe Generale Asset Management (Ireland) Ltd.	Γαλλία
Societe Generale Asset Management (Ireland) Limited	Γαλλία
Societe Generale Finance (Ireland) Limited	Γαλλία
Starr Excess Liability Insurance International Ltd	Η.Π.Α.
Sumitomo Mitsui Finance Dublin	Ιαπωνία
Sunrock Aircraft Corporation Ltd	Ιαπωνία
Swiss Re International Treasury Ltd	Ελβετία
Swiss Re Ireland Limited	Λουξεμβούργο
TCS Insurance Company of Ireland Ltd	Η.Π.Α.
TD Global Finance	Καναδάς
The Lawrence Life Assurance Company Ltd	Ιταλία
The Lawrence Re Ireland Ltd	Ιταλία
Trinity Fund Administration Ltd	Κύπρος
Tyco International Finance Ireland	Άλλη χώρα
Ulster Bank Ireland Limited	Ιταλία
UniCredito Italiano Bank (Ireland) plc	Ιταλία
Veneto Ireland Financial Services Ltd	Ιταλία
Vicenza Life	Ιταλία
Vicenza Life	Ιταλία
Volksfursorge Reinsurance Co Ltd	Γερμανία
Volkswagen Insurance Company	Γερμανία
Volkswagen Investments Ltd	Γερμανία
W & W Asset Managemnet Dublin Limited	Γερμανία
Watson Wyatt Partners	
Westdeutsche Landesbank (Ireland) plc	Γερμανία
Western International Insurance Company (Europe) L	Άλλη χώρα
Western International Life Insurance Company (Europe) Limited	Άλλη χώρα
Westfälische Provinzial Reinsurance Company (Dublin) Limited	Γερμανία
WGZ-Bank Ireland plc	Γερμανία
Willis Management (Dublin) Ltd	
Windsor Treasury Centre Limited	Γερμανία

Wuerttembergische Portfolio Management Company Ireland Ltd	Γερμανία
XL Europe Limited	
Yapi Kredi Financial Services Ltd	Τουρκία
Zurich International Services (Irl) Ltd	Ελβετία
Ιατρικές Συσκευές	
Abbott Ireland (Donegal)	Η.Π.Α.
Abbott Ireland (Pumps)	Η.Π.Α.
Abbott Ireland (Sligo)	Η.Π.Α.
Adam Spence Europe Ltd	Η.Π.Α.
Aerogen (Ireland) Ltd.	Η.Π.Α.
Allergan Pharma (I) Ltd	Η.Π.Α.
B Braun Hospicare Ltd	Γερμανία
Bausch & Lomb (Irl) Ltd.	Η.Π.Α.
Baxter Healthcare SA	Η.Π.Α.
Bayer Diagnostics Manufacturing Limited	Γερμανία
Beckman Coulter	Η.Π.Α.
Becton Dickinson & Co. (Drogheda)	Η.Π.Α.
Becton Dickinson & Co. (Dun Laoghaire)	Η.Π.Α.
Biocompatibles Cardiovascular Irl. Ltd	Ην. Βασίλειο
Biomedical Research (BMR Teo)	Ιρλανδική
Biotrin Technologies Ltd	Ιρλανδική
Boston Brace Europe Limited	Η.Π.Α.
Boston Scientific Cork Limited	Η.Π.Α.
Boston Scientific Ireland Limited	Η.Π.Α.
Boston Scientific Namic	Η.Π.Α.
Buckeye Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Cambridge Diagnostics Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
CeramOptec GmbH	Γερμανία
Contech Medical International Ltd	Η.Π.Α.
Cook Ireland Limited	Η.Π.Α.
DePuy (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
DeRoyal of Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Donegal Healthcare	Η.Π.Α.
Donovan Medical Equipment Ltd	Γαλλία
Essilor (Ireland) Limited	Γαλλία
Filtertek BV	Η.Π.Α.
Gammaster Ireland Ltd	Ολλανδία
GN Resound	Δανία
Guidant Corporation	Η.Π.Α.
Harmac Medical Products, Inc	Η.Π.Α.
Hollister Overseas Ltd	Η.Π.Α.
Isotron Ireland Limited	Ην. Βασίλειο
IVT Europe Ltd	Η.Π.Α.
Jobst Ireland Limited	Γερμανία
Johnson & Johnson (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
KCI Ethos Medical	Η.Π.Α.
Killarney Enterprises (Soap Co. of Irl)	Ην. Βασίλειο
Lake Region Manufacturing Co. Ltd	Η.Π.Α.
Listal Limited	Ιταλία
Mallinckrodt Medical Imaging Ltd.	Η.Π.Α.
Mallinckrodt Medical Ltd.	Η.Π.Α.
McGhan Ltd	Η.Π.Α.
Medtronic/AVE	Η.Π.Α.
Merit Medical Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Microbrush International Ltd.	Η.Π.Α.
Millipore Ireland BV	Η.Π.Α.
Nelipak Thermoforming	Ολλανδία
Nellcor Puritan-Bennett	Η.Π.Α.
Nycomed Ireland	Ην. Βασίλειο
Olympus Ireland Ltd	Ιαπωνία
Oral-B Laboratories Ltd	Η.Π.Α.
Organic Lens Manufacturing	Γαλλία
Organon Teknika Ltd	Ολλανδία
Ortho-Kinetics Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Pall Ireland	Η.Π.Α.
Piercan (Ireland) Limited	Γαλλία
Rehan Electronics Ltd	Ολλανδία
Rexam Medical Packaging	Ην. Βασίλειο
Rondomed Medical	Γερμανία
Rupp & Hubrach Optik GmbH	Γερμανία
Smith & Nephew Ltd.	Ην. Βασίλειο

Sola ADC Lenses Ltd.	Η.Π.Α.
Stafford-Miller Ireland	Η.Π.Α.
Stryker Howmedica Osteonics (Cork)	Η.Π.Α.
Stryker Howmedica Osteonics (Limerick)	Η.Π.Α.
Stryker Instruments (Cork)	Η.Π.Α.
Summit Autonomous Inc.	Η.Π.Α.
TFX Medical Ltd	Η.Π.Α.
Transitions Optical Ltd.	Η.Π.Α.
Tyco Healthcare	Η.Π.Α.
Tyco Healthcare Services Europe	Η.Π.Α.
Tytex Ireland Ltd.	Δανία
Utah Medical	Η.Π.Α.
Vistakon (Ireland) Ltd. (A J&J Company)	Η.Π.Α.
Vitalograph (Ireland) Ltd	ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ
Waters Corporation	Η.Π.Α.
Welch-Allyn Ltd.	Η.Π.Α.
Φαρμακευτικά	
Abbot Ireland (Cavan)	Η.Π.Α.
Abbott Ireland (Sligo)	Η.Π.Α.
Adhesives Research, Ireland, Ltd.	Η.Π.Α.
ADM (Ringaskiddy)	Η.Π.Α.
AKZO Nobel Decorative Coatings Limited	Ολλανδία
All Technology (Ireland) Limited	Η.Π.Α.
Allergen Pharma (I) Ltd.	Η.Π.Α.
Alza Corporation	Ην. Βασίλειο
Arch Chemical BV	Η.Π.Α.
Arkopharma Laboratories Pharmaceutiques	Γαλλία
Athlone Pharmaceuticals Limited	Ην. Βασίλειο
Aughinish Alumina Limited	Ελβετία
Aventis Pharma (Nenagh) Limited	Γαλλία
Aventis Pharma (Waterford) Ltd.	Γαλλία
Bioglan (Ireland) Limited	Ην. Βασίλειο
Boc Gases Ireland	Ην. Βασίλειο
Borden Bray Ltd.	Ην. Βασίλειο
Calor Kosangas Limited	Ην. Βασίλειο
Cara Partners	Γερμανία
Cardinal Health	Η.Π.Α.
Cascade Biochem Ltd	Ην. Βασίλειο
Chemplus Ltd	Ην. Βασίλειο
Clonmel Healthcare Ltd.	Γερμανία
Coates of Ireland Ltd.	Ην. Βασίλειο
Cognis Ireland Ltd.	Γερμανία
Devcon Ltd.	Η.Π.Α.
Diversey Lever (Ireland) Ltd.	Ολλανδία
Dulux (ICI) Paints Ireland Ltd.	Ην. Βασίλειο
Dynochem Ireland Limited	Φινλανδία
ECI European Chemical Industries Ltd.	Γερμανία
Elan Pharmaceutical Operations	Η.Π.Α.
Eli Lilly SA - Irish Branch	Η.Π.Α.
Elisa Partnership	Γερμανία
Evode Industries Limited	Ην. Βασίλειο
FMC (Ireland) Ltd.	Η.Π.Α.
Forest Laboratories Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Fort Dodge Laboratories Ireland Limited	Η.Π.Α.
Franklin Pharmaceuticals Limited	Ολλανδία
Fujisawa Ireland Ltd	Ιαπωνία
Genzyme Ireland	Η.Π.Α.
Gerard Laboratories	Η.Π.Α.
GlaxoSmithKline (Cork) Ltd	Ην. Βασίλειο
GlaxoSmithKline (Dungarvan)	Ην. Βασίλειο
GlaxoSmithKline Ltd	Ην. Βασίλειο
Helsinn Birex Pharmaceuticals	Ελβετία
Helsinn Chemical Ireland Ltd	Ελβετία
Henkel Ecolab Ltd.	Γερμανία
Info-Lab Ltd	Γερμανία
Innothera Ireland Ltd	Γαλλία
Intervet Ireland Ltd	Ολλανδία
Irish Flavors and Fragrances	Η.Π.Α.
Irish Industrial Explosives Ltd	Γαλλία
Iropharm Limited	Η.Π.Α.
Irotec Laboratories	Ελβετία

Προβλήματα Προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

Janssen Pharmaceutical Limited	Η.Π.Α.
Kinerton Ltd	Γαλλία
Klinge Pharma GmbH	Γερμανία
Lawter Products BV	Η.Π.Α.
Leo Labs Ltd & Leo Pharm Trading Ltd	Δανία
Loctite (Ireland) Limited	Γερμανία
Loctite R&D Centre	Γερμανία
Merck Sharp & Dohme	Η.Π.Α.
Minteq Europe Ltd	Η.Π.Α.
Mitsui Denman	Ιαπωνία
NeXstar Pharmaceuticals Inc	Η.Π.Α.
Norbrook Manufacturing Ltd	Ην. Βασίλειο
Norton (Waterford) Ltd	Η.Π.Α.
Novartis Agribusiness	Ελβετία
Novartis International	Ελβετία
Novartis Ringaskiddy Limited	Ελβετία
Olympus Ireland	Ιαπωνία
Organon (Ireland) Ltd	Ολλανδία
Pfizer Ireland Pharmaceutical (Loughbeg)	Η.Π.Α.
Pfizer Ireland Pharmaceutical (Ringaskiddy)	Η.Π.Α.
Pfizer Ireland Pharmaceuticals (Cork)	Η.Π.Α.
Pfizer Ireland Pharmaceuticals (Dun Laoghaire)	Η.Π.Α.
Pfizer Ireland Pharmaceuticals (Loughbeg)	Η.Π.Α.
Pharmacia Cork Ltd.	Η.Π.Α.
Protim Abrasives Limited	Ην. Βασίλειο
Quest International (Ireland) Ltd.	Ην. Βασίλειο
Ranbaxy Pharmaceuticals	Ινδία
Reheis Ireland	Η.Π.Α.
Roche Ireland Ltd	Ελβετία
Rottapharm Limited	Ιταλία
Rowa Pharmaceuticals Limited	Γερμανία
Schering-Plough (Avondale)	Η.Π.Α.
Schering-Plough (Bray)	Η.Π.Α.
Scholetter (Irl.) Ltd.	Γερμανία
Servier (Ireland) Industries Limited	Γαλλία
Shamrock Aluminium Ltd	Η.Π.Α.
Sifa Ltd	Γερμανία
Stiefel Laboratories (Ireland) Limited	Η.Π.Α.
Stonearch Branch of Randstone Limited	Η.Π.Α.
Swords Laboratories	Η.Π.Α.
Takeda Ireland Ltd.	Ιαπωνία
Tosara Products Limited	Η.Π.Α.
Trimite Truecoat Ltd.	Ην. Βασίλειο
Warner Lambert (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
Warner-Lambert Dublin	Ην. Βασίλειο
Warner-Lambert Export	Γαλλία
Wexport Limited	Δανία
Wyeth Medica Ireland	Η.Π.Α.
Wyeth Nutritionals Ireland	Η.Π.Α.
Yamanouchi Ireland Company Limited	Ιαπωνία

Κοινές Υπηρεσίες

Accenture	Η.Π.Α.
Allergan Services International Ltd	Η.Π.Α.
AOL-Bertelsmann Service Operations Ltd	Γερμανία
Apple Computer	Η.Π.Α.
Avery Dennison Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Bankers Trust Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Beauman International (Ireland) Ltd.	Η.Π.Α.
Bertelsmann Distribution Financial Servi	Γερμανία
Black & Decker	Η.Π.Α.
Cable and Wireless Global Businesses	Ην. Βασίλειο
Cigna Benefits Processing Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Citico Data Processing Services Ltd	Ολλανδία
Citibank	Η.Π.Α.
Citicorp	Η.Π.Α.
Compaq Computer Customer Services	Η.Π.Α.
Continental AG	Ην. Βασίλειο
Continental Promotion International Ltd	Η.Π.Α.
Dell Direct	Η.Π.Α.
DER Ireland Ltd.	Γερμανία
Deutsche International	Γερμανία

Προβλήματα Προσέλκυσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
 Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

Electrolux Application Centre	Σουηδία
EMC Ireland	Η.Π.Α.
Energy Services Intl. Ltd.	Η.Π.Α.
EuroConex	Η.Π.Α.
Fred Wolf Film Limited	Η.Π.Α.
Fujitsu Consulting	Η.Π.Α.
GE Capital Woodchester	Ην. Βασίλειο
Generali International Ltd	Ην. Βασίλειο
Global Telesystems (GTS)	Η.Π.Α.
GMAC Commercial Holding Corp Servicing Ireland, Ltd	Η.Π.Α.
HCM International	Η.Π.Α.
Hertz Europe Service Centre Ltd.	Ην. Βασίλειο
Honeywell	Η.Π.Α.
IDC LIMITED	Η.Π.Α.
Informix Software Ltd	Η.Π.Α.
Infoscore Software Services Ireland Ltd	Γερμανία
Institute for Scientific Information - I	Η.Π.Α.
Jacobs Computing Services Limited	Η.Π.Α.
Jacobs Engineering (Cork)	Η.Π.Α.
Lafferty Publications Limited	Ην. Βασίλειο
Lucent Technologies	Η.Π.Α.
McGraw-Hill Data Services - Irl Ltd	Η.Π.Α.
Meridian VAT Processing Company	Ην. Βασίλειο
Microsoft International	Η.Π.Α.
Mott MacDonald EPO	Ην. Βασίλειο
MSAS Global Logistics (Services) Limited	Ην. Βασίλειο
Music Control GmbH	Γερμανία
National Instruments	Η.Π.Α.
Novell Ireland Software Ltd.	Η.Π.Α.
NYLCare Health Plans	Η.Π.Α.
Oracle Direct Marketing Division	Η.Π.Α.
P H Brink International Ltd	Η.Π.Α.
PacificCare Health Ltd	Η.Π.Α.
Pepsi	Η.Π.Α.
Philips Consumer Products	Ολλανδία
Quintiles Ireland Limited	Η.Π.Α.
Schauenberg International Limited	Γερμανία
Siemens	Γερμανία
SITA Global Telecommunications Services Ltd	Ολλανδία
Sonopress Ireland Limited	Γερμανία
Sundai Ireland International	Ιαπωνία
The Equifax Database Co Ltd	Η.Π.Α.
The H W Wilson Company	Η.Π.Α.
Thorburn Colquhoun Ireland	Η.Π.Α.
UPS Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Viking Direct	Η.Π.Α.
VS Data Media Color Separation	Γερμανία
Whirlpool	Η.Π.Α.
Xerox Corporation	Η.Π.Α.
Zomax (Ireland) Limited	Η.Π.Α.
Zomax (Ireland) Limited	Η.Π.Α.
Λογισμικό	
Accuris Limited	Ολλανδία
ADC Software Systems Ireland Ltd	Καναδάς
Adobe Systems Inc.	Η.Π.Α.
Advent Software Limited	Ην. Βασίλειο
Alcatel Ireland Ltd	Γαλλία
Allied Management Systems	Βέλγιο
Amdahl Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Amdocs Software Systems Ltd	Ισραήλ
American International Systems Ireland Ltd	Η.Π.Α.
AND Data Ireland Ltd	Ολλανδία
AOL Technologies	Η.Π.Α.
Apple Computer Ltd	Η.Π.Α.
Assyst GmbH & Co KG	Γερμανία
Attachmate Corp.	Η.Π.Α.
Autodesk Inc	Η.Π.Α.
Avid Technology International BV	Η.Π.Α.
Axis Software	Ολλανδία
Baltimore Technologies	Η.Π.Α.
Baurer Software & Consulting GmbH	Γερμανία

Προβλήματα Προσέλευσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
 Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

Berlitz Ireland Limited	Ιαπωνία
BG Turnkey Services Ltd	Η.Π.Α.
BMC Software Europe	Η.Π.Α.
Bowne Global Solutions Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Browne Global Solution	Η.Π.Α.
Cadence Design Systems Inc.	Η.Π.Α.
Cambridge Technology Partners Benelux	Η.Π.Α.
CAP Gemini Ireland	Γαλλία
Cedar Group Ireland Ltd	Ην. Βασίλειο
Client Logic Co	Η.Π.Α.
CMG Admiral Customer Solutions Ltd.	Ην. Βασίλειο
CMG Telecommunications	Ολλανδία
Cognotec Limited	Ην. Βασίλειο
Compaq Computer Corporation	Η.Π.Α.
Computer Associates Limited	Η.Π.Α.
Computer Science Corp.	Η.Π.Α.
Consolidated Financial Insurance	Η.Π.Α.
Creative Labs Ireland Ltd	Ιαπωνία
Critical Path	Η.Π.Α.
CSC	Άλλη χώρα
Data Dimensions	Η.Π.Α.
DeCare Delta Systems (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
Eicon Technology Europe Ltd	Καναδάς
Electrolux Group Ireland Ltd	Σουηδία
Electronic Data Systems (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
EMC (Benelux) BV	Η.Π.Α.
Engitech Ltd.	Ιταλία
Entex Information Services Int'l Ltd	Η.Π.Α.
Epicor Software (Ireland) Limited	Η.Π.Α.
Ericsson Systems Expertise Ltd	Σουηδία
Exact Software Irl. Ltd.	Ολλανδία
Fidelity Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Filenet Company Ltd	Η.Π.Α.
Fineos	Η.Π.Α.
Garrett Software	Η.Π.Α.
GE Insurance Holdings	Η.Π.Α.
Gear Enterprise Solutions	Ην. Βασίλειο
GFT	Γερμανία
GFT	Γερμανία
Graham Technology Ireland Ltd	Ην. Βασίλειο
Guardeonic Solutions Ltd.	Γερμανία
Hitachi Dublin Laboratory	Ιαπωνία
Horizon Technology Group	Άλλη χώρα
Howard Johnson	Η.Π.Α.
I & E Systems Ply Ltd	Αυστραλία
IBM Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Infor Business Solutions, AG	Γερμανία
Informatique MTF SA (IMTF)	Ελβετία
Informix Software Ireland Limited	Η.Π.Α.
Interbalco AG	Η.Π.Α.
Interlease	Η.Π.Α.
JetForm Services Europe	Καναδάς
JTEC	Αυστραλία
Kerridge Computer Company (Ireland) Ltd.	Ην. Βασίλειο
Kindle Banking Systems	Ην. Βασίλειο
Kudos	Ην. Βασίλειο
Logica/Aldiscon	Ην. Βασίλειο
Martin Dawes Systems	Ην. Βασίλειο
Measurex Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Microsoft European Operations Centre	Η.Π.Α.
Modus Media	Η.Π.Α.
Modus Media (Kildare)	Η.Π.Α.
Modus Media (Limerick)	Η.Π.Α.
Modus Media International (Dublin)	Η.Π.Α.
Motorola BV (Cork)	Η.Π.Α.
Navarasoft	Άλλη χώρα
NETg Ireland Ltd	Καναδάς
Novell Ireland Software Limited	Η.Π.Α.
Oracle EMEA Limited	Η.Π.Α.
Parametric	Η.Π.Α.
Parthus	Η.Π.Α.
Peregrine Systems Inc.	Η.Π.Α.

Προβλήματα Προσέλευσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
 Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

Pervasive Software	Η.Π.Α.
Pivotal Software	Καναδάς
Plaut	Γερμανία
Point Information Systems Ltd.	Γερμανία
Prumerica Systems Ireland Ltd	Η.Π.Α.
QAD Inc	Η.Π.Α.
QC Data (Ireland) Ltd.	Καναδάς
Rand Technology	Καναδάς
Rand Worldwide	Καναδάς
Red Hat Software Inc.	Η.Π.Α.
Riverdeep Interactive Learning Ltd	Η.Π.Α.
SAP Services Support Centre Irl. Ltd.	Γερμανία
Sapphire	Η.Π.Α.
Saturn Fulfilment Services Limited	Καναδάς
Seagull Holdings BV	Ολλανδία
Sedir Ltd.	Άλλη χώρα
Siebel Systems Ireland Ltd.	Η.Π.Α.
Sigma Softlabs	Σουηδία
Silicon & Software Systems	Ολλανδία
SimulTrans LLC	Η.Π.Α.
Smartforce	Η.Π.Α.
Software AG	Γερμανία
Software Spectrum Ltd.	Η.Π.Α.
Solution 6 (Ireland) Limited	Αυστραλία
Sonopress GmbH	Γερμανία
Sophis SA	Γαλλία
Start Amadeus GmbH	Γερμανία
Sterling Fluid Systems	Ην. Βασίλειο
Sun Microsystems (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
Sykes	Η.Π.Α.
Symantec Limited	Η.Π.Α.
Synopsys Inc	Η.Π.Α.
Syskoplan GmbH	Γερμανία
Tally Systems (Ireland) Limited	Η.Π.Α.
Tecnomen	Φινλανδία
TEK Translation International Ltd	Ην. Βασίλειο
Tellabs Ltd.	Η.Π.Α.
The Learning Co. (Irl) Ltd	Η.Π.Α.
Torex Health	Η.Π.Α.
Trados Ireland Ltd	Γερμανία
Transaction Network Services	Η.Π.Α.
Travelers of Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Tuchenhagen/GEA	Γερμανία
Versyss Corporation International	Η.Π.Α.
Vertex Interactive,	Ην. Βασίλειο
Virtual Communications Inc.	Η.Π.Α.
Visibility International Ltd	Η.Π.Α.
Vivendi Universal Publishing	Η.Π.Α.
Wang/Geotronics	Η.Π.Α.
Wesser Informatik	Γερμανία
Worldlink	Ην. Βασίλειο
Zomax (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.

Τηλεүπηρεσίες

3Com Carrier Division	Η.Π.Α.
American Airlines	Η.Π.Α.
AOL Europe Operations	Η.Π.Α.
ATR Resources	Η.Π.Α.
Attachmate Corp.	Η.Π.Α.
Avid Technology International BV	Η.Π.Α.
Barclaycard	Ην. Βασίλειο
Best Western Worldwide Reservations	Η.Π.Α.
Cedar Group	Ην. Βασίλειο
Client Logic	Η.Π.Α.
Compaq Computer Corporation	Η.Π.Α.
Compaq Computer Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Creative Labs Ireland	Ιαπωνία
Dell Direct	Η.Π.Α.
DER	Γερμανία
Eicon Technology Distribution Ltd	Καναδάς
EMC Ireland	Η.Π.Α.
Entex Ireland Ltd	Η.Π.Α.

Προβλήματα Προσέλευσης Ξένων Άμεσων Επενδύσεων:
Η ελληνική και ιρλανδική εμπειρία

Epicor Software	Η.Π.Α.
EuroConex Technologies Ltd	Η.Π.Α.
Europ Assistance Holdings Ltd.	Γαλλία
Fleet Street Travel Ltd	Ην. Βασίλειο
Flightbookers	Ην. Βασίλειο
GE Insurance Holdings	Η.Π.Α.
Hertz Europe Service Centre	Η.Π.Α.
IBM Ireland	Η.Π.Α.
ICT Eurotel	Η.Π.Α.
Iomega Ireland	Η.Π.Α.
Kindle Banking Systems	Ην. Βασίλειο
Korean Air Lines Co. Ltd.	Κορέα
Lufthansa German Airlines	Γερμανία
Maxtor Ireland Ltd	Η.Π.Α.
MBNA Ireland Ltd	Η.Π.Α.
Modus Media International	Η.Π.Α.
National Pen Limited	Η.Π.Α.
Oracle	Η.Π.Α.
Radisson Hotels Intl.	Η.Π.Α.
RCI/Cedant Call Centre (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
Rosenbluth International	Η.Π.Α.
Sitel TMS	Η.Π.Α.
Softbank Services Group	Η.Π.Α.
Starwood Hotels t/a ITT Sheraton	Η.Π.Α.
Swiftcall Centre Ltd	Ιαπωνία
Swiftcall Centre Ltd	Ιαπωνία
Sykes	Η.Π.Α.
Tally Systems (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.
The Merchants Group Limited	Ην. Βασίλειο
United Airlines	Η.Π.Α.
UPS (United Parcel Services)	Η.Π.Α.
Virgin Express	Ην. Βασίλειο
Worthington Data Solutions	Η.Π.Α.
Xerox Corporation	Η.Π.Α.
Zomax (Ireland) Ltd	Η.Π.Α.